commissie onderwijs, welzijn en participatie (OWP)

Openbare dossierstukken van de vergadering van 2 december 2020

In deze bundel kan u de voor openbaarmaking vatbare dossierstukken bij de volgende mededelingen vinden:

*** Ontwerpbeleidsnota Onderwijs, Opvoeding, Jeugd en Gezinsbeleid 2020-2025. (met bijlage voor de raadsleden)**

* Ontwerpbeleidsnota Onderwijs, Opvoeding, Jeugd en Gezinsbeleid 2020-2025. (met bijlage voor de raadsleden)

Openbare bijlage(n)

- 20201203_DO_OWP_BN_Onderwijs.pdf

Onderwijs, Opvoeding, Jeugd en Gezinsbeleid

26 november 2020
draft beleidsnota

Elke Decruynaere
Schepen van Onderwijs, Opvoeding, Outreachend Werk en Jeugd
Stad Gent

Colofon

Stad Gent
Departement Onderwijs, Opvoeding en Jeugd

Publicatiedatum
26 november 2020

Contact
Elke Decruynaere

Postadres
Stad Gent – Departement Onderwijs, Opvoeding en Jeugd
Stadhuis, Botermarkt 1, 9000 Gent

Inhoud

Dat het goed komt 6

1. Verloop van het traject 7

2. Uitgangspunten 'Jong & Wijs' 9

3. Onze stad als brede leer- en leefomgeving 11

3.1. Inleiding 11

3.2. Kansen voor brede ontwikkeling 11

3.3. Elke dag een Brede Schooldag 12

3.4. Vakantie en vrijetijdsaanbod op maat van elk kind en jongere 14

3.4.1. Een ruim aanbod 14

3.4.2. Kinderen, jongeren en ouders beter informeren 16

3.5. Educatieve Diensten: natuurlijk leren! 18

3.5.1. De Wereld van Kina: het meest kindvriendelijke museum van Vlaanderen 18

3.5.2. Schoolhoeve De Campagne - ook in de stad is er leven op de boerderij 19

3.5.3. De Bourgoyen – een veelzijdig natuureducatief aanbod 20

3.6. School van Toen 20

4. Versterken van de actoren in opgroeien, leren en onderwijs 21

4.1. Inleiding 21

4.2. Het Gents gezinsbeleid 21

4.2.1. Wat verstaan we onder gezinsbeleid? 21

4.2.2 Krijtlijnen Huis van het Kind Gent 23

4.3. Ouders als partner: laagdrempelige, outreachende en kwaliteitsvolle opvoedingsondersteuning op maat 25

4.3.1. Versterken van ouders in hun opvoedingsrol 25

4.3.2. We ondersteunen vragen van alle leer- en opvoedings-betrokkenen 26

4.3.3. Brugfiguren stimuleren het partnerschap tussen scholen en gezinnen 26

4.4. Een optimaal leertraject voor alle kinderen en jongeren 27

4.4.1. Goed geïnformeerd een buurtschool kiezen 28

4.4.2. Kleuterparticipatie 28

4.4.3. School- en studiekeuze en leerstrategieën 30

4.4.4. Eerste hulp bij huiswerk 31

4.4.5. Gekwalificeerde uitstroom 32

4.4.6. Levenslang leren 34

4.5. Het Centrum voor Leerlingenbegeleiding als gids 36
4.5.1. TOPunt, samenwerking tussen de drie Gentse CLB's 36
4.5.2. Doelstellingen van het CLB 37
4.6. Samen de Gentse onderwijsuitdagingen aanpakken 38
4.6.1. Samen onze schouders onder de Gentse scholen en gezinnen zetten 38
4.6.2. Leraar in Gent: samen de belangrijkste uitdaging voor onderwijs aanpakken: het lerarentekort 39
4.6.3. Uitmuntend onderwijs 40
4.6.4. De digitale revolutie 41
4.7. Bruggen tussen onderwijs en arbeidsmarkt 42
4.8. Inspireren rond onderwijs in de grootstedelijke context 44
4.8.1. Een brede visie op diversiteit 44
4.8.2. Cultuur in onderwijs als krachtige onderstroom 45
4.8.3. Bewust(er) inzetten op een armoedebeleid op scholen 46
4.8.4. Kinderen Eerst (Sociale Dienst) 47
4.8.5. Gezondheid op school 48
4.9. De kracht van dé studentenstad 49
4.9.1. Versterken van samenwerking met alle hogeronderwijsinstellingen 49
4.9.2. Student in Gent verder uitbouwen 50
5. Sterk Stedelijk Onderwijs 53
5.1. Inleiding 53
5.2. Breed aanbod in functie van leren en ontwikkelen 53
5.3. Ontwikkeling onderwijskwaliteit 54
5.4. Onderwijsinnovatie 55
5.5. Maximale kansen 56
5.6. Duurzaam onderwijs 59
5.7. Gezondheidsbeleid op school 60
5.8. Samen school maken via sterke samenwerkingsverbanden 61
5.9. Stedelijk onderwijs als sterk merk met sterke teams 61
5.9.1. Stedelijk Onderwijs Gent als sterke werkgever 61
5.9.2. Tijd en ruimte creëren voor verder professionaliseren van schoolteams 62
5.10. Zorg op maat binnen het stedelijk onderwijs 63
6. Op kop als kind- en jeugdvriendelijke stad 64
6.1. Inleiding 64
6.2. Gent trekt de kaart van de jongere 65
6.2.1. Gent, Europese jongerenhoofdstad in 2024! 65

6.3. Sterk jeugdwerk 66
6.4. Jeugdwerk maakt sterk 68
6.5. Elk kind en jongere een stem 70

7. De ruimte slim gebruiken 72

7.1. Inleiding 72
7.2. Kwaliteitsvolle gebouwen 72
7.3. Brede sites 72
7.3.1. Gedeeld ruimtegebruik 72
7.3.2. Geïntegreerd werken op sites 73
7.3.3. Rol van de site in de buurt 74
7.4. Capaciteit voor kinderopvang 75
7.5. Capaciteit voor onderwijs 76
7.6. Campus Offerlaan: het vlaggenschip van Stedelijk Onderwijs 77
7.7. Ruimte voor onderwijs 78
7.8. Slim gebruiken van de infrastructuur voor jeugd 78
7.9. Elke dag buitenspeeldag 80

8. De beste kansen in de eerste duizend dagen voor elk kind: kinderopvang voor baby's en peuters 83

8.1 Inleiding 83
8.2 De Gentse kinderopvang: ondersteuning, samenwerking en toeleiding van ouders 84
8.3 Een goede start voor elk kind 85

Bijlagen 89

1. Definitielijst 89

Dat het goed komt

Ze fietst voor je uit. Nog wat wiebelig. Voor het eerst zonder steunwieltjes. Met een bezemstok gemonteerd achterop. Die houd je vast en dat weet ze. Tot je loslaat en ze op eigen kracht verdergaat.
Die paar seconden. Jij laat los omdat je moet. Anders leert ze het nooit. Ze weet dat je zal loslaten. Maar ook dat je haar opvangt als het misloopt.

Vertrouwen.

Ze vertrouwt jou. Jij moet er wel op vertrouwen, die paar seconden zonder houvast, dat het goed komt. In het ergste geval een schram of buil. En voor je het weet fietst ze in haar eentje naar school of vrienden.

Zo gaat dat met leren: met vallen en opstaan. Herinner je je dat? Die eerste stapjes, het ging net zo.

En het houdt nooit op. Levenslang leren is telkens weer een beetje springen. De lat hoger leggen, jezelf uitdagen en ervoor durven gaan. Niet eenvoudig, maar: je staat er niet alleen voor. Je ouders, vrienden, begeleiders, leerkrachten of anderen zijn er. Ze houden je bezemstok vast, geven de richting aan, supporteren en vangen je op als het even niet lukt. Daarover gaat deze beleidsnota. Over hoe we met zijn allen, met onze hele stad, onszelf en anderen laten (op)groeien.

Vertrouwen is daarbij een sleutelwoord. In het onderwijs, en ook in het jeugdbeleid. Waarom anders geven we zestienjarigen de leiding over een groep kinderen? Of vertrouwen we hen de sleutels van het jeugdhuis toe? Door hen vertrouwen te geven, leren ze verantwoordelijkheid op te nemen. Ook dat is een leerproces.

We werken aan zelfvertrouwen, ook voor kinderen en jongeren met kwetsuren, voor wie vertrouwen in een ander, in de toekomst of in de samenleving moeilijk is.

Niet iedereen kan terugvallen op familie of vrienden. Voor hen moeten wij - wij Gentenaars en wij beleidsmakers – er staan. Met extra aandacht, extra middelen en extra warmte.

Erop vertrouwen dat de meeste mensen deugen en zorgen voor elkaar. Alleen al dat maakt onze fantastische stad een nog betere plek om in op te groeien.

We leggen de lat hoog, dagen onszelf uit, en vertrouwen erop dat hogere overheden zeggen: ‘Je staat er niet alleen voor.’

Samen verleggen we steentjes in de rivier voor duizenden kinderen, jongeren, ouders, volwassen cursisten, leerkrachten, kinderbegeleid(st)ers en jeugdwerkers. Deze beleidsnota toont u hoe we dat doen, waarom en welke concrete acties u van ons kunt verwachten de komende jaren.

Elke Decruynaere, Schepen van Onderwijs, Opvoeding en Jeugd

1. Verloop van het traject

Het ontwerp van deze beleidsnota kwam tot stand dankzij de diensten binnen het Departement Onderwijs, Opvoeding en Jeugd en de Dienst Welzijn en Gelijke Kansen (Gezinsbeleid). De inhoudelijke prioriteiten en actiepunten van deze beleidsnota zijn gebaseerd op:

1. **Het strategisch meerjarenplan**
   a. Ter voorbereiding daarvan waren er consultaties bij partners zoals de Regiegroep Onderwijs, de Jeugdraad, het Lokaal Overleg Kinderopvang, het Lokaal Overlegplatform Basisonderwijs, het Lokaal Overlegplatform Secundair Onderwijs en de betrokken belanghebbenden uit de Groep Gent.
   b. In relatie met het recente traject jeugdwelzijnswerk (JWW) werd via het Forum JWW een brede consultatie samen met het middenveld opgezet. Dit resulteerde in een charter met 10 gedeelde visiepunten en 10 gedragen werkprincipes. Inzichten uit dit verbindend traject zijn ook meegenomen in deze nota.
2. **Signalen uit het werkveld**
   a. Noden en signalen zijn aangegeven via de signalenprocedure Lokaal Sociaal Beleid.
   b. Een bevraging bij diverse Stadsdiensten en bij het Samenwerkingsverband Huis van het Kind Gent. Vanuit de gesignaleerde noden bepaalde het samenwerkingsverband een aantal krijtlijnen waar zij gezamenlijk op inzetten.
   c. Workshop met directeurs van alle scholen van het Stedelijk Onderwijs.
   d. Thematische insteek uit stedelijk onderwijs: workshop met directeurs, pedagogisch begeleiders, beleidsondersteuners van de scholen, leerkrachten.
   e. De oproep “Denkjemee?” is door het departementshoofd via de brede nieuwsbrief opgeroepen bij al het personeel om hun bijdrage te leveren in het denkproces die de wording van deze beleidsnota is voorafgegaan.
   f. Een online bevraging verstuurd naar de Gentse basis-en secundaire scholen van alle netten.

3. **Inspraakprojecten**
   a. Naast de structurele inspraakprojecten ‘Thuis in ’t Stadhuis’ en de Jeugdraad experimenteert de Jeugddienst ook met nieuwe inspraakvormen: “Mayor @ your Town”, burgerschapsproject ‘Onze Eeuw’, Stemrecht 16+, online kanaal ‘Vraag aan de burgemeester’ en het ‘verzoekschrift’.

      In het traject ‘Expeditie 20-25’ kwamen alle signalen van kinderen en jongeren samen en waren er extra inspraakmomenten naar studenten, ouders en jeugdwerkorganisaties. Samen met tieners, studenten en jonge ouders vertrok de Jeugddienst op expeditie. Het doel: een antwoord vinden op de vraag hoe we van Gent een nog kind- en jeugdvriendelijker stad maken. 500 tieners gaven hun mening via

Mayor@your town, meer dan 2.600 studenten vulden de enquête in, tal van jonge ouders gaven hun mening. Ook jongeren-armoedeorganisatie 'Jong Gent in Actie' en de wijkwerkgroepen Jeugd deden hun zegje. Gent was ook koploper met het project "stemrecht 16+" waarbij jongeren vanaf 16 jaar meestemden voor de laatste lokale verkiezingen. We vroegen hen ook hoe van Gent een nog "wijzere" stad te maken. Het resultaat van het gelopen traject is een waaier aan voorstellen en ideeën voor het toekomstige jeugdbeleid.

Op basis van het voorontwerp van de beleidsnota worden verschillende organen/partners gevraagd voor input:

1. De Commissie voor Onderwijs, Welzijn en Participatie op 2 december 2020
2. De Jeugdraad
3. Stedelijke adviesraad AD REM
4. Gezondheidsraad
5. Lokaal Overleg Kinderopvang
6. Regiegroep Onderwijs
7. Leerlingenraden via de Vlaamse Scholierenkoepel (VSK)
8. De verenigingen waarin armen het woord nemen
9. Stedelijke Adviesraad voor Personen met een Handicap (SAPH)
10. Regenboognetwerk Gent
11. Stugent

Participatie is voor ons een rode draad doorheen al onze werkingen. Ouders worden bijvoorbeeld op verschillende manier betrokken bij de werking van scholen en kinderopvang doorheen de dagdagelijkse werking. Ook na de opmaak van de beleidsnota blijven we samen werken met het werkveld voor de uitvoering van de vele initiatieven die nog volgen in deze legislatuur. We blijven in dialoog gaan en bijsturen.

Samen willen we van Gent de meest kind- en jeugdvriendelijke stad maken!

2. Uitgangspunten ‘Jong & Wijs’

Deze beleidsnota omvat de bevoegdheden die door de staddiensten gebundeld worden binnen het departement Onderwijs, Opvoeding en Jeugd.

In tegenstelling tot de Vlaamse overheid waar de bevoegdheden onderwijs en opvoeding (“opgroeien”) een ‘split system’ zijn, geniet het departement de meerwaarde dat deze bevoegdheden, zowel op beleids- als administratief niveau samen horen. Onder andere in relatie tot de doelstellingen van het samen onderwijs maken, de brede school-context, de stad als brede leer- en leefomgeving, de buitenschoolse opvang, ruimte voor leren en opgroeien en het realiseren van de Brede Schooldag is dit een absolute meerwaarde. Ook de nabijheid van het bevoegdheidsdomein jeugd sluit daarbij naadloos aan en onderstreept met verve onze baseline “Jong en Wijs”. Jong als verwijzing naar onze meest markante doelgroepen in Gent als dé onderwijs- en studentenstad van Vlaanderen. Wijs als voornaamste kenmerk hoe we ons verder als toffe stad ontwikkelen waar iedereen kansen krijgt en neemt. Dit al van in de eerste kinderjaren, binnen het leerplichtonderwijs, als student, alsook in het kader van een leven lang leren binnen het rijke aanbod vanuit het volwassenenonderwijs en de academies. Een belangrijk uitgangspunt hierbij is het werken aan ondersteuning en dienstverlening vanuit het principe van **proportioneel universalisme**. Dat is het basisprincipe van een universele dienstverlening voor iedereen, die varieert in schaal, intensiteit en specificiteit naargelang de noden..

De bijzondere groepering van de diensten binnen het departement zorgt voor een interessante mix van actor- en/of regie- en beleidsdiensten en de kruisbestuiving vanuit die ervaringen. Van organisatie- of netgebonden eigenheid tot stadsbrede en netoverschrijdende rollen. Een aanzienlijke beleidsbepalende rol ten aanzien van de vele lokale actoren en het middenveld, alsook ten aanzien van de hogere overheden en de koepelorganisaties en -verenigingen. Dit steeds vanuit respect voor de beschikbare talenten en sterktes, de eigen autonomie, het participatief samenwerken en met een co-creatieve aanpak waar wenselijk en haalbaar.

Een andere kracht die het departement geniet is haar inbedding enerzijds in de stedelijke organisatie, de Groep Gent, waarbij verbinding en samenwerking met zowel de andere beleidsdomeinen als de ondersteunende departementen een must zijn. Als anderzijds de Stad Gent en haar ondertussen grootstedelijke karakter waar zowel de diverse leefomgeving en het actief stedelijk weefsel, alsook de aanwezigheid van de vele kennis- en (hoger)onderwijsinstellingen een bijzondere rijkdom vormen. Dit alles met het oog op de zorgzame en brede ontwikkeling van kinderen en jongeren in onze stad.

In een notendop belichten we kort de belangrijkste thema’s en uitgangspunten die we als rode draad hanteren om het beleid uit te voeren :

Een belangrijk speerpunt is **de integrale gezinsbenadering** en de **participatie** van kinderen, jongeren en ouders in de geboden dienstverlening van alle scholen, voorzieningen en organisaties. **Een integrale dienstverlening die zich ook zal ontwikkelen in het lopende traject naar een unieke, centrale dienstverleningszone op de Zuid-site.** Waar de

gezamenlijke aanwezigheid van de teams vanuit de Opvoedingswinkel, het kinderopvangpunt, het Huis van het Kind, de Jeugddienst, De Leerwinkel De Stap en de CLB-werking, vanuit een brede vraagverheldering, gepast maatwerk bieden aan eenieder.

Een volgend aspect is de aandacht voor **laagdrempelige** en steeds meer geïntegreerde ontwikkeling en inplanting van o.a. onderwijs-, kinderopvang-, en jeugd(werk)voorzieningen in de stad. Het waarborgen van voldoende ruimte voor onze verscheiden doelgroepen, dit door slimme ruimte-ontwikkelingen, multifunctionele inrichting en gedeeld gebruik. Stevig ingebed binnen zowel de noden als karakteristieken van elke wijk en binnen het kader van de stadsontwikkeling.

Een lage drempel om deel te nemen betekent niet dat we de lat voor onszelf niet hoog leggen, wel integendeel. Wellen we met de stad frontrunner blijven, dan moeten we durven springen en vooruit denken. **Ondernemerschap**, **innovatie**, **co-creatie en zin voor experiment** zijn het motto bij de aanpak van de vele uitdagingen. De vele onderwijshervormingen, het opgroeien en leren binnen de grootstedelijke context, het belang van (eco-)geletterdheid, de digitalisering en de ontwikkeling van de 21ste eeuwse vaardigheden en niet in het minst de huidige Corona-pandemie de relance die volgt, dwingen ons verder tot het aanwenden van alle talenten. Dit door het samenwerken met vele actoren in functie van het samen stad maken. De stad als groei- en leerplek, samen met de vele spelers in de stad. We verknopen hierbij verder de onderwijs- en opvangpraktijk met de beleidsontwikkelingen ter zake. En dit steeds meer gebaseerd op **data, wetenschappelijk onderzoek** en de (mondiale) goede praktijken. Ook het opzetten van stadslabo's die zich vanuit verschillende invalshoeken en disciplines buigen over markante maatschappelijke uitdagingen, past in dit plaatje.

Met de verandering als enige constante komt nog meer dan ooit het belang van **samenwerken** en **gedeeld leiderschap** naar boven. Binnen slimme organisatie- en werkvormen moet elk individu en elk team zich verder ontwikkelen en moet er tijd en aandacht gaan naar de coaching en ondersteuning van deze processen. Gestoeld op sterk leiderschap, gedragen verantwoordelijkheid en met de juiste delegaties en regelmogelijkheden.

Daarbinnen past ook de wijze hoe we vanuit dienstverlenend oogpunt omgaan met belangrijke **signalen**, zo niet opmerkingen of klachten. Met het oog op continu verbeteren, zijn we in alle lagen van onze organisatie hiervoor attent en vormen deze de basis van beleidsevaluatie en organisatiebeheersing. Dit vanuit voldoende dialoog met en gepaste communicatie naar alle belanghebbenden.

We ronden af met het stellen dat dit departement kan teren op een bonte mix van talent en creativiteit, het hartverwarmende engagement bij het voltallige personeel en een nog groter streven naar meer kleur en diversiteit bij ons personeel.

3. Onze stad als brede leer- en leefomgeving

3.1. Inleiding

Onze mooie stad is een grote openluchtklas. In Gent hoef je geen verre treinreis te maken om bouwwerken uit de Middeleeuwen te aanschouwen, de sfeer van de renaissance te proeven en door de industriële revolutie te wandelen.

Er valt van alles te beleven buiten de schoolmuren. Stap door de schoolpoort en je komt terecht in een stedelijke omgeving die ontzettend veel leerkansen biedt: als brede interactieve ervaringsgerichte 'learning outside the classroom' leeromgeving voor iedereen. We geven de meer dan 55.000 kinderen en jongeren die opgroeien in de Gentse stedelijke omgeving de kans om dichter bij de natuur te staan. We grijpen het brede netwerk van organisaties en mensen in de wijk aan om in te zetten op de brede ontwikkelingskansen voor alle kinderen en jongeren .

Niet alleen buiten de schoolmuren, ook buiten de schooluren valt er veel te leren in Gent met een ontzettend breed aanbod aan activiteiten..

Zowel in onze rol als organisator van vakantieopvang en buitenschoolse opvang als in onze regierol buitenschoolse opvang, verder in op concrete ondersteuning en samenwerking met een brede groep stakeholders, lokaal en bovenlokaal om een kwaliteitsvolle Brede Schooldag te realiseren, met bijzondere aandacht voor de jongste kinderen.

3.2. Kansen voor brede ontwikkeling

Elk kind en elke jongere in onze stad is uniek. Elk kind heeft zijn eigen sterktes, eigen interesses, eigen uitdagingen en noden. Om aan deze heel uiteenlopende uitdagingen en noden tegemoet te komen, staat het onderwijs er in onze stad niet alleen voor; onze stad biedt met haar rijkdom aan actoren en organisaties heel wat leerkansen. Door de handen in elkaar te slaan kunnen we de mogelijkheden voor alle kinderen en jongeren verbreden.

Daarom zetten we in op het verruimen van de stad als brede leer- en leefomgeving door haar partners te ondersteunen, te verbinden en te inspireren over:

- het thema breed leren. Zo verwerven kinderen en jongeren competenties in onderlinge samenhang en binnen een concrete maatschappelijke context.
- het verbreden van de leer- en leefomgeving zodat kinderen en jongeren een brede waaier aan ervaringen opdoen en zich veelzijdig ontwikkelen.
- Het inzetten op laagdrempeligheid en het versterken van de leer- en leefomgeving zodat de stap voor kinderen en jongeren naar deelname aan activiteiten verkleint.

Brede School creëert via haar netwerken een sterk en laagdrempelig sociaal weefsel waardoor we snel inspelen op (snel veranderende) lokale noden en behoeften. Ze activeert een netwerk van scholen en organisaties uit verschillende beleidsdomeinen (onderwijs, gezondheid, cultuur, sport, kinderopvang, vrije tijd, jeugd, arbeidsmarkt…) die samenwerken

rond één gemeenschappelijk doel: de brede en integrale ontwikkeling van kinderen en jongeren, binnen en buiten school(m)uren.

Een Brede Schoolwerking creëert maximale ontwikkelingskansen voor alle kinderen en jongeren door hen toe te leiden naar een kwaliteitsvol aanbod van leeractiviteiten binnen én buiten de schooltijd, zowel op school als in de buurt. Waar nodig geven we de nodige ondersteuning en waar dit aanbod ontbreekt starten we zelf initiatieven op door (wijk)partners te verbinden met de school en hen daarin te ondersteunen en te faciliteren. De Brede Schoolwerking werkt op niveau van de wijk ook samen met de wijkregisseur, binnen het bredere wijkaanzet beleid van schepen De Bruycker. Elke school kan een Brede(re) School zijn. We ondersteunen hen via overleg, expertise, opleiding en coaching. Een Brede School is maatwerk en heeft op iedere locatie zijn eigen identiteit. In de meest kwetsbare wijken van Gent schakelen we een Brede Schoolcoördinator in. De Brede School werkt acties uit voor kinderen en jongeren, doet dit samen met partners en scholen binnen een netwerk en signaleert vanuit de praktijk uitdagingen en kansen aan het beleid. De Brede Schoolwerking kan niet ten volle functioneren zonder een samenwerking met leerkrachten, ouders en brugfiguren waar mogelijk.

ACTIE

Lopende acties van Brede School richten zich onder andere op sport na school, waar we jaarlijks een budget voorzien van 25.000 euro, als onderdeel binnen de masterconvenant tussen Onderwijs, Sport en Sportaround, en op gezonde voeding, in samenwerking met De Smaakmakerij, met een budget van 48.000 euro.

We onderzoeken hoe we de (Brede School)dag van kinderen zo kwaliteitsvol mogelijk kunnen invullen door schooltijd, opvang en vrije tijd te integreren. Deze biedt, zowel in onderwijstijd als vrije tijd, maximale ontwikkelingskansen in een brede leer- en leefomgeving, met een kwaliteitsvol, gevarieerd en toegankelijk aanbod, op maat van elk kind. Welbevinden en betrokkenheid van het kind staan hierbij centraal. Doorheen de dag krijgen kinderen volop kansen om deel te nemen aan een breed aanbod, in een ontspannen sfeer, op eigen tempo en met de nodige keuzevrijheid. Ze proberen nieuwe ervaringen en dingen uit, maar kunnen ook vrij spelen, chillen en zichzelf zijn. Ze krijgen de ruimte en kans om interesses en talenten te ontdekken en ontwikkelen en verantwoordelijkheid te dragen. Ze leren omgaan met kinderen van alle leeftijden en volwassenen in een sfeer van respect en aanvaarding. Ze rekenen hierbij op begeleiders die met hen op weg gaan, vol goesting en inzet van hun talenten.

3.3. Elke dag een Brede Schooldag

Om half vier je kind afhalen van school: weinig ouders halen dit. Opvang door grootouders wordt beperkter doordat ook zij nog aan het werk zijn. Bovendien wonen ouders in centrumsteden zoals Gent verder af van hun familiaal en sociaal netwerk. Tegelijk is er een ongelijkheid in deelname aan naschoolse activiteiten tussen kinderen. Nochtans zijn deze naschoolse activiteiten belangrijk om de leef -en leerwereld van kinderen zo breed mogelijk te maken. De vraag stelt zich hoe we school, opvang en vrije tijdsactiviteiten beter kunnen organiseren, zowel voor de kinderen als hun ouders? Hoe kunnen we het combineren van

werk of opleiding met het gezin ondersteunen? En hoe kunnen we kinderen en ouders, voor wie de drempel tot het naschools aanbod te hoog is, betrekken?

Vlaanderen legde met het Decreet voor de organisatie van de Buitenschoolse opvang en afstemming van naschoolse activiteiten het kader vast. In Gent zullen we dit omzetten in goede praktijken. De doelstelling daarbij is voor elk kind een Brede Schooldag: met opvang en activiteiten naschools, liefst in een vertrouwde omgeving. Voor kleuters creëren we een veilig nest. Lagere schoolkinderen vinden hun goesting in een waaier aan activiteiten.

Stad Gent verzekert de regierol bij de uitrol van dit decreet. Samenwerking, een nog betere afstemming tussen de betrokken partners uit de sectoren Jeugd, Cultuur, Sport, Onderwijs en Opvang en een goede inzet van de bijhorende middelen zijn hierbij de focus. Een balans tussen kwaliteit, kwantiteit en toegankelijkheid is de uitdaging.

Samen werk maken van de Brede Schooldag

- Een stadsbreed traject voor buitenschoolse opvang en afstemming van naschoolse activiteiten: We richten het samenwerkingsverband voor buitenschoolse opvang en afstemming van naschoolse activiteiten op,. Binnen dit samenwerkingsverband werken diensten en sectoren samen voor een uitbreiding van het naschools aanbod. Daarbinnen versterken we ook de samenwerking met onderwijs over de netten heen. Er wordt stapsgewijs toegewerkt naar een gelijkwaardigheid in de organisatie van de buitenschoolse opvang voor alle Gentse gezinnen. Via Brede school en een samenwerking met sport, cultuur, deeltijds kunstonderwijs, jeugdwelzijnswerk en buitenschoolse kinderopvang komt er in elke wijk een breed naschools activiteitenaanbod tot stand waar ook andere netten kunnen aan deelnemen. Het aanbod buitenschoolse opvang wordt op die manier uitgebreid. We rekenen erop dat de Vlaamse overheid hierin een partner is.
- Schoolbesturen ontvangen geen middelen vanuit Vlaanderen voor de organisatie van buitenschoolse opvang. De Dienst Kinderopvang organiseert buitenschoolse opvang in stedelijke initiatieven voor buitenschoolse opvang (Stibo). In schoolvakanties, en in beperktere mate op woensdagnamiddag, worden hier kinderen opgevangen uit alle onderwijsnetten. Op schooldagen richt de opvang zich vooral naar kleuters uit het stedelijk onderwijs. Daarnaast richt Dienst Kinderopvang met zijn Initiatieven voor Buitenschoolse Opvang (IBO) buitenschoolse opvang netoverschrijdend in. In lijn met de bepalingen rond de sociale voordelen opgenomen in het decreet ‘Flankerend Onderwijsbeleid’, wil de Stad Gent stapsgewijs werken naar gelijkwaardigheid tussen de netten. Met een nieuw Reglement buitenschoolse opvang zorgen we voor financiële ondersteuning voor scholen die niet behoren tot het stedelijk onderwijs om hun middagopvang en voor-en naschoolse opvang te organiseren. Jaarlijks kunnen de scholen rekenen op 250.000€. Deze middelen kunnen ingezet worden voor betaling van personeel en inzet op pedagogische ondersteuning.
- Bij het openen van nieuwe scholen van het stedelijk net, organiseren we een lBO-werking.
- Vanuit het proefproject in de wijk Sluizeken-Tolhuis-Ham worden good practices opgeschaald over de hele stad.
- We werken aan een groepsaankoop voor materialen voor de buitenschoolse opvang om scholen te ondersteunen.

Buitenschoolse opvang voor kleuters

In de voorbije 50 jaar ontwikkelde Stad Gent een buitenschoolse opvang en vakantieopvang in Stibo en IBO dat jaarlijks een goed 4.500 kinderen bereikt. Dit aanbod van Dienst Kinderopvang richt zich voornamelijk op kleuters. In de vakantieperiodes verhoogt de doelgroepleeftijd tot 8 en soms tot 12 jaar, maar ook daar blijft het grootste aanbod voor de kleutergroep. De Vlaamse financiering bleef tot nu toe beperkt tot een 500-tal plaatsen voor alle 3-12 jarigen Gentenaars. Het uitvoeringsbesluit rond de financiering van het Decreet voor de organisatie van de Buitenschoolse opvang en afstemming van naschoolse activiteiten zal hopelijk voor de nodige uitbreiding zorgen. Ook Vlaanderen kiest vanuit het nieuwe decreet prioritair voor de jongsten en zal daartoe een kwaliteitslabel voor opvang van kleuters uitwerken. Daarnaast is toegankelijkheid en dus extra aandacht voor de meest kwetsbaren onze gezamenlijke focus.

In afwachting van de uitrol van uitvoeringsbesluiten van het aangekondigde decreet zit Stad Gent niet stil. Zo wordt op de 43 locaties voor buitenschoolse opvang verspreid over de Gentse wijken, de woensdagnamiddag actief ingezet om extra kinderen uit de buurt verwelkomen. Bij de bouw van nieuwe scholen wordt telkens een buitenschoolse opvang voorzien waarvan de capaciteit toelaat om ook daar wijkgericht een aanbod te voorzien voor de jongste kinderen, ook van andere omliggende buurtscholen. In het werken aan goede buitenschoolse opvang stelt Dienst Kinderopvang het pedagogisch instrument ‘In de Kijker’ ter beschikking aan de aanbieders in gans Gent.

3.4. Vakantie en vrijetijdsaanbod op maat van elk kind en jongere

3.4.1. Een ruim aanbod

Wie tijdens de vakanties in Gent blijft, zal zich niet gauw vervelen. We zorgen ervoor dat Gentse kinderen en jongeren een beestige vakantie kunnen beleven. Gent telt heel wat initiatiefnemers die voor een divers en bruisend aanbod zorgen en ook de Stad Gent doet haar duit in het zakje. De vrijetijds-diensten van de Stad (Sport, Cultuur en Jeugd) ondersteunen het aanbod met boeiende activiteiten voor kinderen tijdens de schoolvakanties. Dit gaat van vakantieopvang, speelpleinwerkingen, een mobiel aanbod in de wijken, workshops over van alles en nog wat tot verschillende vormen van thema- en sportkampen. Dienst Kinderopvang neemt de organisatie van een vakantieaanbod op zich, met de focus op de kleuterleeftijd.

En tijdens het schooljaar is er nog veel meer te beleven! In de Paas- en zomervakantie organiseert de Jeugddienst voor kinderen van 3 tot en met 15 jaar de Pretfabriek, een grote centrale speelpleinwerking aan de Offerlaan.

De Pagadder (speelpleinwerking van de Sociale Dienst[1]) maakt sinds januari 2020 deel uit van de Jeugddienst en richt zich naar kinderen van cliënteel. De komende jaren gaan we voor een integratie van beide stedelijke speelpleinwerkingen en vergroten we de aandacht voor bijzondere doelgroepen (kinderen in armoede, kinderen met een beperking).

ACTIE

Dienst Kinderopvang onderzoekt of een pilootproject in samenwerking met het buitengewoon onderwijs voor een vakantieaanbod mogelijk is.

Naast de Pretfabriek en de Pagadder is er ook de Pretkamjonet. Deze camionette trekt naar de Gentse wijken boordevol gevuld met spelmateriaal, een pak informatie en enthousiaste monitoren. De Pretkamjonet zetten we flexibel in op precaire plekken waar die zomer/vakantie geen aanbod is. Zo geven we iedereen de kans op een onvergetelijke spelnamiddag.

Toch blijft er de nood aan nog meer leuke en toegankelijke vakantiebesteding bij de Gentse jeugd. In Gent zijn er steeds meer kinderen en jongeren. Vooral de vraag naar een volle dag vakantie aanbod is groot en in sommige wijken is nauwelijks of een te beperkt aanbod. Net in die wijken is er nood aan warme, veilige plekken om te spelen, elkaar te ontmoeten en te verankeren met je buurt. We stemmen hiervoor af met alle vrijetijdsdiensten, het middenveld en andere wijkpartners en het integraal wijkbeleid van schepen De Bruycker.

De Vlaamse Dienst Speelpleinwerking (VDS) blijft de partner die het Gentse speelpleinwerk ondersteunt en die instaat voor de animatorencursussen. We subsidiëren hen om een beroepskracht in te zetten die de stedelijke en particulieren speelpleinwerkingen in Gent ondersteunt. Daarnaast subsidiëren we de verschillende speelpleinwerkingen met werkingsmiddelen. Het werven en coachen van animatoren en de uitbouw van de animatorenwerking, zowel in de stedelijke als bij de particuliere werkingen krijgt extra aandacht. Zij zijn immers het fundament van het speelpleinwerk.

ACTIE

- Elk kind heeft recht op een speelplein- en vrijetijdsaanbod. We voorzien daarom in de vakantie voor kwetsbare wijken minstens 2 keer per week een open spelaanbod. Ook met de Pretkamjonet rijden we in de toekomst meer uit, zelfs buiten de schoolvakanties. Daarnaast stimuleren we het mobiel aanbod van vrijetijdspartners en het jeugdwelzijnswerk.
- De oproep Operatie Beestige Zomer, waarbij we zo'n 90 extra initiatieven organiseerden in de zomer van 2020 was een overdonderend succes. Van kookworkshops tot danslessen over ontmoetingswerkingen naar zelfs zeepkistenraces: de coronacrisis gaf duidelijk ook ruimte voor perspectief bij de maar liefst 99 indieners. Bij veel Gentenaars en initiatieven is de goesting er om iets

[1] *De Sociale Dienst wordt hier gebruikt als korte formulering van het Departement Sociale Dienstverlening van Stad en OCMW Gent*

te organiseren voor kinderen en jongeren. Dit fantastische kapitaal willen we aanboren en verder faciliteren.
- We gaan aan de slag met conclusies van een doorlichting van de Pretfabriek. Zo zetten we sterker in op contacten met ouders, het beter ondersteunen van onze animatoren, maatregelen om het tekort aan animatoren op te vangen, de noden van kwetsbare groepen, een efficiëntere en meer inclusieve organisatie,…
- We starten een speelpleinwerking op in het westen van Gent (Drongen of Mariakerke). Op deze wijze kunnen we in elke windstreek een laagdrempelige volle dag speelpleinwerking aanbieden.
- We zoeken naar flexibele vormen van tewerkstelling (bijv. 25 dagen-contracten) voor onze speelpleinanimatoren.

De afgelopen zomer was de speelpleinsector verplicht zich opnieuw uit te vinden en aan te passen ifv de maatregelen om de verspreiding van het corona virus te beperken. Enkele van die aanpassingen werden positief geëvalueerd en willen we doortrekken naar de toekomst (zoals het werken met kleinere groepen, 's middags eten in dezelfde groep,…).

3.4.2. Kinderen, jongeren en ouders beter informeren

Jongeren vragen een specifieke communicatiestrategie. Nieuwe vormen van communiceren naar of door deze doelgroep evolueren snel en vergen een continu vinger aan de pols houden en de noodzaak tot experimenteren. We bekijken actief waar we hen zelf de juiste boodschap kunnen laten brengen of hoe ze hun mening kunnen formuleren.

Voor de jeugdwerkzomer van 2020 experimenteerden we met een campagne op Snapchat rond de werving van animatoren. Deze campagnes leren ons dat we het engagement van de Gentse jongeren niet moeten onderschatten, maar rekening moeten houden met de grote hoeveelheid boodschappen die zij dagelijks verwerken. Op zoek gaan naar slimme en creatieve manieren van communiceren is dus de boodschap. Waar we adverteerden op de juiste momenten met de juiste content, krijgen we bijna altijd goede resultaten.

We verdiepen ons verder in jongerencommunicatie en we experimenteren met TikTok, Instagram, audiovisuele producten, take-overs en andere nieuwe vormen van nieuwe media, waar mogelijk ook samen met de doelgroep zoals bij de campagne met Gentse studentenverenigingen die de 'Student in Gent'-accounts overnamen.

ACTIE

- We zoeken uit hoe we die nieuwe media nog beter inzetten. Daarvoor trekken we ook het advertentiebudget voor sociale media op en prikkelen we peer-to-peer aanpak.
- We experimenteren met hackathon. Dit is een methodiek waarbij deelnemers samen brainstormen om binnen een korte tijd oplossingen voor aangereikte casussen te bedenken. We laten jongeren nadenken over hoe de corona-info nog beter tot bij hun leeftijdsgenoten kan gebracht worden.

De Jeugddienst houdt kinderen en jongeren op de hoogte van nieuws en maatregelen die een impact hebben op hun leefwereld. Dat doet ze via haar eigen kanalen op Facebook (Jeugddienst Gent) en Instagram (@jeugddienstgent). We maken hierbij natuurlijk ook gebruik van de jongerencommunicatiehubs zoals Karrewiet, WatWat en NWS NWS.

Uit het onderzoek “Opvang & Vrije Tijd” blijkt dat er een gebrek is aan een overzicht van vrijetijdsinformatie en vakantieaanbod. Zowel ouders als jongeren zien daardoor soms door de bomen het bos niet meer. Bij kwetsbare groepen spelen tussenpersonen een erg belangrijke rol. In overleg met hen zetten we een helder overzicht van het zomeraanbod op de website stad.gent/kinderen. Het Corona-initiatief “Gentse Congé” is hierin een voorbeeld.

We informeren deze tussenpersonen over het laagdrempelig aanbod en organiseren zelf sessies (o.a. via de methodiek “Onbekend is onbemind” i.s.m. verkoop van de Uitpas, het netwerk Planeet Gent, infosessies bij voorzieningen bijzondere jeugdzorg) om nieuwkomers en kinderen, jongeren en ouders in een kwetsbare situatie te informeren en toe te leiden naar het vrijetijds- en vakantieaanbod. We werken ook samen met het jeugd(welzijns)werk om het aanbod bekend te maken bij kwetsbare doelgroepen én hen actief toe te leiden naar dit aanbod (cfr. bekendmaking via OKAN-klassen ed, inzetten op mobiele werkingen/pleintjeswerkingen in kwetsbare buurten,…).

ACTIE

- We organiseren een zomerbeurs waar brugfiguren, medewerkers Sociale Dienst, jeugdwerkers, leerkrachten, enz. het laagdrempelig zomeraanbod leren kennen, kennismaken met de vrijtetijdsaanbieders en signalen doorgeven. We ontwikkelen een zomerkalender en een product op maat ter ondersteuning van de gesprekken met kinderen, jongeren of ouders in een kwetsbare situatie om samen tot een goede planning te komen voor de zomer.
- Via (Check it out)info sessies in de wijken proeven kinderen, jongeren en ouders van het vrijetijdswijkaanbod. Het vakantieaanbod per wijk bundelen we zodat dit voor ouders en tussenpersonen veel duidelijker en toegankelijker is.
- Voor het jaaraanbod is de online hobbyzoeker een belangrijk instrument dat we sterker uitbouwen en promoten. We zorgen voor een volledig overzicht van het aanbod in de vakanties.. Daarom bouwen we de bestaande vakantiezoeker verder uit samen met UitInGent. We informeren ook ouders die digitaal minder vaardig of geletterd zijn door één-op-een begeleiding door medewerkers van de vrijetijdsinfobalie van de Jeugddienst in de Kammerstraat, door infosessie tijdens oudercontacten, samenwerking met OKAN-scholen ed. We monitoren onze communicatieacties ifv begrijpbaarheid, beschikbaarheid en laagdrempeligheid voor kwetsbare doelgroepen en sturen bij waar nodig.
- Op gentsejeugdbewegingen.be vinden kinderen, jongeren, ouders en vertrouwenspersonen de 70 jeugdbewegingen én in welke jeugdbeweging er nog plaats is. We zetten de komende jaren ook intensief in op toeleiding van kwetsbare kinderen en jongeren naar jeugdbewegingen. Hierbij zetten we extra in op jongeren uit OKAN-klassen, bijzondere jeugdzorg en jongeren in armoede. We hebben hierbij aandacht voor de draagkracht van de jeugdbewegingen en ondersteunen hen daarin.

- De infobalie van de Jeugddienst profileert zich tot eind 2021 verder als infopunt voor vrijetijds- en vakantieaanbod. Vanaf 2022 integreren we dit vrijetijdsluik in het nieuwe stadskantoor aan de Zuid.
- We starten een project op met vrijetijdscoaches. Dit zijn jongeren die leeftijdsgenoten informeren over het vrijetijdsaanbod.

3.5. Educatieve Diensten: natuurlijk leren!

Voor wie opgroeit in een stad lijkt de natuur niet altijd even dichtbij. Gelukkig zijn er de educatieve diensten. Ze geven mooie leerkans om voeling te houden met natuur en milieu. De Wereld van Kina speelt daarin een belangrijke rol door haar educatief aanbod op een speelse manier en met verrassende invalshoeken toegankelijk te maken voor kinderen en jongeren en te enten op eindtermen en leerdoelen in het onderwijs. De Educatieve Diensten gebruiken de stad als één groot leslokaal en zijn een partner voor scholen en leerkrachten van alle onderwijsnetten.

Hierbij staat 'Outdoor Learning' centraal. We ondersteunen alle scholen in Gent inhoudelijk en pedagogisch met educatief materiaal dat we afstemmen op de basisleercompetenties en STE(A)M-methoden en het meegeven van vaardigheden en attitudes. De Educatieve Diensten realiseren ook een aanbod naar een gezinspubliek toe, een breed toegankelijk kwaliteitsvol en leerrijk vrijetijdsaanbod.

3.5.1. De Wereld van Kina: het meest kindvriendelijke museum van Vlaanderen

De Wereld van Kina is een uniek natuurwetenschappelijk museum, opgenomen als partner binnen Gentse museumoverleg, partner in UiTPAS en Museumpas. De Wereld van Kina is er voor kinderen en jongeren, waarbij verwondering, interactiviteit en onderzoekend en speels leren centraal staan. De werking bestaat uit de tuin in het Berouw en het huis aan het Sint-Pietersplein. We willen het meest kindvriendelijke museum van Vlaanderen blijven en vieren in 2024 het 100-jarig bestaan met een feestelijk programma. In 2019 kregen de beide locaties van De wereld van Kina 56.157 bezoekers over de vloer. Daarmee blijft het bezoekerscijfer van het natuurmuseum voor kinderen en jongeren gestaag verder stijgen (in 2018 waren het er 54.675).

Onze educatieve botanische tuin is een waardevolle historische plantentuin en stilteplek in een kwetsbare wijk van de stad.

We openden in 2020 de gloednieuwe permanente tentoonstelling: zee in zicht. Ga mee kopje onder. Wat leeft er allemaal in zee? En hoe (over)leven die zeedieren? Ga mee in onze duikboot op verkenning op de zeebodem. Na een bezoek aan de nieuwe museumzalen zal een strandwandeling nooit meer hetzelfde zijn. We benutten onze vrije museumvleugel in het Huis om – al dan niet in samenwerking met externe partners – tijdelijke projecten of zinvolle (STEAM)-ateliers op te zetten.

ACTIE

We vernieuwen systematisch de permanente tentoonstellingen. In 2021 werken we aan de zalen rond de evolutie van de mens en het ontstaan van het leven op aarde. In 2023 vernieuwen we Zapland en in 2025 de zalen rond biologie van de mens. We werken vanaf 2021 ook een nieuw zalenplan uit voor het museumgebouw in De wereld van Kina: de Tuin. We betrekken ons publiek actief bij het museumbeleid door focusgroepen, uitbouw van vrijwilligerswerken en een gebruikersraad. In 2024 bestaat het museum 100 jaar. We organiseren een speciaal programma met het hele jaar door activiteiten. Kinderen en jongeren zullen we betrekken bij het invullen van dit programma. We ontsluiten het gedachtengoed van onze stichter Leo Michel Thiery. We gaan op zoek naar verhalen en getuigenissen over de geschiedenis van ons museum in samenwerking met de Universiteit Gent.

3.5.2. Schoolhoeve De Campagne - ook in de stad is er leven op de boerderij

Op de Schoolhoeve laten we kinderen en het brede publiek kennismaken met alle facetten van het leven op de boerderij. Verwondering en de relatie kind-dier-plant staan daarbij centraal. We geven informatie over landbouw vroeger en nu en brengen jonge gezinnen in contact met dieren op een respectvolle en verantwoorde manier, met bijzondere aandacht voor dierenwelzijn. Jaarlijks bereikt de schoolhoeve zo'n 10.000 individuele bezoekers en 9.000 leerlingen.

We trekken naar buiten om te werken aan persoonlijke ontwikkeling, gezondheid en natuureducatie op een avontuurlijke, ervaringsgerichte manier via doe-activiteiten in groep.

Op de schoolhoeve houden we een zo groot mogelijke variatie aan boerderijdieren. Op de knuffelweide is er interactie met dieren. We delen kennis over het houden van dieren in verband met gezonde voeding, aangepaste huisvesting en verzorging. Het vrij rondlopen en scharrelen van dieren op de boerderij zorgt ook voor een direct contact tussen de jonge kinderen en de dieren.

Ons **aanbod voor scholen** vertrekt vanuit de **eindtermen**. We bieden ervaringsgerichte lespakketten op maat aan voor peuters en jonge kinderen tot 10 jaar. We organiseren zoveel mogelijk doe-activiteiten die niet mogelijk zijn binnen de klas- of schoolomgeving. Op schoolhoeve De Campagne en in het aangrenzende park ontwikkelen we leerpaden rond de thema's natuur en boerderij. We passen het concept van outdoor learning systematisch toe. We integreren alle leergebieden in de activiteiten, met bijzondere aandacht voor onze poëzieroute.

De gebouwen en de omgeving van de schoolhoeve zijn ook toegankelijk voor jonge gezinnen: moestuin, serre, boomgaard, knuffelweide, weiden, buitenklas, stallingen, wandelpaden, aanpalend bos, educatieve infopanelen,… . We organiseren voor hen ook speciaal workshops, zoektochten, ateliers, (buurt)evenementen en open zondagen.

ACTIE:

- Na het hernieuwde boerderijgebouw wordt deze legislatuur de omgevingsaanleg aangepakt. Dit moet resulteren in vernieuwde en (rolstoel)toegankelijke paden én een vernieuwde sanitaire blok. Na uitbreiding met weilanden en grotere dieren zal de schoolhoeve verder ingericht worden als één van de toegangsportalen tot de Vinderhoutse Bossen.
- We gebruiken de uitbouw van de groenpool Vinderhoutse Bossen om schoolhoeve De Campagne nog meer als gezinsplek uit te bouwen.

3.5.3. De Bourgoyen – een veelzijdig natuureducatief aanbod

Natuur- en milieueducatie De Bourgoyen is gelegen in het Natuur- en Milieucentrum De Bourgoyen. Het educatieve team werkt er aan nieuwe natuur- en milieuprojecten. Dagelijks worden schoolgroepen begeleid rond specifieke thema's volgens leeftijd en seizoen.

We reflecteren en gaan in dialoog met leerlingen over biodiversiteit, natuur, milieu en klimaat.

Het aanbod voor scholen speelt in op wat er te ontdekken valt in de verschillende seizoenen in het natuurgebied: van interactieve natuurwandelingen, activiteiten, projectweken, themadagen tot tentoonstellingen aan binnen, buiten of op locatie in of nabij een school. We werken met natuureducatie vakoverschrijdend om de doelstellingen van de verschillende vakken erin te realiseren.

ACTIE

We willen op termijn het aanbod uitbreiden naar andere groenpolen. We starten met de Gentbrugse Meersen. Onze kerntaak is ondersteuning van alle Gentse scholen. We stellen onze lespakketten ook voor andere groenpolen ter beschikking.

3.6. School van Toen

We onderzoeken een mogelijke herlocalisatie van de School van Toen tegen de zomer van 2022. Het gebouw aan het Klein Raamhof kan dan verkocht worden om er terug een schoolwerking in onder te brengen. We ondersteunen de vzw in de verzelfstandiging van hun werking als erfgoedorganisatie.

4. Versterken van de actoren in opgroeien, leren en onderwijs

4.1. Inleiding

Ouders[2] zijn onze belangrijkste partner: zij zijn de eerste opvoeder. We vertrekken vanuit vertrouwen in de sterkte en betrokkenheid van **ouders**, en hebben oog voor de bijzonder kwetsbare situatie waarin ouders soms verkeren. De combinatie job-gezin, de druk om te presteren en te genieten, maar ook het feit dat er steeds meer alleenstaande ouders zijn en dat armoede en eenzaamheid toeneemt; dat alles een grote druk op gezinnen in onze stad.

4.2. Het Gents gezinsbeleid

4.2.1. Wat verstaan we onder gezinsbeleid?

Voor het eerst heeft Stad Gent de bevoegdheid '**gezinsbeleid'** benoemd. In het verleden werkten verschillende departementen al vanuit het oogpunt van gezinnen. Vanuit de overkoepelende bevoegdheid 'gezinsbeleid' stemmen we werkingen nog beter op elkaar af, detecteren we hiaten en zoeken we naar oplossingen.

Verschillende levensdomeinen hebben een invloed op het gezin en het functioneren ervan: kansen op (werkbaar) werk, mogelijkheden tot het vormen van sterke sociale netwerken, de brede leefbaarheid van de stad, het aanbod en de betaalbaarheid van gezinswoningen, gezinsinkomen, … Binnen deze levensdomeinen zetten de bevoegde schepenen (schepenen Van Braeckevelt, De Bruycker, Coddens, Watteeuw en Heyse) de nodige stappen om verder te bouwen aan een geïntegreerd gezinsbeleid. We stroomlijnen het aanbod van preventieve gezinsondersteuning en maken dit beter bekend bij ouders en partners. We bouwen wijkgerichte Huizen van het Kind uit en zetten in op ontmoeting voor en door ouders.

Het Huis van het Kind Gent werkt aan de concrete oplossingen, vooral binnen het domein van de preventieve gezinsondersteuning. Ook op Vlaams niveau beschouwt men dit domein als een van de belangrijkste pijlers van het gezinsbeleid. Preventieve gezinsondersteuning bevordert het welbevinden van aanstaande ouders en gezinnen met kinderen en jongeren door hen steun te bieden op vlak van gezondheid en welzijn. Daaronder vallen opvoedingsondersteuning, preventieve gezondheidszorg en het bevorderen van sociale cohesie door ontmoeting en netwerking. De gezinsondersteuning die door het decreet gevat wordt, is preventief van aard: laagdrempelig, toegankelijk, bereikbaar en van lage intensiteit.

We vertrekken vanuit een aantal uitgangspunten:

[2] *biologische ouders, pleegouders, grootouders, adoptieouders, plusouders etc.*

- **Proportioneel universalisme**: De dienstverlening richt zich naar alle gezinnen - ook de tweeverdieners -, en heeft specifieke aandacht voor de meest kwetsbaren. We vertrekken vanuit de ouder en het kind, met aandacht voor diversiteit in de samenleving en verscheidenheid aan noden.
- **It takes a whole village to raise a child**: opvoeden doe je niet alleen. De hele gemeenschap van ouders, vrienden, familie, kinderopvang, school, vrijetijdsorganisaties enz. is het netwerk waarop ouders en hun kinderen kunnen terugvallen. Maar de stad is geen dorp. Ouders wonen vaak verder weg van hun netwerk en hebben het moeilijker om een nieuw sociaal netwerk op te bouwen. Ouders voelen zich daardoor vaker alleen in de opvoeding en vinden niet altijd hun weg in het ondersteuningsaanbod. We maken de bestaande netwerken zichtbaar, bouwen aan nieuwe netwerken en versterken ze. We hebben aandacht voor zowel informele als formele netwerken
- **Kracht van ouders**: ouders hebben zelf de vaardigheden, kennis en contacten om hun rol als opvoeder te vervullen. Voor bepaalde zaken en op bepaalde momenten kunnen ze behoefte hebben aan ondersteuning. Gezinnen vinden die in informele netwerken rond hun gezin en moeten hiervoor vrij terecht kunnen bij professionele ondersteuningspartners, hun formele netwerk. Het is belangrijk deze steun te kunnen inroepen van zodra alledaagse vragen of zorgen opduiken. Dit opdat opvoedingsspanning, -crisis of -nood zoveel mogelijk vermeden kan worden. Hierin situeert zich de preventieve gezinsondersteuning. Elke professionele begeleider zet in op krachtgericht werken. De begeleiding helpt ouders hun eigen krachten te ontdekken en hun opvoedingsskills uit te breiden. Ondersteuning vertrekt daarbij vanuit een emancipatorische visie.
- **Toegankelijkheid**: we zetten maximaal in op toegankelijkheid door ons aanbod te screenen op de 7 B's: betaalbaarheid, bereikbaarheid, bruikbaarheid, begrijpbaarheid, beschikbaarheid, bekendheid en betrouwbaarheid. We stimuleren onze partners om dit elk voor zich ook te doen. Wanneer we signalen krijgen over drempels, spreken we partners hierop aan.

Binnen Huis van het Kind Gent focussen we op de thema's onderwijs, kinderopvang, jeugd, gezondheid, opvoedingsondersteuning, sociale dienstverlening en welzijn. Met de Stuurgroep Huis van het Kind houden we de vinger aan de pols bij de verschillende sectoren (onderwijs, kinderopvang, gezondheid, vrije tijd, sociale dienstverlening aan gezinnen, opvoedingsondersteuning en Jeugdhulp), krijgen we zicht op noden en knelpunten en zetten we samenwerkingen op. Het Netwerk Huis van het Kind bestaat uit heel wat partners die elk focussen op een deel van het aanbod dat Gentse gezinnen ondersteunt en versterkt. Binnen het netwerk worden acties voorbereid en uitgerold. De leden van het Netwerk Huis van het Kind zijn Onderwijscentrum Gent, Dienst Welzijn en Gelijke Kansen Stad Gent, Solidariteit voor het Gezin, Topunt vzw, Inloopteams Reddie Teddy vzw, Wiegwijs vzw en De Sloep vzw, In-Gent vzw, de Gentse wijkgezondheidscentra, de Gezinsbond, Kind en Gezin, Uilenspel vzw, Kompanjon vzw, VCOK, expertisecentrum Kraamzorg De Kraamkaravaan, CKG 't Kinderkasteeltje, CKG Sloeberhof, Psychologische Dienst en Integrale Gezinsbegeleiding, Familiezorg vzw, CAW Oost-Vlaanderen, Lejo vzw, Jong vzw, Familiehulp vzw, Huisartsenverenging Gent, Jeugddienst Stad Gent.

4.2.2 Krijtlijnen Huis van het Kind Gent

Op basis van noden van Gentse gezinnen, werden een aantal krijtlijnen voor de komende jaren uitgewerkt.

4.2.2.1 Aanbod preventieve gezinsondersteuning beter bekend maken.

Gezinnen geven aan dat ze onvoldoende weten welke ondersteuning er is en hoe ze er gebruik van kunnen maken. Ze zien door het bos de bomen niet meer of ze stellen geen vraag omdat ze niet weten dat er een aanbod is. We zetten acties op zodat ouders en andere opvoedingsverantwoordelijken het aanbod preventieve gezinsondersteuning kennen en weten hoe ze er gebruik van kunnen maken.

Ook diensten kennen elkaars aanbod onvoldoende. Het is niet altijd eenvoudig om correct door te verwijzen. Ouders geven aan dat ze in hun zoektocht niet altijd efficiënt worden verder geholpen. Daarom ondernemen we volgende acties:

ACTIE

- Gentse gezinnen wegwijs maken vanuit de info- en adviespunten Huis van het Kind
  De Stad maakt het aanbod preventieve gezinsondersteuning bekend via centrale en decentrale antennes van het Huis van het Kind. Dit zijn plekken waar gezinnen terecht kunnen met hun vragen. Centraal in het Stadskantoor bij zone onderwijs, opvoeding, jeugd en decentraal bij de verschillende wijkplekken. De dienstverlening centraal en decentraal is maximaal op elkaar afgestemd.
- Week van de opvoeding
  De Stad werkt jaarlijks een aantrekkelijk aanbod van activiteiten uit naar aanleiding van de campagne ‘Week van de Opvoeding’, breed verspreid over de hele stad en in samenwerking met de diverse partners van het netwerk Huis Van het Kind Gent. Deelnemers leren het innoverend aanbod kennen, én ook de plekken in de stad waar ze terecht kunnen voor ondersteuning. We grijpen deze week ook aan om het aanbod preventieve gezinsondersteuning extra in de kijker te zetten.

4.2.2.2 Huizen van het Kind in Rabot en Dampoort

ACTIE

Stad Gent richt twee wijkgerichte Huizen van het Kind in, in samenwerking met de inloopteams Wiegwijs vzw en De Sloep vzw en de wijkpartners. Daar organiseren we activiteiten voor ouders en kinderen en krijgen ouders ruimte en ondersteuning bij opvoedingsvragen. Vanuit dat extra aanbod aan activiteiten willen we ook (extra) vragen capteren van ouders, een passend antwoord bieden en, indien van toepassing, hen zo snel mogelijk op de juiste plaats krijgen voor het best passende aanbod als antwoord op hun vraag.

4.2.2.3 Faciliteren van ontmoeting en sociale steun tussen ouders

Zeker in de stad, waar ouders vaak minder een ondersteunend netwerk hebben, voelen ouders zich vaak alleen. Stad Gent faciliteert ontmoeting voor en door ouders met extra budget voor het Reglement Samen aan Zet (onder de bevoegdheid van schepen De Bruycker). Samen aan Zet is een subsidiereglement dat ontmoeten, samenleven en emancipatie bevordert. Met het extra budget wordt ingezet op ontmoeting tussen ouders. Oudergroepen, vzw's,... kunnen op deze subsidies intekenen om ontmoeting te organiseren, vb. een oudercafé, een ontmoetingsplek in te richten, een traject op te zetten rond een specifieke uitdaging in het opvoeden of het ouderschap met een spreker, workshops en dergelijke meer. Stad Gent werkt hierbij inclusief en ondersteunt gezinnen, die in kwetsbare omstandigheden leven, maximaal. Tijdens de ontmoetingsmomenten worden signalen en noden gecapteerd om er nadien actief mee aan de slag te gaan. Dit aanbod is gericht op alle ouders.

4.2.2.4 Ondersteuning specifieke groepen

Ouders van tieners

Ouders van tieners weten niet altijd hoe ze met hun tiener kunnen praten en een evenwicht kunnen vinden tussen loslaten en grenzen stellen. Er is in Gent slechts een beperkt aanbod voor deze ouders. Stad Gent zet in op groepssessies voor ouders van tieners zodat hieruit ook een sociale steun tussen ouders kan groeien. We denken hierbij concreet aan volgende methodieken: Nieuwe Autoriteit/waakzaam zorgen voor je tiener, OO10Stress, autonomie en competentie,... We zoeken hierbij naar maatwerk: naast het organiseren van open sessies sluiten we ook aan op bestaande groepen ouders binnen specifieke contexten.

Pleegzorg

Kinderen en jongeren kunnen niet altijd opgroeien bij hun biologische ouders. In zulke situaties kan Pleegzorg een mooie oplossing bieden. Op die manier kunnen kinderen, jongeren en volwassenen met een beperking toch in een gezin opgroeien. We brengen pleegzorgers jaarlijks samen om hen te bedanken voor hun engagement en om signalen en noden op te vangen. We gaan hiermee actief aan de slag, samen met Pleegzorg Oost-Vlaanderen.

Vaders

Een specifiek aanbod naar vaders kan een meerwaarde betekenen voor vele gezinnen. Dat bewijzen de projecten rond vaderbetrokkenheid. In binnen-en buitenland zijn verschillende voorbeelden van organisaties binnen het onderwijs, hulpverlening of (preventieve) gezinsondersteuning die activiteiten voor vaders organiseren. Vanuit Huis van het Kind onderzoeken we hoe we goede praktijken hierrond kunnen uitwisselen.

Eenoudergezinnen

Wanneer je er als ouder alleen voor staat, is de draaglast op verschillende vlakken zwaarder: bij het opvoeden kan je dit niet samen met de andere ouder dragen, de praktische regelingen

komen op jou terecht, combinatie werk-gezin is moeilijker en de financiële draaglast weegt doorgaans zwaarder. Stad Gent onderzoekt hoe we specifieke noden hier lokaal kunnen aanpakken en bovenlokaal signaleren.

(Kwetsbaar) zwangeren

Stad Gent heeft aandacht voor de periode van zwangerschap. We brengen het aanbod in kaart en stemmen dit op elkaar af. We onderzoeken om samen met de partners lokaal noden te kunnen aanpakken en indien relevant, bovenlokaal aankaarten.

4.2.2.5 Inzet op transitiemomenten

In het leven van kinderen en hun gezin bestaan er verschillende transitiemomenten. Zo heb je de overgang van kinderopvang (of thuis) naar de kleuterschool, de overgang van basis- naar secundair onderwijs,… Ook een zwangerschap, een scheiding is een transitiemoment in het leven van gezinnen. Transities kunnen zeer ingrijpend zijn voor kinderen, jongeren en hun gezin. Het is juist tijdens zulke transities dat bepaalde problemen, andere vragen of noden kunnen ontstaan. Vanuit netwerk Huis van het Kind onderzoeken we hoe gezinnen op deze momenten gepaste ondersteuning kunnen krijgen en werken we acties uit.

4.3. Ouders als partner: laagdrempelige, outreachende en kwaliteitsvolle opvoedingsondersteuning op maat

We promoten en stimuleren voor íedereen die opgroeit in de stad, opvoedt of zichzelf wil ontwikkelen een positief onderwijs- en opgroeiklimaat.

4.3.1. Versterken van ouders in hun opvoedingsrol

De Opvoedingswinkel ondersteunt ouders in het werken aan bewust ouderschap en het stimuleren van de ontwikkeling van hun kinderen en jongeren.

De medewerkers van de Opvoedingswinkel bieden laagdrempelige, outreachende en kwaliteitsvolle opvoedingsondersteuning op maat, met respect voor diversiteit en eigenheid van ouders en andere opvoedingsverantwoordelijken. Elke Gentse ouder kan nu al met kleine en grote vragen rond opvoeden van kinderen en jongeren tussen 0 en 21 jaar terecht bij de **Opvoedingswinkel** Gent – een centrale en decentrale veilige plek voor ouders en andere opvoedingsverantwoordelijken om individueel in gesprek te gaan over de eigen opvoeding, een opvoedingsvraag te stellen, een bezorgdheid te uiten, info op te zoeken of wegwijs gemaakt te worden in het Gents ondersteuningsaanbod. Het team trekt evengoed naar de wijken voor een gesprek. Zo verlagen ze de drempel en maken ze dit individueel ondersteuningsaanbod toegankelijk voor elke Gentenaar, ongeacht zijn verplaatsingsmogelijkheden, taal, origine, leeftijd of thuissituatie. Bovendien werken ze gratis, anoniem, vrijblijvend en in de moedertaal indien nodig. In sommige scholen kunnen ouders met hun vragen ook terecht bij de brugfiguur. Bij meer complexe vragen leidt de brugfiguur de ouders toe naar de Opvoedingswinkel.

- 1200 bezoekers in 2019 = 35% stijging afgelopen 5 jaar
- 75% daarvan = opvoedingsverantwoordelijke, meestal is het daarvan de mama die op gesprek komt, soms ook de papa en indien mogelijk komen ouders ook samen; bezoekers komen uit alle Gentse wijken
- 26% van de ouders heeft een migratieachtergrond, 30% leeft in een maatschappelijk kwetsbare context
- de meerderheid komt per vraag een 2 à 3 keer op gesprek
- veel vragen situeren zich in de alledaagse opvoedingssfeer, en ook heel wat vragen neigen naar wat meer opvoedingsspanning; de meest voorkomende thema's van de afgelopen jaren waren: emotieregulering, oplossingsgericht denkvermogen, balans tussen controle en autonomie, omgaan met digitale trends, welbevinden in een overprikkelende maatschappij, ASS/ADHD, ouderschap na scheiding

4.3.2. We ondersteunen vragen van alle leer- en opvoedings-betrokkenen

We benutten de kans die de vernieuwde Zuidsite in 2022 zal bieden om een centrale plek te creëren voor ouders in de stad. Alle (toekomstige) ouders, opvoedingsverantwoordelijken, leerkrachten, leerlingen, studenten, (jong)volwassenen, begeleiders en andere professionals kunnen vanaf 2022 op een centrale plek in de stad terecht met al hun vragen rond onderwijs & opleiding – opvoeding, kinderopvang en vrije tijd voor kinderen en jongeren. De zone zal onderwijs-, opgroei-, opleidings- en opvoedingsondersteuning in Gent centraal toegankelijk maken. Het gemeenschappelijk, geïntegreerd en warm onthaal moet er zorgen voor een brede instapmogelijkheid bij vragen rond onderwijs-, opgroei-, opleidings- en opvoedingsthema's.

4.3.3. Brugfiguren stimuleren het partnerschap tussen scholen en gezinnen

Een kind heeft optimale kansen als het zich ontwikkelt in een context waar school, gezin en relevante (buurt)organisaties partners zijn. Door een goed partnerschap creëren we een congruente, brede en uitdagende leer- en leefomgeving voor alle leerlingen. Dit heeft een positief effect op het welbevinden, het sociaal en cognitief functioneren van alle leerlingen en de leerprestaties.

In een superdiverse stad is het niet altijd vanzelfsprekend om de weg naar elkaar te vinden. Het ontwikkelen van de nodige partnerschapsbereidheid, partnerschapsvaardigheden, partnerschapscultuur en -structuur zijn vaak een lange en uitdagende weg.

In het samenspel tussen leerling, leerkracht, ouders, en belendende organisaties heeft ieder zijn eigen positie en verantwoordelijkheid. De school is bij het uitbouwen van het partnerschap tussen de school en het gezin een professionele partner en dient dus het voortouw te nemen hierin. In het uitbouwen van het partnerschap met de buurt is de

aanwezigheid van een Brede School-netwerk een belangrijke factor in het realiseren van diepte en breedte in de samenwerking. Om een krachtgericht partnerschap school-gezin te realiseren, bieden we verschillende vormen van ondersteuning, waarvan de meeste zichtbare de toekenning van een brugfiguur.

Sinds de start op 1 september 1997 op een 30-tal scholen, hebben ondertussen over de verschillende onderwijsnetten 41 basisscholen en 13 secundaire scholen (met een eerste graad B-stroom) met een hoog aantal gezinnen in een kwetsbare situatie een brugfiguur die de partnerschap school-gezin op de werkvloer mee vorm geeft. Deze inzet laat toe om een belangrijke schakel te zijn in de uitbouw van het Brede School-netwerk en de samenwerking met relevante organisaties.

Het inzetten van de brugfiguur heeft volgende doelstellingen:

- Versterken van ontmoeting tussen schoolteam en gezin.
- Verhogen van wederzijdse informatiedoorstroming tussen schoolteam en gezin.
- Versterken van de actieve samenwerking tussen schoolteam en gezin.
- Vergroten van de inspraak- en adviesmogelijkheden van ouders op school.
- Versterken van de samenwerking tussen de school en haar relevante (buurt)partners.
- Versterken van het gezin.
- Versterken van het draagvlak voor een partnerschap school-gezin.

Scholen zonder brugfiguur kunnen beroep doen op 1 van de 3 trajectbrugfiguren om samen met het team een traject te lopen. Schoolteams kunnen bij hen terecht met vragen over het realiseren van een partnerschap school-gezin in een grootstedelijke context (bv. warm onthaal, communicatie, kleuterparticipatie, op tijd komen, huiswerkbeleid, ouderbetrokkenheid, superdiversiteit, kansarmoede, meertaligheid en het opbouwen van een sociaal netwerk rond de school).

Een schooltraject wordt vraaggestuurd uitgewerkt met oog voor de visie, de identiteit en de context van de school. De school blijft eigenaar van het proces. De kracht van de procesbegeleiding ligt in het creëren van een mindset waarin scholen durven veranderen en het verankeren van deze veranderingen.

We ondersteunen en inspireren scholen met een digitaal instrument, waarmee zij hun partnerschap school-gezin in kaart brengen. Deze barometer reikt hen tips & tricks aan om tot een beter partnerschap school-gezin te komen. Daarnaast faciliteren we ook expertise-uitwisseling rond partnerschap school-gezin op lokaal en Vlaams niveau.

4.4. Een optimaal leertraject voor alle kinderen en jongeren

Alle kinderen, jongeren en (jong)volwassenen hebben recht op een optimaal leertraject. Met concrete ondersteuning voor een warme instap in de kleuterklas bieden we extra kansen voor een goede start. Ook bij elk ander overgangsmoment is beschikken over de juiste informatie en een warme overdracht met ondersteuning op maat cruciaal. Dit om een

weloverwogen school- en studiekeuze voor leerlingen en ouders te maken. Schoolteams en CLB-medewerkers nemen in de begeleiding van deze school- en studiekeuze het voortouw. Willen we dat leerlingen opgroeien tot (jong)volwassenen met goesting om levenslang te leren? Dan is een leer- en leefklimaat dat eigen initiatief aanwakkert essentieel. Een klimaat dat inzet op verbondenheid en dat leerlingen zich competent laat voelen. Met een kwalitatieve studieondersteuning en uitgaande van een krachtgericht partnerschap tussen school en gezin. Het behalen van een diploma of kwalificatie biedt jongeren een belangrijke troef voor hun toekomst.

4.4.1. Goed geïnformeerd een buurtschool kiezen

Gent telt veel jonge gezinnen die op zoek gaan naar een school voor hun kind. Om ouders bij die zoektocht goed te informeren over scholen in hun buurt over de netten heen en om de sociale mix in de scholen te bevorderen, organiseren we elk jaar School in je Buurt wijkwandelingen. School in je Buurt verlaagt de drempel door ouders samen te brengen tijdens verschillende contactmomenten en schoolbezoeken. Zo zien ze dat ze niet de enige ouder zijn die een buurtschool overwegen.

ACTIE

We stimuleren alle Gentse basisscholen om aan School in je Buurt deel te nemen, waardoor élke school voor een Gentse ouder toegankelijk is. Daarnaast zetten we ook acties op om via de uitbouw van een breed netwerk ook de kwetsbare groepen te begeleiden in hun zoektocht.

4.4.2. Kleuterparticipatie

Het aantal inschrijvingen van kleuters op Vlaams niveau scoort relatief goed. Het voldoende aanwezig zijn, is echter een probleem bij specifieke groepen. In 2018-2019 was 97,5 procent van de Vlaamse kleuter voldoende aanwezig in de klas. Gent zit met 94,2% onder dit Vlaamse gemiddelde. Dit is ook de tendens in andere steden als Antwerpen en Oostende. De kinderen die minder deelnemen komen uit gezinnen die in erg kwetsbare situaties leven.. Dit heeft een impact op hun volledige schoolloopbaan: hoe later en/of hoe minder de deelname aan het (kleuter)onderwijs, hoe groter de achterstand in de verdere schoolloopbaan.

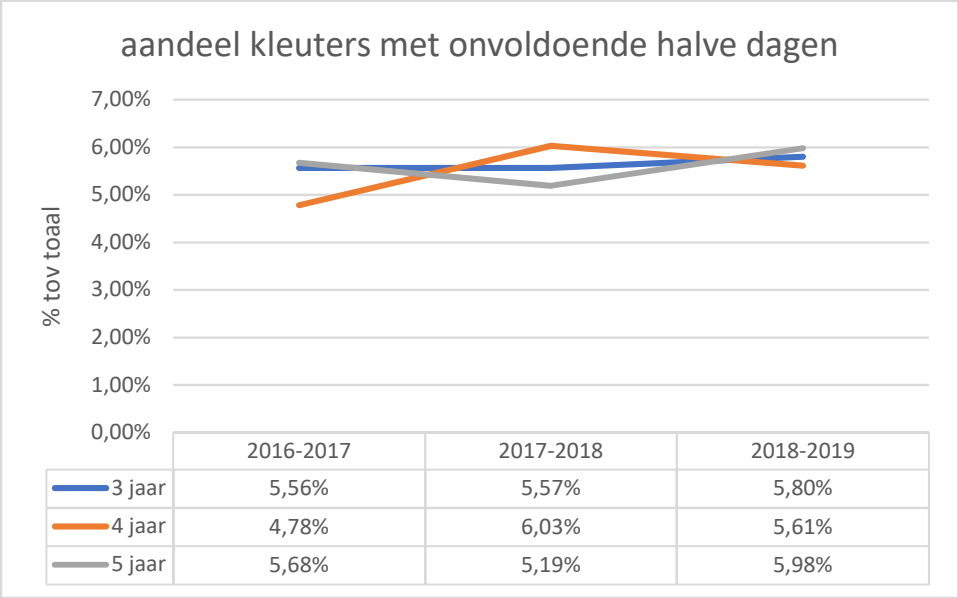

	2016-2017	2017-2018	2018-2019
3 jaar	5,56%	5,57%	5,80%
4 jaar	4,78%	6,03%	5,61%
5 jaar	5,68%	5,19%	5,98%

Bron: AGODI – Agentschap voor Onderwijsdiensten Vlaanderen - https://www.agodi.be/cijfermateriaal-aanwezigheden-niet-leerplichtige-kleuters

Onderwijscentrum Gent zet in op kleuterparticipatie. Bovenstaande curve moet naar beneden. We gaan gerichte en op maat uitgewerkte trajecten aan met de scholen waar dit een probleem is. We combineren hierbij concrete ondersteuning op de schoolvloer met kennisdeling en expertisebevordering. Daarnaast zetten we (intern en extern) lerende netwerken op en vormen we netwerken met (externe) partners.

Samen met (traject)brugfiguren ontwikkelen we goede praktijken (bijvoorbeeld: stappenplannen voor aanwezigheden, kijkwijzer en draaiboek voor wen- en instapmomenten) en delen deze expertise via begeleiding, brugfiguren en vormingen met de Gentse scholen.

We focussen op de drie cruciale dimensies van kleuterparticipatie: **de inschrijving, een warme overgang en de aanwezigheid op school**.

We ondersteunen gezinnen bij het maken van een schoolkeuze en **het inschrijven**. We streven ernaar dat ouders zich hierbij goed geïnformeerd, persoonlijk ondersteund en betrokken voelen. In de werkgroep Kleuterparticipatie van het Lokaal Onderwijsplatform Basisonderwijs werken we nauw samen met een netwerk van partners die een opdracht op vlak van kleuterparticipatie hebben zodat we alle ouders bereiken (Kind en Gezin, Kinderopvang, Sociale Dienst, In-gent VZW, VZW Jong, inloopteams en CLB). We stimuleren en inspireren scholen en leerkrachten om een warm en duidelijk inschrijvingsbeleid uit te werken.

We onderzoeken samen met partners hoe we de **overgang** tussen het voorschoolse of thuis en de school warmer laten verlopen. We stimuleren samenwerking tussen partners uit de kinderopvang en het kleuteronderwijs om de kloof tussen kinderopvang of thuis en de school kleiner te maken voor de ouders en de instappers. Vanuit een samenwerking met Brede School Sluizeken-Tolhuis-Ham-Dokken startten we een traject waarbij we met de partners (scholen, kinderopvang, inloopteam, spelotheek) onderzoeken wat de noden zijn om tot een

sterke samenwerking te komen en de kloof tussen thuis/kinderopvang naar school te verkleinen. De expertise en goede praktijken die hieruit volgen delen we nadien met andere scholen en partners in nieuwe trajecten of via lerende netwerken. We inspireren en ondersteunen scholen om in te zetten op warme overgang bij breuklijnen tijdens de schoolloopbaan (bijvoorbeeld overgang 3de kleuterklas – 1ste leerjaar). In de trajecten die we met scholen lopen inspireren we scholen tot de vormgeving van een gedegen wenbeleid.

Op vlak van het preventief en curatief opvolgen van **aanwezigheden** zetten we acties op om dit te optimaliseren. Sinds het schooljaar 2020-2021 zijn kinderen leerplichtig vanaf 5 jaar. Samen met scholen zetten we acties op om afwezigheden beter op te volgen. We onderzoeken welke acties effectief zijn en ontwikkelen samen met scholen stappenplannen. We bekijken samen met partners hoe we omgaan met de meest problematische aanwezigheden. Tenslotte zetten we ook in op goede data-analyse; op deze wijze volgen we afwezigheden beter op en bekijken we of zeer gerichte acties effect hebben.

4.4.3. School- en studiekeuze en leerstrategieën

Hoewel de lead bij oriëntering en studiekeuze bij transitiemomenten in de eerste plaats bij de leerlingen, ouders, leerkrachtenteams en CLB-medewerkers ligt, trachten we hen hierbij te faciliteren. Onderwijscentrum Gent zet i.s.m. het Lokaal Overlegplatform Basis- en secundair onderwijs in op het **digitaal aanmelden** voor kinderen voor het basis- en secundair onderwijs.

Onderwijscentrum Gent ondersteunt ook de Gentse CLB's om in te zetten op het informeren en ondersteunen bij oriëntering. Samen zorgen we voor een heldere, tijdige en toegankelijke communicatie over het onderwijsaanbod, de info-momenten, de inschrijvingen, Meld je aan, de structuur en organisatie van het Vlaamse onderwijs.

De **CLB's** hebben decretaal een begeleidings- en ondersteuningsopdracht binnen het domein Onderwijsloopbaanbegeleiding. Hiertoe bieden de CLB's informatie en advies aan over de structuur en organisatie van het Onderwijs in Vlaanderen en over het aanbod van de scholen. **Leerwinkel De Stap** maakt jaarlijks een overzicht van het onderwijsaanbod in regio Gent. Dit wordt via de scholen naar alle leerlingen verdeeld. Er wordt bekeken om de informatie in het online instrument 'Onderwijskiezer' op een gebruiksvriendelijke manier te ontsluiten. Een koppeling met 'Meld je aan' maakt een efficiëntere communicatie mogelijk.

Vanuit TOPunt vzw (zie 6.5.1.) worden netoverschrijdende infosessies georganiseerd voor ouders, leerlingen en intermediairen zoals jeugdwelzijnswerkinitiatieven, brugfiguren, … De CLB's focussen hierbij voornamelijk op overgangsmomenten in de leerloopbaan: van kleuter naar lager onderwijs naar secundair onderwijs, van eerste graad secundair naar tweede graad, van gewoon onderwijs naar buitengewoon onderwijs en terug of van onderwijs naar de arbeidsmarkt, waarbij we er telkens voor zorgen dat iedereen de nodige informatie krijgt en begrijpt.

CLB's **begeleiden** ook individuele leerlingen en hun ouders bij hun zoektocht naar de meest geschikte opleiding/onderwijsrichting. Aanvullend bij wat scholen met hun leerlingen opnemen over het aspect 'keuzebekwaam worden' , krijgen leerlingen met specifieke vragen

hierover ook hulp van het CLB. Ook hier focussen we op overgangsmomenten én op leerlingen wiens leerloopbaan bedreigd is.

Daarnaast willen we scholen versterken in hun opdracht om kinderen en jongeren te **oriënteren** met een focus op beroepsgerichte opleidingen, door in te zetten op horizonverruiming van kinderen en jongeren, het creëren van realistische job perspectieven,…

4.4.4. Eerste hulp bij huiswerk

Niet elk kind kan starten met dezelfde onderwijskansen. Ouders van kinderen en jongeren die opgroeien in een kwetsbare situatie ondersteunen hun kinderen vaak minder goed omwille van hun leefomstandigheden en/of hun eigen achtergrond. Naast het leren op school is het leren buiten de school(m)uren zeer belangrijk om te komen tot gelijke onderwijskansen.

ACTIE

We trekken daarom extra middelen uit om onderwijskansen voor kinderen die opgroeien in een kwetsbare situatie te vergroten. Dit doen we door studieondersteuningsinitiatieven in Gent te versterken en uit te breiden. Deze initiatieven zijn erop gericht om kwetsbare leerlingen naschools te ondersteunen bij huistaken en verwerking van de leerstof thuis. Met deze extra middelen groeien bestaande initiatieven en is er ook ruimte voor nieuwe initiatieven. Elke vrijwilliger die studieondersteuning geeft, krijgt een opleiding “Versterken in studieondersteuning”, Kompanjon vzw en Uilenspel vzw krijgen extra middelen om deze vorming te geven.

Zoveel mogelijk leerlingen moeten de weg naar studieondersteuning vinden. Hiervoor is een goede samenwerking tussen de initiatieven, de scholen en het gezin van groot belang. Deze samenwerking draagt bij tot het verkleinen van kansenongelijkheid. Klassenraden evalueren en indien ze het nodig achten verwijzen ze hun leerlingen door naar studieondersteuningsinitiatieven. De klassenraad bekijkt welke hulp de leerling thuis krijgt en welke aanvullende ondersteuning aangewezen is.

De overstap van de lagere school naar het secundair onderwijs is voor leerlingen die opgroeien in een kwetsbare situatie een extra grote stap. In Gent zijn er verschillende acties die de leerlingen en hun gezin ondersteunen in deze overstap. Zo leidt Uilenspel vzw vrijwilligers op om leerlingen en hun gezin hierin te begeleiden van in de lagere school, bij het maken van een studiekeuze, tot na de start in het secundair onderwijs. Vanuit het JAZ-project (Jongeren aan Zet) brengt Kompanjon vzw de noden in kaart die leerlingen van de tweede en derde graad van het secundair onderwijs ervaren rond studieondersteuning. Zowel Kompanjon vzw als Uilenspel vzw worden ook ondersteund vanuit de Sociale Dienst (Schepen Coddens)

Om toekomstige leraren en welzijnswerkers al van in hun opleiding meer inzicht te geven in opgroeien in een kwetsbare situatie, start Kompanjon vzw een lerend netwerk met de opleidingen onderwijs en welzijn van de hogescholen en universiteiten. Zij delen hun

expertise voor de opmaak van het curriculum zodat toekomstige leraren en welzijnswerkers van bij de start van hun carrière beter inspelen op de ongelijke onderwijskansen.

Door het afstandsonderwijs als gevolg van de coronacrisis, werd de kansenongelijkheid nog duidelijker. De leerlingen die opgroeien in een kwetsbare situatie liepen nog meer leerachterstand op. Niet alle thuissituaties laten immers toe dat ouders hun kinderen in de schoolloopbaan kunnen ondersteunen. Tijdens de zomer 2020 hebben veel vrijwilligers van de studieondersteuningsinitiatieven ook in zomerscholen de leerachterstand van deze leerlingen proberen te verkleinen.

Tenslotte linken we deze bestaande werkingen aan het Buddy-project van de Vlaamse overheid en initiatieven met tutors op de eigen school of van hogeronderwijsinstellingen.

4.4.5. Gekwalificeerde uitstroom

Net als in andere centrumsteden blijft het aantal **vroegtijdig schoolverlaters** in Gent stijgen. In het schooljaar 2017-2018 verliet 16,2% van de jongeren het Gentse onderwijs zonder diploma of kwalificatie. Dat zijn vroegtijdig schoolverlaters: leerlingen die niet meer leerplichtig zijn en de secundaire school uit stappen zonder voldoende kwalificatie. Extra kwetsbaar zijn kinderen en jongeren in een gezin met een lage socio-economische status, met een migratieachtergrond of een andere thuistaal dan het Nederlands, maar ook kinderen en jongeren die schoolse vertraging hebben opgelopen, schoolhoppen of spijbelen.

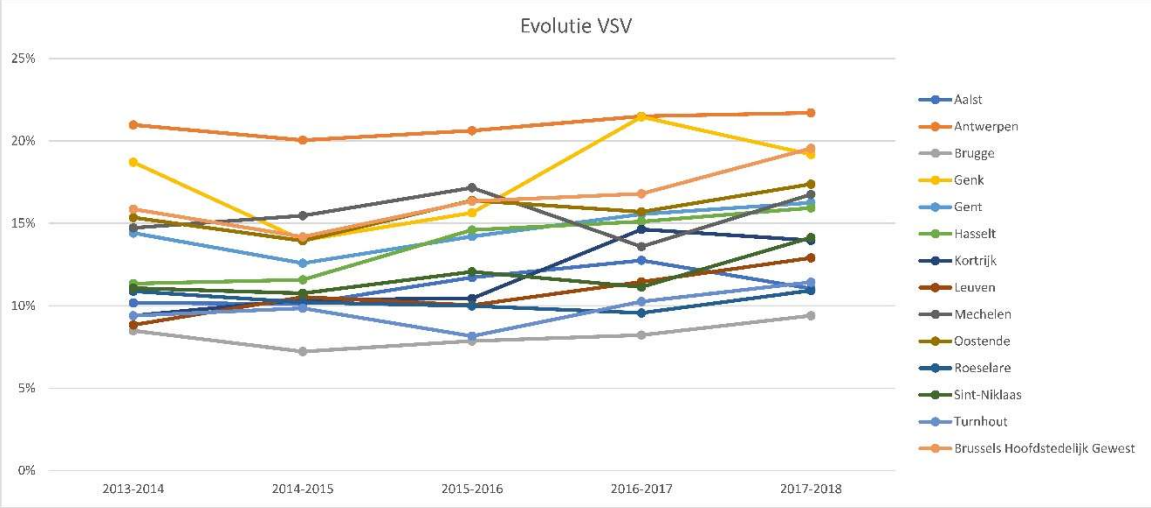

Bron : Dataloep Vlaanderen
https://onderwijs.vlaanderen.be/nl/dataloep-aan-de-slag-met-cijfers-over-onderwijs

Een belangrijke verklaring voor vroegtijdig schoolverlaten ligt in de heropleving van de economie, met heel wat openstaande vacatures die voor sommige jongeren een aantrekkelijker optie lijken dan het behalen van een diploma. Maar van zodra de economie gaat sputteren, zijn het die jongeren die ook vaak het eerste slachtoffer zijn. Ook andere factoren, zoals de huidige pandemie, verhogen het risico op schooluitval. Hierdoor wordt aanklampend werken en extra begeleiding voor jongeren nog belangrijker.

Op lange termijn zijn de gevolgen van vroegtijdig schoolverlaten immers nefast. Zo krijgt een jongere die de schoolbanken verlaat zonder kwalificatie, veel vaker te maken met (langdurige) werkloosheid, armoede, slechtere gezondheid en criminaliteit. Daarom willen we dit als stad Gent tegengaan.

Een belangrijk thema dat aan verschillende prioriteiten raakt en waar we samen met scholen en partners blijvend op inzetten is **schoolbinding**. De verbondenheid van leerlingen met de school is immers cruciaal als buffer tegen spijbelen en ook een van de basisvoorwaarden voor het creëren van een motiverende leer- en leefomgeving. De leraar is in dit verhaal een spilfiguur – als centrale contactpersoon tussen de leerling en de school. Daarom bieden we leraren en breder schoolteams van Gentse secundaire scholen schoolspecifieke ondersteuning om hun competenties met betrekking tot het realiseren van een autonomie-ondersteunend en verbindend schoolklimaat nog verder te versterken.

Onder de vlag Operatie Geslaagd zetten we samen met scholen en partners uit de domeinen onderwijs, welzijn, werk, cultuur, jeugd en vrije tijd in op meer gekwalificeerde uitstroom om op die manier kinderen en jongeren meer kansen te bieden. Verschillende onderling samenhangende prioriteiten, die jongeren meer kansen bieden op het behalen van een kwalificatie, staan binnen Operatie Geslaagd centraal. Zo zetten we in op de aanpak van spijbelen, op het versterken we de samenwerking onderwijs-arbeidsmarkt en inspireren we tot een (meer)talenbeleid op school. We bouwen aan een innovatieve brede leer- en leefomgeving voor jongeren in het secundair onderwijs waarin extra aandacht uitgaat naar leerlingenparticipatie, vervullen mee de randvoorwaarden die een weloverwogen studiekeuze mogelijk maken en ondersteunen via de brugfiguren het partnerschap gezin-school.

ACTIE

Via het pilootproject SPEED-You-UP verkent Onderwijscentrum Gent nieuwe mogelijkheden voor een innovatieve brede leer- en leefomgeving voor jongeren in de derde graad van het Gentse secundair onderwijs en voor NEET (Not in Employment, Education or Training)-jongeren. Doel: klasgroepen met jongeren die dreigen uit te vallen opnieuw met volle ‘goesting’ onderwijs te laten volgen, een kwalificatie te laten behalen én op die manier hun kansen op de arbeidsmarkt te verbeteren. Via jongerenorganisatie, jeugdwelzijnswerk, … willen we ook NEET-jongeren bereiken om ook hen opnieuw toe te leiden naar een opleiding en meer kansen te bieden op de arbeidsmarkt. Dit doen we via het oprichten van ‘entrepreneurial hubs’, experimenteerplaatsen waar je leert door te doen, met en door leeftijdsgenoten en in overleg met de buurt, lokale stakeholders, bedrijven, … Jongeren scherpen zo hun ondernemingsvaardigheden aan en werken ook mee aan initiatieven die inspelen op de noden van de buurt.

Via heel wat preventieve acties willen we zoveel mogelijk leerlingen maximale kansen bieden op een **kwalificatie**. We zoeken samen met scholen en partners naar mogelijkheden om extra kansen en ondersteuning te bieden aan leerlingen (met een kwetsbare achtergrond) waarbij relationele, sociale en psychische drempels het schoolse traject bemoeilijken; of aan leerlingen voor wie schoollopen in het geheel even geen optie is. Vanuit het principe van het proportioneel universalisme (algemeen aanbod voor iedereen dat varieert in intensiteit en

schaal volgens wat nodig is) zetten we maximaal in op het versterken van de (generieke) competenties en het verhogen van het zelfbeeld en zelfbewustzijn van jongeren.
Ongeveer een kwart van de leerlingen in Gent die op stage gaan, stoppen vroegtijdig hun stage. Dit verhoogt de kans op vroegtijdig schoolverlaten.

ACTIE

We bieden in nauwe samenwerking met JES vzw een intensieve begeleiding vóór en tijdens de stageperiode aan, specifiek voor die jongeren met een grote ondersteuningsnood. We versterken in de deelnemende scholen ook het kernteam in het voorkomen van stage-uitval. We wisselen informatie uit over goede praktijkvoorbeelden in een schooloverschrijdend lerend netwerk.

Het **Steunpunt Leerrecht- & Leerplichtbegeleiding** versterkt zowel preventief als curatief de samenwerking tussen verschillende relevante actoren op het vlak van spijbelen. Waar leerlingen ondanks de inspanningen van de school toch nog frequent afwezig zijn, om welke reden dan ook, bieden de CLB's begeleiding in nauwe samenwerking met de school en eventueel samen met externe partners, zoals o.a. het Ondersteuningscentrum Jeugdzorg, de dienst maatschappelijke zorg van de politie en de sociale dienst van de jeugdrechtbank. Waar extra inspanningen nodig zijn, start het Steunpunt een meer intensieve en aanklampende begeleiding op.

Voor jongeren tussen 17 en 25 jaar die zonder kwalificatie de school verlaten hebben, biedt **Word Wijs!** – een deelwerking van **De Stap**, Leerwinkel Gent – gratis en op vrijwillige basis informatie en coaching bij het kiezen, studeren of behalen van een kwalificatie of diploma secundair onderwijs, met als doel hun kansen op de arbeidsmarkt te verhogen.

ACTIE

- Op de terugkerende **Actiedag Operatie Geslaagd** plaatsen we het centrale doel, meer gekwalificeerde uitstroom, extra in de kijker. Met interactieve lezingen en praktijkgerichte sessies illustreren we de acties en resultaten van Operatie Geslaagd. We informeren, inspireren en bieden kansen om uit te wisselen en te netwerken.
- Vanaf het najaar 2020 lanceren we de **Operatie Geslaagd podcast.** In elke aflevering van deze podcast gaan we op zoek naar hoe we samen met jongeren, ouders, scholen en andere partners het verschil maken. We buigen ons vanuit verschillende invalshoeken over de vraag: hoe zorgen we ervoor zorgen dat meer jongeren een kwalificatie behalen.

4.4.6. Levenslang leren

De evoluties en nieuwe ontwikkelingen in onze samenleving gaan heel snel. Digitalisering is maar één voorbeeld van wijzigingen waar elke burger steeds vaker en voor steeds meer uiteenlopende zaken mee geconfronteerd wordt, zowel in de privésfeer als op professioneel gebied.

Dergelijke evoluties en ontwikkelingen vereisen van ons allen dat we bijblijven, dat we ons doorheen onze levensloop aanpassen en dat we blijven bijleren.

Ook de huidige coronacrisis maakt dit duidelijk. Met z'n allen hebben we heel snel moesten schakelen naar flexibele (modulaire) leervormen, afstandsonderwijs, open online cursussen,.... Naast technologische veranderingen hebben ook heel wat andere trends een impact op de loopbaan van de toekomst. En bovendien is nu al duidelijk dat corona ook bedrijven en beroepssectoren ertoe zal aanzetten om fundamenteel bij te sturen, wat natuurlijk een grote impact zal hebben op de jobs van mensen en op de vereiste competenties voor deze jobs. Met andere woorden: de verwachtingen zijn dat vele mensen zich ook om professionele redenen zullen moeten omscholen of bijscholen.

Het volwassenenonderwijs in Gent biedt een ruim aanbod om kennis op te doen – de sleutel tot innovatie - of om informeel te leren in de vrije tijdsbeleving. In totaal waren er over de verschillende netten heen in het jaar 2018-2019 niet minder dan 26.080 volwassenen ingeschreven in het Gentse volwassenenonderwijs.

ACTIE

- Onderwijscentrum, VDAB, Sociale Dienst, IN-Gent vzw en Dienst Werk van de Stad Gent engageren zich om samen met de (hoger) onderwijsverstrekkers een actieplan levenslang leren uit te werken; dat gebeurt in de werkgroep Levenslang Leren. Binnen dit actieplan willen we samen met de verschillen actoren de expertise en mogelijkheden binnen het levenslang leren optimaal inzetten in functie van de relance na de huidige coronacrisis.
- Ook in het kader van het Gentse Arbeidspact, onder de bevoegdheid van schepen Van Braeckevelt, werken we samen met de betrokken arbeidsmarktactoren de doelstellingen rond levenslang leren mee uit.

Last but not least zetten we als stad samen met TOPunt (zie hieronder) met de **De Stap,** Leerwinkel Gent ook sterk in op levenslang leren. Al sinds 2003 begeleiden de leerloopbaan-begeleiders van De Stap volwassenen met een leervraag. De Stap bouwde inmiddels heel breed expertise op in de vele mogelijkheden die er zijn voor volwassenen om zich bij te scholen of een (bijkomende) kwalificatie te behalen; expertise die ook bij de relance uit de huidige coronacrisis een belangrijke meerwaarde kan betekenen voor veel inwoners van onze stad. In Bibliotheek De Krook kunnen burgers bij de leerloopbaanbegeleiders van De Stap terecht voor informatie over onderwijs en opleidingen voor volwassenen, met inbegrip van onderwijs na de leerplicht.

ACTIE

We versterken de samenwerking tussen De Stap en de Sociale Dienst en onderzoeken hoe we drempels voor kwetsbare Gentenaars naar een opleiding kunnen verkleinen.

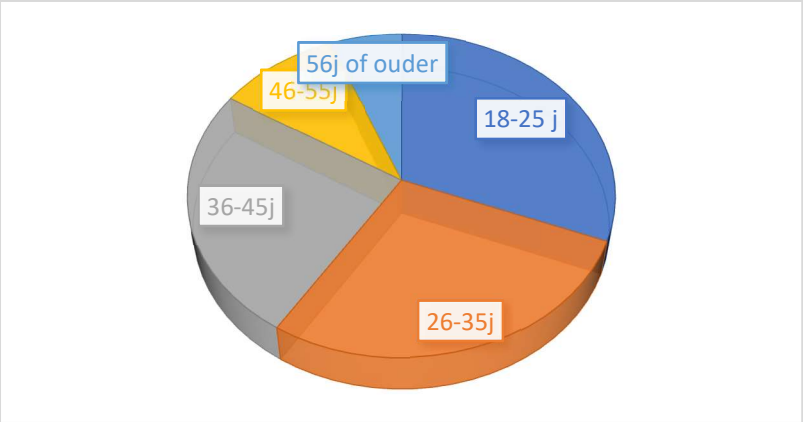

1 163 volwassen cliënten
Bron: data De Stap

4.5. Het Centrum voor Leerlingenbegeleiding als gids

4.5.1. TOPunt, samenwerking tussen de drie Gentse CLB's

De CLB's in Gent schrijven samen een uniek verhaal. Typisch Gents is dat een eigenzinnig verhaal en gaan ze meer dan eens tegen de stroom in. Die samenwerking is onderwijsnetoverschrijdend en heet TOPunt (op z'n Gents uit te spreken). Hierboven vermeldden we De Stap, Leerwinkel Gent al. Ook De Stap is het resultaat van de netoverstijgende samenwerking van de CLB's.

De bredere werking van TOPunt situeert zich binnen een regionaal gebied dat Gent en de ruime rand rond Gent omvat tot en met Zelzate (NROC=netoverschrijdend regionaal ondersteuningscel). Binnen deze regio situeren zich hoofdzakelijk de leerlingenstromen van de Gentse CLB's. Om de continuïteit in de leerlingenbegeleiding over de onderwijsnetten heen te garanderen en leerlingen een goeie begeleiding te bieden is samenwerking van de CLB's binnen deze regio een must. De opdracht van de CLB's en de netoverschrijdende samenwerking is decretaal bepaald en gaat van medisch onderzoek tot diagnostisering en studieoriëntering. Deze netoverschrijdende samenwerking tussen de Centra Voor Leerlingenbegeleiding bouwt aan een gemeenschappelijke werking op vlak van specifieke onderwijs – en ondersteuningsbehoeften van leerlingen, gelijke onderwijskansen, gezondheidsbevordering, continuering van de zorg, kwaliteitsbewaking en -ontwikkeling, onderwijsloopbaanbegeleiding en vorming en deskundigheidsbevordering. Het zijn vaak de kwetsbare leerlingen die frequent van school veranderen en waarvoor de CLB's een begeleidingsopdracht moeten opnemen.

TOPunt investeert in sterke en deskundige CLB-medewerkers én schoolteams. Zo verbetert de begeleiding die leerlingen krijgen.

ACTIE

- TOPunt werkt voor de scholen ondersteunende initiatieven uit als

- TEACH (omtrent evidence based onderwijs: wat werkt om leerprestaties te verhogen en hoe vertalen we wetenschappelijke inzichten naar de concrete werking?),
- de jaarlijkse Ontmoetingsdag HandelingsGericht Werken, de vormingsdagen HGW voor zorgcoördinatoren/leerlingenbegeleiders en CLB-medewerkers,
- de infosessies voor leerlingen en ouders over secundair onderwijs en aanmeldingsprocedure en
- REFLECT (hoe stimuleren we executieve functies en sociaal-emotioneel leren bij leerlingen?) bieden schoolteams en actoren binnen onderwijs inspiratie en evidencebased methodieken om de eigen werking te optimaliseren.

- Dat deze netoverschrijdende samenwerking een goede basis legt blijkt ook in de coronacrisis waar CLB's de bevoegdheid kregen om in de scholen aan contact tracing te doen. Deze gigantische opdracht zette een enorme druk op de CLB's. Stad Gent heeft om dit te kunnen blijven bolwerken ook zelf bijkomend geïnvesteerd in de CLB-werkingen.

4.5.2. Doelstellingen van het CLB

De centra voor leerlingenbegeleiding hebben, zoals decretaal werd bepaald, een heel ruime opdracht. Bovenop deze brede dienstverlening, beslisten de CLB in Gent om een aantal doelstellingen samen netoverstijgend aan te pakken: betaalbaarheid, sensitiviteit voor diversiteit en armoede, toegankelijkheid.

Deze samenwerking binnen TOPunt geven de Gentse CLB hun werking meer slagkracht.

- Op het vlak van dienstverlening aan burgers:
  - We zorgen voor laagdrempelige toegang voor leerlingen en ouders en we stemmen onze openingstijden af met andere CLB in regio Gent (CLB@dekrook).
  - We streven naar laagdrempelige intersectorale toegang tot jeugdhulp voor cliënten via de 'brede instap' in samenwerking met de sectoren binnen de jeugdhulp CAW/JAC (OverKopHuis) en Kind&Gezin.
  - We bouwen mee een laagdrempelig dienstenoverschrijdend onthaal uit voor burgers met vragen over opgroeien en onderwijs (zie 6.10).
- Op het vlak van leerloopbaanbegeleiding:

  We besteden bijzondere aandacht aan keuzeprocessen van jongeren tijdens hun leerloopbaan en de overstap naar de arbeidsmarkt; vooral jongeren met specifieke onderwijsbehoeften zullen we hierbij ondersteunen.
- Op het vlak van preventieve gezondheidszorg zowel fysiek als psychisch:
  - we organiseren voor elke anderstalige nieuwkomer binnen het schooljaar een contactmoment met de CLB-verpleegkundige en eventueel de arts.

- we organiseren voor elke kleuter in de eerste kleuterklas én zijn ouders een kwaliteitsvol eerste contact met verpleegkundige en eventueel de arts; vragen of zorgen over gezondheid, ontwikkeling en opvoeding komen aan bod.

- Op het vlak van doelgerichte individuele leerlingenbegeleiding ter versterking van leerlingen uit kansengroepen:
  - We bouwen een toegankelijk begeleidingsaanbod uit waarbij we met doelgerichte en kortdurende begeleidingen leerlingen beter leren omgaan met probleemsituaties binnen de 4 begeleidingsdomeinen; binnen het domein 'leren en studeren' zou individuele leerondersteuning (leren leren) een plaats hebben.
- Op het vlak van betere toegang tot de gepaste jeugdhulp:
  - In het OverKop-huis werken de Gentse CLB's samen met diensten die actief zijn in psychische hulpverlening voor jongeren, het JAC (jongeren advies centrum) en jeugdwerkers. Jongeren vinden in het OverKophuis een plek om zichzelf te zijn, samen te praten, activiteiten te doen of hulp te verkennen.
  - De Gentse CLB's engageren zich om samen met andere partners een antwoord te bieden op de wachtlijsten in de jeugdhulp. Via Positieve Heroriëntering versterken we cliënten in hun eigen kracht. CLB's zetten hun schouders onder Samen1Plan Gent om sectoroverschrijdend onthaal te realiseren voor burgers met hulpvragen, een snellere doorgang naar specifieke hulp binnen diensten als CAW, CLB-specifieke begeleiding of Kind en Gezin, een korte begeleiding te bieden in afwachting van plaats in de gepaste jeugdhulpvoorziening (streefcijfer: 200 gezinnen). We beschikken over een begeleidingsaanbod om gezinnen in verontrusting positief te ondersteunen (een 20-tal per jaar).

4.6. Samen de Gentse onderwijsuitdagingen aanpakken

4.6.1. Samen onze schouders onder de Gentse scholen en gezinnen zetten

Een grootstad confronteert gezinnen of schoolteams ook met complexe problematieken die hun draagkracht of expertise te boven gaan. Tegelijk zijn er de actuele uitdagingen die het onderwijs in Vlaanderen en internationaal uitdagen. Gelukkig kent de stedelijke context een brede waaier aan organisaties, diensten en instellingen waarop beroep kan gedaan worden.

Het Onderwijscentrum verbindt ouders en scholen met organisaties en diensten in andere beleidsdomeinen: welzijn, integratie, kinderopvang, cultuur, jeugd, sport, arbeidsmarkt, gezondheid en preventieve gezinsondersteuning. Dit geeft meer mensen en scholen toegang tot het rijke aanbod in onze stad. We maken deze ambitie waar op de schoolvloer, tijdens de trajecten die we met ouders, scholen en partners lopen en met onze netwerken op wijk- en stadsniveau.

ACTIE

De coronacrisis had een grote impact op het Gentse onderwijs. Het beleid koos voor ervoor om mee zijn schouders onder de scholen van alle netten te plaatsen en voorzag hiervoor 2,2 miljoen euro. Deze middelen werden verspreid over 4 fases:

- (FASE 1) de 'lockdown', met focus op afstandsonderwijs, het bereiken van kinderen die geen of beperkte toegang hebben tot de digitale wereld, en de opvang van kinderen die thuis onvoldoende leermogelijkheden hebben, of van ouders in 'essentiële' beroepen;
- (FASE 2) de 'heropstart', met geheel of gedeeltelijke hervatting van de fysieke lessen, met focus op social distancing en andere coronamaatregelen, maar ook op de omgang met de sociaal-emotionele en pedagogische gevolgen van de 'lockdown' bij kinderen en jongeren;
- (FASE 3) de 'zomer', met focus op het bieden van extra ontwikkelingskansen tijdens deze lange vakantieperiode, zeker ook bij kwetsbare leerlingen, om een al te grote 'zomerterugval' te vermijden (organisatie zomerscholen);
- (FASE 4) het schooljaar 2020-2021, met focus op het wegwerken van leerachterstand, veroorzaakt door de coronacrisis, het versterken van e-inclusie en het bieden van ondersteuning om het Gentse onderwijsveld toe te laten zich op een coronaveilige manier te organiseren en de optimale leer- en ontwikkelkansen van kinderen en jongeren te garanderen.

4.6.2. Leraar in Gent: samen de belangrijkste uitdaging voor onderwijs aanpakken: het lerarentekort

Kwaliteitsvol onderwijs staat of valt met voldoende goede leerkrachten. Het Gentse onderwijs bezit gelukkig een pak leraren met goesting en expertise. Wel staan we in Vlaanderen en in het bijzonder in grootstedelijke context ook voor enkele uitdagingen: het negatieve imago van het lerarenberoep, de wisselende instroomcijfers in de lerarenopleiding en de grote uitstroom.

Daarom zetten we komende jaren in op 'Leraar in Gent'. Met een nieuw team willen we deze uitdagingen positief ombuigen door in te zetten op 3 luiken:

1. **Om de instroom in het beroep te stimuleren zetten we acties op voor generatie-studenten en zij-instromers.**

- Om de drempels naar de opleiding en het beroep te verlagen en diversiteit in het lerarenkorps te verhogen (o.a. meer mensen met migratie-achtergrond of een beperking, meer mannen…) werken we ondersteunende initiatieven uit in samenwerking met de Gentse lerarenopleidingen en de VDAB.
- Afgestudeerde leraren informeren we over de tewerkstellingsmogelijkheden en we promoten de troeven van Gent om hier les te geven. Zo promoten we dat ze 'blijven plakken' in Gent.
- Ook voor de zij-instromers komt er een traject om een mogelijke carrièreswitch te ondersteunen.
- Succesverhalen zetten we in de kijker, rolmodellen en ambassadeurs spelen we uit om het imago van het beroep te verhogen.

2. **Om de uitstroom uit het lerarenberoep te beperken staat de ondersteuning voor leraren en directeurs in hun job centraal.**
   Het groot netwerk van collega's, waar een Gentse leraar beroep op kan doen en het starterspakket ondersteunt de leraar om zijn weg te vinden.
   Leraren en directies betrekken we in co-creatie steeds bij het maken van keuzes en het leggen van prioriteiten rond volgende topics:
   - Leraren professionaliseren om in een grootstedelijke context les te geven. We exploreren innoverende werkvormen en methodes. We ondersteunen good practices en we implementeren breder.
   - We maken, onder andere samen met Bibliotheek De Krook, het educatief en cultureel aanbod in de stad kenbaar en toegankelijk zodat leraren de stad ervaren als een groot leslokaal.
   - We zetten een community op waarbinnen startende en ervaren leraren en directies ervaring en kennis delen en zich laten inspireren in het kader van professionele groei en zodat ze met motivatie hun job blijven uitoefenen. We ondersteunen het opzet van het Onderwijsterras, een informeel moment waar Gentse leerkrachten op een gigantisch terras samen het glas heffen en elkaar beter leren kennen, structureel.

3. **Op basis van gekende onderzoeken, aangevuld eventueel met eigen onderzoek binnen de Gentse context, ondernemen gerichte acties om deze doelgroep te motiveren om terug te keren naar het onderwijs.**

   Innovatieve en arbeidsmarktgerichte trajecten rollen we uit samen met diverse partners (o.a. Dienst Werk en VDAB) en het werkveld: heroriëntatie binnen onderwijs, naar een knelpuntvak of -beroep, een opfrissingsaanbod, faciliteren van een job als duale leerkracht, …

4.6.3. Uitmuntend onderwijs

Elk kind laten schitteren, zowel wie extra hulp nodig heeft als wie voorop loopt, dat stelt scholen voor een grote opdracht. Scholen kunnen rekenen op de stad om hen te ontzorgen van praktische en andere zorgen, maar ook voor het vormen van een sterk lerend netwerk en het delen van *good practices* tussen leerkrachten, scholen, hogeronderwijsinstellingen, e.a. partners.

Met #leraarinGent zorgen we voor een megafoon waar ambassadeurs een platform krijgen om hun sterk werk te tonen. Want we mogen fier zijn op de brede waaier aan onderwijsprojecten die Gent rijk is en de kwaliteit die je hier vindt: van kangoeroeklassen tot trapklassen en de unieke pedagogische projecten.

Via het Onderwijscentrum Gent inspireren we netoverschrijdend tussen leerkrachten en scholen, en delen we wetenschappelijke inzichten over onderwijs en promoten we innovatie.

ACTIE

We voorzien ondersteuning wanneer leerkrachten uitvallen ten gevolge corona, we organiseren netwerkmomenten, we verkennen van de mogelijkheid tot het inrichten van inleefstages en zetten thematische professionele leergemeenschappen op.

4.6.4. De digitale revolutie

Het is vandaag cruciaal digitaal mee te zijn om goed te functioneren in onze maatschappij. Willen we onze kinderen alle kansen geven en werken aan een inclusief Gent, dan moeten we ook inzetten om kinderen digitaal vaardig en mediawijs te maken. De digitale disruptie heeft steeds meer een impact op scholen. Zij komen hierdoor voor tal van uitdagingen te staan waarvoor ze oplossingen zoeken. Wanneer leerkrachten én ouders mee digitaal evolueren, kan het onderwijs dit mee helpen aanzwengelen. Samen met schepen Bracke en schepen Coddens, in nauwe samenwerking met de Sociale Dienst, zetten we onze schouders hieronder.

De e-inclusiewerking van stad Gent en Digipolis Gent (vanaf 2021 'District09') engageert zich om een grootschalig hefboomproject op te starten rond ICT en mediawijsheid in onderwijs. Op deze manier maken we onze scholen, kinderen, leerkrachten en ouders klaar voor het digitale heden.

Internationaal onderzoek leert dat het Vlaamse onderwijs hierin achterop loopt.

De coronamaatregelen stelden de digitale kloof op scherp. In het voorjaar werd digitaal afstandsonderwijs van de ene op de andere dag de norm. Die legde de digitale ongelijkheid tussen scholen, leerlingen en ouders hierdoor plots pijnlijk bloot. Gezinnen zonder digitale toestellen, zonder internetverbinding, zonder digitale vaardigheden, zonder ondersteuningsnetwerk gingen in dubbele lockdown, voor hen betekende de digitale uitsluiting meer dan ooit sociale uitsluiting. De stad Gent keek niet zomaar toe hoe de kansen om deel te nemen aan de schoolse activiteiten en de maatschappij van deze meest kwetsbare leerlingen afnamen. We startten een gecoördineerd noodplan op en samen met tal van partners ondernamen we acties om te zorgen dat zo weinig mogelijk leerlingen uit de boot vielen door hun digitale achterstand. We verdeelden tijdens de lockdown in het voorjaar van 2020 787 toestellen verdeeld over 56 basisscholen, bezorgden meer dan 2000 wificodes, maakten handleidingen, boden gratis telefonische ondersteuning, …

De corona-crisis maakt sterker duidelijk dat werken aan e-inclusie een belangrijke ambitie moet worden de volgende jaren. We moeten de digitale ongelijkheid aanpakken als we streven naar gelijke (onderwijs)kansen. Daarom maakt stad Gent extra relance middelen vrij voor e-inclusie in onderwijs.

De e-inclusiewerking van stad Gent en Digipolis Gent onder de bevoegdheid van schepen Bracke engageert zich om een grootschalig hefboomproject op te starten rond ICT en mediawijsheid in onderwijs met 4 prioriteiten:

1. Voorzien van toegang tot digitale toestellen en internet voor leerlingen
2. Voorzien van ondersteuning voor leerlingen bij digitaal schoolwerk en digitale vaardigheden

3. Voorzien van ondersteuning voor ouders om hun digitale vaardigheden te versterken
4. Voorzien van ondersteuning voor scholen om een beleid rond digitale inclusie en mediawijsheid uit te werken en de digitale competenties van leerkrachten te verhogen

Deze prioriteiten worden vertaald in concrete acties zoals:

ACTIE

- 10 Digipunten voor leerlingen met digitale toegang en hulp bij digitaal huiswerk.
- Laptops voor leerlingen in kwetsbare situaties om, complementair aan de ondersteuningsmaatregelen van de Vlaamse en federale regering, te werken aan hun digitale vaardigheden in samenwerking met de bestaande erkende studieondersteuning initiatieven.
- Digitale lessen voor ouders met focus op basis digitale vaardigheden, schoolse ondersteuning en toepassingen zoals smartschool, mediawijsheid en de educatieve meerwaarde van ICT.
- Een mediacoach opleiding voor schoolteams om beleid te ontwikkelen rond digitale inclusie en mediawijsheid en concrete projecten op te starten om dit beleid in praktijk om te zetten.
- Opzetten van een expertise cel en een lerend netwerk rond e-inclusie en onderwijs om scholen en schoolteams ook in de toekomst ondersteuning te bieden rond dit thema.

4.7. Bruggen tussen onderwijs en arbeidsmarkt

In samenwerking met schepen Van Braeckevelt zetten we een effectieve, structurele en duurzame samenwerking op tussen actoren in onderwijs en arbeidsmarkt zodat een groter deel van de jongeren en volwassenen een kwalificatie behaalt en duurzaam inzetbaar is op de arbeidsmarkt, waarbij we effectief inzetten op levenslang leren.

Naast de samenwerking tussen onder andere de onderwijs- en arbeidsmarktactoren op het domein van het levenslang leren dat we eerder beschreven (cf. 4.4.6. Levenslang leren), slaan we ook voor de leerlingen in het beroepsgericht secundair onderwijs de handen in elkaar.

De nood aan een intensere samenwerking tussen scholen en bedrijven en andere arbeidsmarktactoren is een eerste en meteen ook centrale pijler, waar we samen met schepen Van Braeckevelt willen op inzetten. We zetten binnen deze pijler in op het opbouwen van actiegerichte lerende netwerken tussen bedrijven en scholen, de link met transities op de arbeidsmarkt, het uitwisselen van leerkrachten en praktijkmensen zowel op school als op het bedrijf, het opzetten van hybride leeromgevingen. We realiseren deze doelstellingen enerzijds via projecten zoals Lerende Euregio Scheldemond en Skills Navigator.

ACTIE

- Het project **Lerende Euregio Scheldemond** wil de mismatch tussen onderwijs en arbeidsmarkt binnen de techniek- en zorgsector wegwerken. We zetten proeftuinen op met Gentse scholen en Gentse bedrijven die zich situeren op het studiegebied

mechanica/elektriciteit. In deze proeftuinen nemen de we de ruimte om te experimenteren rond de noden en sterktes van de bedrijven, de scholen en de leerlingen van de 3de graad secundair. We zetten lerende netwerken tussen de Gentse bedrijven en scholen op maar ook grensoverschrijdend, met Nederlands partners.

- Binnen het project **Skills Navigator** zetten scholen en bedrijven samen een werkgeversarrangement op om de mismatch tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt binnen havengebied tegen te gaan. Een werkgeversarrangement is een toeleidings- en opleidingsinitiatief waar de werkgever zelf een engagement in opneemt.
- Met de **matchmakers,** een project dat kadert binnen het Gentse Arbeidspact van schepen Van Braeckevelt, waarbij we extra inzetten op deze wisselwerking tussen onderwijs en arbeidsmarkt, dit zowel voor opleidingen in het secundair onderwijs als voor beroepsgerichte opleidingen in het volwassenenonderwijs.

De matchmakers is de naam voor een team van medewerkers van het Onderwijscentrum Gent dat zich in samenwerking met de Dienst Werk onderdompelt in zowel de Gentse bedrijfswereld als de scholen. Ze vertrekken vanuit een coachende rol met de scholenteams om tot een duurzame en gedragen methode te komen om een netwerk te vormen tussen de school en verschillende bedrijven. De matchmakers peilen naar en houden hierbij rekening met de noden en wensen van bedrijven enerzijds en van scholen anderzijds. We willen - nog meer dan vandaag al het geval is - de leeromgeving verruimen tot buiten de schoolmuren en dit in samenwerking met stedelijke diensten en partners op het terrein. Uiteraard zonder de brede doelstelling van onderwijs, met name de brede ontwikkeling van kinderen en jongeren, uit het oog te verliezen. De matchmakers spelen dan ook een belangrijke rol bij de eerder beschreven ambitie om kinderen en jongeren geïnformeerd te oriënteren.

Daarnaast willen we actief inzetten op het versterken van competenties van jongeren, zowel generiek als vaktechnisch. Dit impliceert ondersteuning in zowel het uitbouwen van een sterk kwaliteitsvol competentiegericht leertraject met een realistisch inzicht in de verwachtingen vanuit de arbeidsmarkt, als in het onderzoek naar voorwaarden om leerlingen een effectief vermogen tot zelfinzicht en zelfreflectie aan te leren. Op deze manier dragen we bij tot het verhogen van het eigenaarschap van het eigen competentiegericht leertraject bij leerlingen en studenten. Aangezien jongeren op school leren, maar ook daarbuiten, willen we sterk inzetten op een algemene valorisatie van competenties. We pleiten in dit kader bovendien voor een gemeenschappelijke taal in de screening van jongeren, waarbij competenties een heldere en eenduidige betekenis hebben, die door alle partners gedeeld wordt.

ACTIE

Sinds januari 2020 participeert TOPunt vzw via De Stap met CLB-medewerkers aan het project Jobteam, een mobiel arbeidsteam dat zowel jongeren na de leerplicht als volwassenen die moeilijk aansluiting vinden bij de arbeidsmarkt, begeleidt bij het vinden van een geschikte opleiding of job.

4.8. Inspireren rond onderwijs in de grootstedelijke context

Om het onderwijsveld te ondersteunen in hun opdracht om iedereen kansen te geven en de bestaande ongelijkheid te verminderen, willen we onderwijsprofessionals, partners en lerarenopleiders inspireren, verbinden en versterken rond grootstedelijke thema's. We willen kinderen en jongeren alle kansen bieden op breed leren vanuit de toegang tot ontwikkeling op school maar ook in de vrije tijd. Concreet gaat het dan over positief en actief omgaan met diversiteit – in de brede zin van het woord – op school en in de klas, over inzetten op cultuur en een brede leer- en leefomgeving als een manier voor kinderen en jongeren en zich te ontplooien, maar ook om specifieke aandacht hebben voor armoede en kostenbewust onderwijs. In Gent wordt een op de vijf kinderen immers geboren in armoede, wat het onderwijs voor extra uitdagingen stelt. Hiermee omgaan is echter niet alleen de verantwoordelijkheid van onderwijs, maar van verschillende partners en domeinen. We werken dan ook nauw samen met de Sociale Diensten andere partners.

4.8.1. Een brede visie op diversiteit

Om ervoor te zorgen dat diversiteit een hefboom kan zijn voor kinderen en jongeren om zich zo goed en rijk mogelijk te ontwikkelen, zorgt Onderwijscentrum Gent voor een uitgebreid en divers aanbod voor scholen en schoolteams van alle onderwijsnetten, zodat zij versterkt kunnen worden in het **omgaan en benutten van diversiteit**. Via de *Diversiteitsscreening Onderwijs* (DISCO) werd in kaart gebracht hoe Gentse leraren kijken naar verschillende aspecten van diversiteit, en hoe bekwaam ze zich voelen om daarmee om te gaan. Op basis van de uitkomsten van de DISCO werkt Onderwijscentrum Gent een aanbod uit, in de vorm van een actieplan diversiteit in, met en voor onderwijs dat nauw aansluit bij de actuele noden van leraren en leerlingen in Gent, rekening houdend met de sterktes en voorbeelden van goede praktijk die al in tal van Gentse scholen aanwezig zijn. Dit aanbod wordt ontwikkeld in nauw overleg en in samenwerking met de verschillende pedagogische begeleidingsdiensten en andere centra of partners die relevante expertise en kennis hebben. **Nederlands** is de **instructietaal** op school, maar **meertaligheid** kan functioneel worden ingezet en als troef worden benut. Onderwijscentrum Gent versterkt leraren en schoolteams rond talensensibilisering, functioneel meertalig leren en taalontwikkelend lesgeven zodat ze leerlingen hun meertaligheid actief kunnen laten benutten om hun leerproces te versterken en hun taalvaardigheid in het Nederlands te verhogen. Het Nederlands staat immers centraal als de voertaal in onze samenleving en is de taal die ons verbindt. Daartoe is het ook belangrijk om basis- en secundaire scholen te versterken in het werken met anderstalige nieuwkomers, zowel tijdens het onthaaltraject als nadien, via expertiseopbouw en -verankering. Omdat taalvaardigheid in het Nederlands ook vaak een struikelblok is voor jongeren op andere vlakken – bijvoorbeeld in de overgang van onderwijs naar de arbeidsmarkt – willen we met partners uit andere domeinen (zoals werk) initiatief nemen om deze drempels weg te werken.

Het is belangrijk om je als leerling goed te voelen op school, om op die manier tot leren te kunnen komen. Om leraren en schoolteams een actieve rol te kunnen laten spelen in ondersteunen en zichtbaar maken van het welbevinden en de identiteit van leerlingen,

hebben ze nood aan expertise, uitwisseling en competenties rond **thema's als psychosociaal welzijn, omgaan met (kans)armoede, polarisering, discriminatie, racisme, trauma en migratie,...** Samen met het EXPO-R-team organiseert het Onderwijscentrum Gent in dat verband ook jaarlijks een vormingsaanbod rond polarisering en radicalisering waar leraren en schoolteams kunnen op intekenen (eveneens opgenomen in het Actieplan anti-discriminatie van schepen De Bruycker). Daarnaast coördineert het ook het netwerk referentiepersonen, dat contactpersonen van de Gentse scholen verenigt rond het thema radicalisering en polarisering.

Via het opzetten van lerende netwerken en trajecten met leraren en scholen rond thema's met betrekking tot diversiteit, geven we scholen en schoolteams tools in handen om verder werk te maken van een krachtige leeromgeving op school. De focus ligt daarbij op langdurige, participatieve en co-creatieve professionaliseringstrajecten op maat, die maximaal tegemoet komen aan reële noden. Er wordt ook nadrukkelijk ingezet op meer (net- en niveau-overschrijdende) samenwerking tussen leraren en scholen, en op een krachtig(er) partnerschap tussen scholen en gezinnen.
Via de Hub Ontwikkelen in Diversiteit, een samenwerking tussen UGent en stad Gent, wordt ook gewerkt aan initiatieven en samenwerkingen met partners die de kracht van diversiteit in het leerproces van kinderen en jongeren op een innovatieve manier in de verf zetten.

ACTIE

- Vanuit het Onderwijscentrum, in samenwerking met Dienst Welzijn en Gelijke Kansen, organiseren we samen met de collega's van Team EXPO-R (Extremisme – Polarisering – Radicalisering) een traject voor referentiepersonen in scholen rond radicalisering en polarisering. We ondersteunen leerkrachten en beleidsondersteuners bij de opbouw van expertise. Het traject bestaat uit 4 sessies en richt zich op het secundair én basisonderwijs. We trachten een 15-tal scholen en minstens 40 deelnemers te bereiken.
- We blijven inzetten op het voortraject, dat georganiseerd wordt vanuit IN-Gent (bevoegdheid Schepen De Bruycker) bereidt anderstalige nieuwkomers voor op een Nederlandstalige opleiding aan een universiteit of hogeschool, door hen een ondersteunend aanbod Nederlands te bieden, in combinatie met academische taal- en studievaardigheden en trajectbegeleiding.

4.8.2. Cultuur in onderwijs als krachtige onderstroom

Cultuur is een taal en een manier om als school op een positieve manier om te gaan met maatschappelijke veranderingen en noden. Daarbij is cultuur geen geïsoleerd schoolvak in de vorm van een uur knutselen of muziek, maar een basishouding die bepaalt hoe je naar leerlingen, collega's of vakinhouden kijkt. Door buiten de schoolmuren te breken en op zoek te gaan naar inspirerende plekken, kan het leerproces van jongeren versterkt worden. Op school zetten we vooral in op kennisoverdracht, cognitie en de abstracte schooltaal, maar het is van belang om tot breed leren te komen en alle kansen daartoe te benutten, door bijvoorbeeld ook ruimte te geven aan andere talen en manieren van communiceren, zoals muziek, dans of zang.

Cultuurhuizen, musea, bibliotheken en artistieke organisaties zijn belangrijke partners die daarin een rol als inspirator kunnen innemen. Zo brengt cultuur een manier van leren binnen die authentiek is en dicht(er) bij de jongere staat, wat ook het onderwijs versterkt. Onderwijscentrum Gent zet in samenwerking met cultuurhuizen zoals Kopergieterij, Bibliotheek De Krook, De Centrale, Kazematten, De Vieze Gasten, de Gentse musea …, partnerorganisaties als Circusplaneet, Mais Quelle Chanson, Das Kunst, Grafitti vzw, … en scholen verder in op het benutten van de kracht van cultuur, zowel binnen als buiten de schooltijd, onder meer via de Brede Schoolwerking, maar ook in specifieke projecten met en voor bepaalde doelgroepen, zoals anderstalige nieuwkomers.

ACTIE

Extra middelen zijn vrijgemaakt om in samenwerking met de cultuurdienst lokale artiesten en organisaties binnen te brengen op Gentse scholen via projecten als “ART-uur”: naschoolse reeksen kunst & cultuur en “Artiest zkt school” waarbij scholen gratis een voorstelling kunnen aanbieden aan hun leerlingen.

4.8.3. Bewust(er) inzetten op een armoedebeleid op scholen

Meer en meer kinderen groeien op in armoede. Scholen én leerkrachten worden daar dagelijks mee geconfronteerd: lege brooddozen, kinderen die ’s ochtends honger hebben, meer ouders die de schoolrekeningen niet kunnen betalen, gezinnen met problematische woonsituaties, vervoersarmoede,…. Als gevolg van COVID-19 werd de ongelijkheid nog duidelijker: niet alle gezinnen hebben internet, laptops, jobs die toelaten thuis te werken én kinderen te ondersteunen, (buiten)ruimte in huis …

Maar vaak is armoede van gezinnen op school niet zichtbaar. En voor scholen is het niet evident om met deze uitdaging om te gaan. Inzetten op gezinnen in armoede is geen taak van onderwijs alleen. Armoede heeft betrekking op verschillende levensdomeinen: wonen, gezondheid, onderwijs, inkomen, werk, voedselvoorziening,… Vanuit de stad Gent zetten we vanuit verschillende beleidsdomeinen integraal in op armoede (cf. armoedebeleidsplan schepen Coddens).
Een armoedebeleid uitbouwen als school, vergt kennis en expertise. Onderwijscentrum Gent, die reeds heel wat kennis opbouwde door het jarenlange beheer van het Sociaal Steunfonds, stimuleert, activeert en ondersteunt onderwijsprofessionals en partners in het opzetten van een armoedebeleid en het realiseren van een kostenbewust onderwijs. Immers, heel wat schoolkosten kunnen bewuster aangepakt worden, bijvoorbeeld: schoolboeken selecteren die langer meegaan dan één jaar, een bewust beleid voeren ten aanzien van gebruik van invulschriften bij methodes, extra kosten bij schooluitstappen, een duidelijk kostenplan voor een schooljaar, ….

ACTIE

- We zetten, in nauwe samenwerking met de Sociale Dienst, in op het ondersteunen van scholen met concrete tools. We zetten trajecten met scholen op, verzamelen en ontwikkelen expertise. Zo kunnen we scholen ondersteunen om beter in te spelen op de aanwezige diversiteit en het uitbouwen van een armoedebeleid. Er komt

binnen het Onderwijscentrum een extra medewerker specifiek op thema kostenbewust onderwijs en maximumfactuur secundair onderwijs.
- We zetten in op een sterke samenwerking tussen onderwijs en welzijn, we versterken de expertise en zorgen voor meer afstemming tussen de verschillende acties rond armoede voor scholen en gezinnen. Externe partners worden gesensibiliseerd rond armoede in onderwijs en kostenbewust onderwijs.
- We houden de vinger aan de pols en verzamelen signalen van ouders, scholen en partners op vlak van welzijnsuitdagingen binnen onderwijs. Deze signalen worden binnen Onderwijscentrum Gent verzameld en besproken binnen de werkgroep signalen die bestaat uit signaalcoördinatoren van de verschillende sectoren. De signalen worden geanalyseerd en gebundeld in de tweejaarlijkse signalenbundel (onder coördinatie van schepen De Bruycker) met als doel aanzet te geven tot beleidsontwikkelingen en het opzetten van acties om een antwoord te bieden op de uitdagingen.

4.8.4. Kinderen Eerst (Sociale Dienst)

Vanuit de vaststelling dat scholen geconfronteerd worden met veel en complexe welzijnsvragen is 'Kinderen Eerst' gestart, een initiatief van de Sociale Dienst, onder de bevoegdheid van schepen Coddens. Sommige gezinnen vinden maar moeilijk de weg naar gepaste hulpverlening en komen met hun welzijnsvragen bij de scholen aankloppen. Door een sterke samenwerking tussen welzijn en onderwijs kunnen we hen een antwoord bieden. Maatschappelijk werkers van de Sociale Dienst houden zitdagen op scholen of geven hen gerichte adviezen. Door aanwezig te zijn op de school valt voor ouders en jongeren de drempel naar hulpverlening weg. De school is een vertrouwensplek waar ze makkelijker hun vragen durven stellen, maar schoolteams hebben zelf niet altijd een pasklaar antwoord. De Sociale Dienst zet deze maatschappelijk werkers in op 'Kinderen Eerst' in de Gentse scholen (ook in het bijzonder onderwijs). Hierbij gaat extra aandacht naar secundaire scholen. Ouders of jongeren kunnen zo op school terecht met al hun welzijnsvragen, van hulp bij administratie, een tussenkomst in de kosten voor schoolmaaltijden tot aanvragen voor leefloon en andere financiële hulp. Er wordt nauw samen gewerkt met brugfiguren en leerlingenbegeleiders. Zo slaagt de Sociale Dienst er in om meer mensen te bereiken en proactief rechten toekennen. Onderwijscentrum Gent en de Sociale Dienst zetten verder in op een krachtige samenwerking om nog meer grondrechten van gezinnen te realiseren en onder-bescherming aan te pakken.

ACTIE

- Het aantal scholen met een zitdag met een maatschappelijk werker breidt uit van 19 naar meer dan 30, in nog 50 scholen gaan ze langs op afspraak. Vanaf het schooljaar 2020-2021 worden daarmee 12 extra scholen een consultschool én zijn er 11 extra scholen met een zitdag.
- Het budget voor tussenkomsten in schoolmaaltijden wordt meer dan verdrievoudigd.

4.8.5. Gezondheid op school

Werken aan een gezonde leefstijl op school biedt tal van voordelen: gezonde leerlingen voelen zich beter in hun vel, presteren beter en vertonen minder schooluitval. Met de acties en projecten rond het thema gezondheid willen we een belangrijke basis leggen voor de toekomstige gezondheidsvaardigheden van kinderen.

Scholen kunnen intekenen op een intensieve trajectbegeleiding (Gezonde School Gent) en vanuit onze lokale netwerken zetten we allerlei acties en projecten op (naschoolse en binnenschoolse bewegings- en sportactiviteiten, yoga, Vita Mike, Burger Boef,..).

ACTIE

We begeleiden deze legislatuur minimum 40 scholen, wat moet resulteren in concreet preventieaanbod rond emotionele vaardigheidstraining, mondzorg, gezonde voeding, beweging, sport en het creëren van een gezonde school- en leefomgeving voor kinderen. Het Onderwijscentrum werkt samen met de Gezondheidsdienst (schepen Coddens) acties uit om het gezondheidsbeleid op school te versterken via de convenant 'Gezonde School' (jaarlijks budget van 47.500 euro).

Zo kunnen we duizenden kinderen en jongeren stimuleren naar een gezondere levensstijl. We werken hiervoor nauw samen met Logo Gezond+, Brede School, het Onderwijscentrum en de 3 Centra voor Leerlingenbegeleiding (CLB). Zij zorgen ervoor dat een sterker preventieaanbod kan plaatsvinden op de Gentse scholen en linken dat aan de bestaande leerdoelen. We leggen vanuit de scholen ook verbinding met de wijk en omgekeerd, zodat ook ouders kunnen aansluiten op bestaand preventieaanbod in de wijk.

'Gezonde school Gent' kwam tot stand i.s.m. Dienst Welzijn en Gelijke kansen en wordt begeleid door Logo Gezond Plus. Deze trajectbegeleiding is gebaseerd op de kadermethodiek Gezonde School van Gezond Leven. Jaarlijks worden een 10-tal scholen begeleid binnen het Brede school netwerk. De hoofdthema's zijn mentaal welbevinden, voeding (inclusief mondzorg) en beweging, tabak, alcohol & drugs. Er is speciale aandacht voor het versterken van ouderbetrokkenheid, het verbinden met de wijk en het verkleinen van de gezondheidsongelijkheid.

ACTIE

In het kader van gezondheidsbeleid op school ondersteunt de Dienst Welzijn en gelijke kansen (team Gezondheid en Gezin) (schepen Coddens) scholen om aan de slag te gaan rond geestelijke gezondheid en de veerkracht van kinderen en jongeren te versterken. Daarbij bouwen we verder op de expertise van de 15 warme scholen in Gent. Bij de derde graad secundair onderwijs van de Gentse scholen promoten we het spel HOTSPOT. Dit spel, ontwikkeld door en voor jongeren, maakt hen wegwijs in het aanbod rond geestelijke gezondheid, seksuele gezondheid, vrije tijd en middelengebruik.

Diverse diensten van stad Gent en externe organisaties ondersteunen scholen rond gezonde en duurzame voeding. De expertise die Facility Management (schepen Storms) opbouwde

met het organiseren van de maaltijden voor de crèches en op scholen van stad Gent wordt gedeeld. De Milieudienst (schepen Heyse) zet begeleidingen op voor scholen rond duurzame voeding en moestuinen op school. Binnen de School Food Council worden ervaringen tussen de verschillende diensten en externe partners gedeeld onder begeleiding van Rikolto vzw. Zij organiseren met het project Good Food @School concrete begeleidingen van scholen inzake gezonde en duurzame maaltijden. Tenslotte zet de Sociale Dienst (schepen Coddens) in samenwerking met het Onderwijscentrum een proefproject 'schoolmaaltijden' op voor Gentse kleuters. Het aanbod betaalbare en gezonde maaltijden op scholen breiden we op deze manier uit.

4.9. De kracht van dé studentenstad

4.9.1. Versterken van samenwerking met alle hogeronderwijsinstellingen

In de vorige legislatuur hebben we sterk ingezet op het uitbreiden, verbeteren en ordenen van de samenwerking met àlle hogeronderwijsinstellingen in Gent. Er was reeds een intensieve samenwerking op uitvoerend niveau; die vulden we nog aan met een strategisch-tactisch overleg, waarop strategische thema's worden besproken met de instellingshoofden.

In deze legislatuur willen we verder inzetten op wederzijdse maatschappelijke valorisatie van de expertise aanwezig bij de hogeronderwijsinstellingen en de stad Gent.

Zo werken we vanuit de beleidsdomeinen onderwijs, opvoeding en jeugd samen met hogeronderwijsinstellingen aan **maatschappelijke uitdagingen** zoals het lerarentekort, waar we samen met de Gentse lerarenopleiders aan werken (zie 4.6.2.). Er lopen meerdere projecten met de hoger onderwijsinstellingen. Een mooi voorbeeld is de samenwerking met UGent, IMEC en District09 waarbij een digitale tool wordt ontwikkeld om de drempels rond dyslexie te verkleinen. Hierbij gaan pedagogie en technologie hand in hand.

Via de **Hub Ontwikkelen in Diversiteit** wordt ook gewerkt aan initiatieven en samenwerkingen met partners die de kracht van diversiteit in het leerproces van kinderen en jongeren op een innovatieve manier in de verf zetten.

Met de **Stadsacademie** zien we de stad als living lab: we slaan de handen in elkaar als collaboratorium en gedeelde ruimte voor experiment. De Stadsacademie moet binnen 5 jaar uitgroeien tot een innovatieve incubator en internationaal referentiepunt voor transdisciplinair onderzoek naar sociaal-ecologische duurzaamheidsvraagstukken in steden en universiteiten. Dergelijke labo-setting laat niet alleen toe op een zeer participatieve manier samen te werken, het brengt iedereen ook in de modus van het nastreven van een

gezamenlijk belang zoals het vinden van een werkbare oplossingen of het vermijden van complexe vraagstukken.

In coalitie met Strategische Coördinatie en Subsidies zetten we ook samen met de diverse onderzoeksconsortia van de hogeronderwijsinstellingen in onze stad **innovatieve onderzoeksprojecten en -werkmethoden** op. Daarbij ontleden we samen concrete, maar complexe maatschappelijke vraagstukken en zoeken we naar (experimentele) oplossingen. Deze werkvormen en samenwerkingen rond maatschappelijk relevante thema's linken we ook aan opportuniteiten tot het werven van subsidies of andere inkomstenbronnen.

Er is verder ook nood aan overleg met de beleidsmakers van de verschillende studentensteden in het kader van **studentenbeleid**. Gent zal dit initiëren en op regelmatige tijdstippen alle betrokken bij elkaar. In de schoot van het Vlaamse Centrumstedenoverleg zetten we ook het thema studenten steeds op de agenda.

In volle coronatijd, is het kernteam studenten opgericht, een forum waar alle hoger onderwijsinstellingen en studentenvertegenwoordigers betrokken worden om samen met de stad een kader uit te werken om het studentenleven en –activiteiten mogelijk te maken in coronatijden. Thema's zoals ruimte om te studeren, ruimte om te feesten, veiligheid, communicatie, internationale studenten, worden er besproken en afgestemd.

4.9.2. Student in Gent verder uitbouwen

Gent is en blijft de **grootste studentenstad** van Vlaanderen: door de demografische evolutie en de democratisering van het hoger onderwijs groeide hun aantal naar meer dan 80.000 studenten in 2020.

Een kleine helft zit op kot en ook de groep internationale studenten wordt steeds groter. Deze jongeren brengen heel wat leven met zich mee en dragen ook op verschillende manieren bij aan de rijkdom van onze stad. We willen dan ook van Gent een stad te maken waar iedere (internationale) student zich thuis voelt. Samen met de Hoger Onderwijsinstellingen (HOI) en studenten werken we aan de uitdagingen die dit met zich meebrengt.

De studentenambtenaren vormen de brug tussen studenten, hun verenigingen en de stad en blijven het aanspreekpunt rond studentenbeleid voor studenten, stadsdiensten, hoger onderwijsinstellingen en burgers. Ze werken nauw samen met andere stadsdiensten en zijn betrokken bij de verschillende werkgroepen en thema's die gelinkt zijn aan het Gentse studentenleven. Dit gaat van wonen (via kot@gent onder bevoegdheid van schepen Heyse), welzijn (via het overleg Student en Warme stad onder bevoegdheid van schepen Coddens), internationale studenten, evenementen tot cultuur en mobiliteit (overleg via Fietsambassade in samenwerking met schepen Watteeuw). We volgen deze thema's op, werken samen met verschillende diensten en komen op voor de belangen van de Gentse studenten.

ACTIE

Zo onderzoeken we, in samenwerking met schepen Souguir, de mogelijkheid om de UiTPAS in te zetten voor studenten en te werken naar een overkoepelend kortingssysteem voor alle Gentse studenten.

We houden de vinger aan de pols door het organiseren van het **studentenoverleg** en nemen signalen, vragen en bezorgdheden van studenten serieus. We betrekken iedereen actiever bij het studentenoverleg en bouwen het verder uit tot een inspraakkanaal dat samen met de Jeugdraad de stem van studenten vertolkt. Studenten zullen in de nieuwe statuten van de jeugdraad ook expliciet als doelgroep opgenomen worden. We trekken ook de werkgroep internationale studenten om zo sterker op de noden van deze groep te kunnen inspelen.

Studenten krijgen ook op andere manieren inspraak op stedelijk beleid en worden betrokken bij het masterproject Overpoort in samenwerking met burgemeester De Clercq en de studie over studentenhuisvesting in de stad Gent in samenwerking met schepen Heyse. Driejaarlijks organiseren we een grootschalige enquête bij zowel Belgische als internationale studenten. De resultaten geven een dieper en beter inzicht over wat er leeft bij de studenten.

Jaarlijks worden meer dan **140 studentenverenigingen**, -konventen en -raden erkend door de stad Gent en kunnen ze van verschillende voordelen genieten. Momenteel erkennen we die organisaties die ook door de hogeronderwijsinstellingen zelf erkend worden. We starten met de studenten en hoger onderwijsinstellingen een traject op om het erkenningsreglement aan te passen zodat ook studentenverenigingen die niet erkend worden door een instelling, mits ze beantwoorden aan duidelijke criteria, ondersteuning van de stad kunnen krijgen.

Aan de start van het academiejaar gaan de erkende studentenverenigingen die dopen daarbij ook het engagement aan om de regels van het doopdecreet te respecteren. De studentenambtenaren werken nauw samen met de verschillende hoger onderwijs-instellingen, de konventen en de politie om dopen in goede banen te leiden. We bekijken met de studenten welke aanpassingen nodig zijn aan het doopdecreet.

ACTIE

Naar aanleiding van de gebeurtenissen op de Reuzegom-doop, gaan we in dialoog met de studenten over hoe dopen er in de toekomst moeten uitzien.

Daarnaast ondersteunen we studenten en studentenverenigingen die vragen hebben over fuiven of een event willen organiseren op het openbaar domein en bemiddelen we indien nodig. We werken hiervoor samen met Dienst Evenementen, Markten en Foren onder bevoegdheid van schepen Storms.

Natuurlijk hoort niet alleen feesten maar ook ”blokken” bij het studentenleven. 11,9% van de studenten geeft aan dat ze geen geschikte plaats hebben om te studeren.

ACTIE

Daarom staan we in voor een bundeling van alle publiek toegankelijke **bloklocaties**. Die lijst zetten we online en promoten we via sociale media richting de studenten. Daarnaast voorziet de stad Gent zelf bloklocaties en gaan we steeds weer op zoek naar nieuwe plekken. Zo werd tijdens de covid-19-crisis het Kuipke omgevormd tot een corona-proof, mega bloklocatie.

We bouwen verder aan Student in Gent als sterk merk en zetten in op een mix van on- en offline kanalen om (internationale) studenten te bereiken: website (NL/ENG), Facebook, Instagram, mailings, aanwezigheid op events,…). Op deze manier willen we studenten beter informeren over de dienstverlening van de stad Gent en verhogen we het bereik van sensibiliteitscampagnes. We zetten de troeven van de stad Gent en de studenten zelf meer in de kijker en verbinden studenten op een positieve manier met de stad.

We organiseren events om studenten sterker met elkaar te verbinden zoals de studentenvieruurtjes, de International Student Picnic en een nieuw welkomstevent voor internationale studenten. We werken op een positieve manier aan het imago van studenten en studentenverenigingen door de verkiezing van Student van het Jaar, de ondertekening van het doopdecreet, de Studenten Gruute Kuis, enz.. Aan de start van het academiejaar organiseren we Student Bootcamp, een avond vol gratis workshops en netwerkmoment voor geëngageerde studenten binnen een studentenvereniging of -raad in Gent.

5. Sterk Stedelijk Onderwijs

5.1. Inleiding

Als stadsbestuur zijn we ook heel trots dat we zelf een belangrijk aanbieder zijn van onderwijs. Met 69 basisscholen, secundaire scholen, academies voor deeltijds kunstonderwijs, een centrum voor volwassenenonderwijs en een internaat heeft het stedelijk onderwijs een heel breed en gevarieerd lesaanbod voor kleuters tot volwassenen. Samen geven de 2.500 leerkrachten, medewerkers en directies elke dag opnieuw het beste van zichzelf voor hun leerlingen en cursisten.

Het Stedelijk Onderwijs Gent (SOG) creëert optimale leer- en ontwikkelingskansen en realiseert hierbij een kwaliteitsvol en vernieuwingsgericht aanbod in een pluralistische, democratische en mensvriendelijke omgeving.

Om deze missie te bereiken, steunt het Stedelijk Onderwijs Gent maximaal op de **5 pijlers van zijn pedagogisch project: diversiteit, duurzaamheid, maximale kansen, creativiteit & innovatie, participatie.** Deze pijlers vormen het fundament voor een goed bestuur. Het SOG blijft zo een vat vol ambitie en koestert maximale verwachtingen naar leerlingen en personeel, materialen en beleidsvoering. Het SOG legt de lat hoog op vlak van onderwijskwaliteit én heeft aandacht voor het welbevinden. Hierin schuilt geen contradictie, integendeel.

Het beroep van leerkracht vergt steeds meer en complexere vaardigheden in een snel veranderende samenleving. Om leerkrachten ruimte te geven om zich op hun kernopdracht (nl. les geven) te focussen, wil het Stedelijk Onderwijs Gent hen zo maximaal mogelijk ontzorgen. Leerkrachten staan in het SOG niet langer alleen voor de klas, maar maken deel uit van een breder team dat instaat voor de optimale ondersteuning van elke leerling.

5.2. Breed aanbod in functie van leren en ontwikkelen

Het SOG koestert de huidige diversiteit in het aanbod en wil die ook behouden. Zo blijft het SOG aanwezig op alle niveaus in het onderwijs, nl. het basisonderwijs, het secundair onderwijs, het deeltijds kunstonderwijs en het volwassenenonderwijs. En we vullen dit aan met een internaatswerking.

We willen op alle niveaus meegroeien met de noden van de stad en er mee voor zorgen dat er voor elke leerling of cursist een aanbod is.

Infrastructureel
Voor het basisonderwijs onderzoeken we opportuniteiten in het bouwen van nieuwe scholen. We creëren ademruimte in de scholen waar de capaciteitsdruk te hoog is.
In het secundair onderwijs willen we mee groeien om de stijgende leerlingenaantallen te kunnen opvangen. Ook willen we inzetten op infrastructuurnoden in het buitengewoon onderwijs.

Binnen dit brede aanbod zetten we in op samenwerking en exploreren we nieuwe niveau-overschrijdende modellen. Het realiseren van het campusidee aan de Offerlaan is daarvan een heel mooi voorbeeld (cf. 7.6).

Aanbod

Specifiek voor het **secundair onderwijs** grijpen we de modernisering aan om het aanbod van studierichtingen die we aanbieden verder af te stemmen op de leertrajecten van leerlingen enerzijds en de noden in de stad anderzijds.

Omdat we ook sterk willen blijven inzetten op levenslang leren en omdat het GO! besliste vanaf 1 september 2020 hun **volwassenenonderwijs** in Gent af te bouwen, keurde de Gemeenteraad in juni 2020 na onderhandelingen de overheveling goed van het merendeel van de opleidingen, inclusief subsidies en lesgevend personeel mee over naar het Stedelijk CVO Gent. Door deze overname kunnen de cursisten hun opleiding in onze stad verder zetten én kunnen er in de toekomst nóg meer volwassenen met een leervraag in ons volwassenenonderwijs terecht. Gelet op de verwachte wendingen die de huidige coronacrisis op de arbeidsmarkt zal hebben, zullen ervoor zorgen dat heel veel volwassenen zich de komende jaren zullen moeten omscholen of bijscholen. Ook hierin is voor het volwassenenonderwijs de komende jaren een belangrijke rol weggelegd.

Samen met het Stedelijk **Centrum voor Leren en Werken** tekenen we een toekomsttraject uit, waarbij we als doelstelling voorop stellen om duaal leren te versterken een duidelijke plaats geven binnen het stedelijk secundair onderwijs.

Ook het aanbod en schoolorganisatie van het **deeltijds kunstonderwijs** houden we tegen het licht. Het aantal inschrijvingen in het deeltijds kunstonderwijs in Gentse vestigingen heeft de laatste vijf jaar een grote vlucht genomen. In het schooljaar 2019-2020 waren er maar liefst 9.619 inschrijvingen. De sterke groei is vooral toe te schrijven aan het aandeel jongeren dat sterk gestegen is.

Voor de academies van het deeltijds kunstonderwijs starten we het traject ‘DKO Gent’: op weg naar een vernieuwde plaats van het stedelijk deeltijds kunstonderwijs binnen het onderwijslandschap. De academies gaan samen op weg en onderzoeken mogelijke innoverende samenwerkingsverbanden en nieuwe structuren om kunst als hefboom te gebruiken om nog meer te ontplooien, te groeien, te leren, te beleven en mensen te verbinden in de stad. Extra aandacht gaat hier naar kwetsbare groepen en de rol die kunst en cultuur voor hen kan spelen.

5.3. Ontwikkeling onderwijskwaliteit

Onderwijskwaliteit is essentieel in onze werking. Onze scholen leggen voor zichzelf de lat hoog. We leveren kwaliteit: stedelijk onderwijs – degelijk onderwijs. We werken aan integrale kwaliteitszorg en hanteren hiervoor Het Referentiekader voor Onderwijskwaliteit van de Onderwijsinspectie als kapstok.

In onze interne kwaliteitszorg willen we de scholen enerzijds eigenaar maken van hun eigen onderwijskwaliteit. Met ondersteuning door de pedagogische begeleidingsdiensten en door de scholen instrumenten en steun te bieden om hen te helpen aan zelfevaluatie te doen.

Hiervoor zetten we in op een meer datageleterde beleid in onze scholen, instellingen en staf, om pro-actiever op onderwijsveranderingen te kunnen inspelen.

Anderzijds willen we de scholen hierbij ook verder responsabiliseren als het wat moeilijk loopt, door bijkomend te ondersteunen en samen met het schoolteam oplossingsgericht aan de slag te gaan. Er wordt door de pedagogische begeleidingsdienst dus niet louter vraaggericht gewerkt vanuit de scholen maar ook vanuit het schoolbestuur wordt richting gegeven.

We maken gebruik van de OVSG-toets als een instrument in functie van breed evalueren. Aan de hand van de resultaten van deze gestandaardiseerde toets kunnen scholen zich een beeld vormen van hun werking en daarmee planmatig aan de slag gaan.

5.4. Onderwijsinnovatie

Aanbod secundair onderwijs

We benutten de mogelijkheden van de onderwijsvernieuwing in het secundair onderwijs volop om vernieuwende en innovatieve studierichtingen aan te bieden, die een aantrekkelijk aanbod blijven vormen voor ouders en jongeren van morgen. In dat kader willen we inzetten op STEAM en doen we onderzoek naar mogelijkheden voor meer opleidingen richting duurzaam ondernemerschap. We onderzoeken verder de kansen die samenwerking met de bedrijfswereld biedt.

Onderwijslabo

Bijkomend geven we voldoende ruimte aan de moed en durf om te experimenteren en baanbrekende initiatieven te exploreren. We ontwikkelen een onderwijslabo als een platform ter ondersteuning van projecten geeft bijkomende zuurstof aan een experimentele en exploratieve aanpak. Bij deze experimenten betrekken we telkens externe experten, bv. experten uit het hoger onderwijs.

We zetten daarnaast ook meer in op centrale ondersteuning bij het opmaken van subsidieaanvragen en het indienen van projecten bij externe organisaties.

ICT en online leren

We ontwikkelen een visie rond media- en ICT-gebruik in de scholen, waarbij de keuzes in het ICT-beleid zo dicht mogelijk bij het Stedelijk Onderwijs Gent liggen en in lijn met het onderwijsbeleid binnen het SOG. We handelen hierbij in functie van onderwijsontwikkeling voor de toekomst en het optimaal delen van informatie. Elk kind mee op de digitale trein mét voldoende aandacht voor mediawijsheid is onze ambitie.

ACTIE

- In samenwerking met schepen Bracke en Digipolis (vanaf 2021 ‘District09’) rollen we binnen het Stedelijk Onderwijs EDU 2.0 verder uit. Daarin willen we toewerken naar het doel om voor ons onderwijs verder digitaal uit te rusten en te ondersteunen en om voor elke leraar een laptop te voorzien.

- Tijdens de coronaperiode willen we samen met Digipolis en de Sociale Dienst, respectievelijk onder de bevoegdheid van schepen Bracke en schepen Coddens, ook voor kwetsbare leerlingen die genoodzaakt zijn over te stappen naar online leren een laptop en de nodige ondersteuning voor het gebruik ervan te voorzien.

Onderzoek

Blended learning (leren op afstand in combinatie met les op school) is enkel mogelijk met doorgedreven ondersteuning op technisch en pedagogisch vlak, goede softwareplatformen en eenvoudig te hanteren tools. We onderzoeken mogelijkheden die deze hybride vorm van leren bevorderen. Ons doel daarbij is om onderwijs verder zoveel mogelijk op maat van onze leerlingen aan te bieden, dat op eigen ritme verwerkt kan worden. We trekken lessen en bevindingen uit de opgedane ervaringen tijdens de coronaperiode.

Om maximale kansen te creëren in het onderwijstraject onderzoeken we de mogelijkheden om een **tienerschool** op te richten of een mobiele school, die op tijdelijke basis ingezet kan worden specifiek voor kinderen en jongeren die we anders moeilijk bereiken.

Naar aanleiding van de vraag in de coronacrisis naar gespreide aanvangsuren van de schooldag in het secundair onderwijs, onderzoeken we de wenselijkheid en haalbaarheid om de school- of contacturen in het secundair onderwijs, tijdelijk dan wel structureel aan te passen.

5.5. Maximale kansen

Zorg en gelijke kansen staan excelleren van leerlingen niet in de weg. Het SOG wil elk kind laten schitteren, en streeft dan ook naar maximale kansen voor iedereen en heeft excelleren voor elke leerling, ongeacht de socio-economische status, op het oog. Dit betekent dat we nóg meer dan vandaag het geval is, willen inzetten op **differentiëren** en **op maat** benaderen. Zowel voor die leerlingen die bijkomend ondersteuning nodig hebben, alsook voor zij die net sterker uitgedaagd moeten worden (bv. in kangoeroeklassen, trapklassen).

Pedagogisch en didactisch

Het Stedelijk Onderwijs Gent kent een rijke geschiedenis en neemt een voortrekkersrol in bij het inrichten van het methode-onderwijs, met de uitbouw van een ruim aanbod Freinet scholen, Jenaplanscholen en een Daltonschool. Andere scholen profileren zich voor de uitbouw van hun pedagogische projecten op meervoudige intelligentie, techniek, cultuur, sport of muziek.

We streven naar onderwijs **op maat van elke leerling en cursist**. Het personeel van het SOG werkt met heterogeen samengestelde klasgroepen waarbinnen zij maximaal differentiëren en waar kinderen of jongeren met extra zorgnoden optimale kansen krijgen. Hiervoor wordt het personeel begeleid in het ontwerpen van onderwijs op maat, o.a. via pedagogische begeleiding van het stedelijk onderwijs en andere partners. Schoolteams professionaliseren zich verder in o.a. Handelingsgericht Werken (HGW), differentiëren, co-teaching, breed

evalueren, Universal Design for Learning, …. We focussen ons voor de uitrol van de HGW-principes verder op het secundair onderwijs, waar nog groeikansen liggen.

De aanpak waarbij vertrokken wordt vanuit individuele ervaringen en competenties en waarmee binnen een klasgroep gedifferentieerd wordt, komt **alle leerlingen ten goede**. Leerlingen die even moeten bijbenen krijgen daarvoor de ruimte terwijl leerlingen die voorop lopen blijvend uitgedaagd worden.

We willen verder onderzoek doen naar alternatieve pedagogische methodes om ons aanbod steeds verder te verrijken.

ACTIE

- Een lerend netwerk en het verspreiden van de nodige handvaten om een gedifferentieerde aanpak in de praktijk te realiseren. Zo zorgen we ervoor dat alle leerlingen voldoende ondersteund en blijvend uitgedaagd worden.
- De pedagogische begeleidingsdienst zet in op differentiatie, zowel naar wie het extra duwtje nodig heeft als naar wie extra uitdaging zoekt. De pedagogische begeleidingsdienst organiseert onder meer studiedagen, tweedaagse vormingen en collega-groepen voor scholen.
- Er wordt ook concreet lesmateriaal uitgewerkt rond het hele gamma van differentiatie, waarmee leerkrachten en schoolteams meteen aan de slag kunnen gaan. Hierbij wordt rekening gehouden met de specifieke noden van het onderwijsniveau: het materiaal wordt ook gedifferentieerd op maat van basis- of secundair onderwijs.
- Wetenschappelijk onderzoek toont aan dat voor 2 tot 3 kinderen per 100 kinderen het curriculum moet worden aangepast. Maar de groep van kinderen die meer dan gemiddeld begaafd zijn is nog groter en bedraagt gemiddeld 10%. Elke school heeft hiervoor een plan van aanpak.

Kleuterparticipatie

Inzetten op maximale kansen betekent dat we inzetten op maximale kleuterparticipatie, gelinkt aan de recente verlaging van de leerplicht. Pedagogisch begeleiders ondersteunen en inspireren scholen hierin. We monitoren de kleuterparticipatie op onze scholen en grijpen gericht in bij problemen.

Kostenbewust onderwijs

We zetten in op kostenbewust onderwijs en evalueren vanuit dat oogpunt onder andere het aanbod van meerdaagse uitstappen van de scholen. Bij elke beleidskeuze nemen we de vraag naar impact op de kosten voor de ouders mee.

We voeren een systeem van automatische rechtentoekenning in voor alle basisscholen. Daardoor hoeven ouders niet langer een hele papiermolen door om te kunnen genieten van de sociale voordelen waar ze recht op hebben. Samen met de scholen van het secundair onderwijs onderzoeken we de mogelijkheden om deze automatisering ook in het secundair onderwijs mogelijk te maken.

We zetten ook stappen in de richting van een maximumfactuur in het stedelijk secundair onderwijs, die kan verschillen op basis van graad of studierichting. Op die manier willen we de kost voor de ouders drukken, voorkomen dat ouders onverwachts geconfronteerd worden met schoolfacturen en de transparantie voor ouders over de kost van ons onderwijs verhogen.

Diversiteit

Het stedelijk onderwijs honoreert diversiteit als troef om inclusief kwaliteitsvol onderwijs aan te bieden. En dit is geen holle slogan. Het Pedagogisch Project van on stedelijk onderwijs vertrekt van het principe van actief pluralisme, wat betekent dat we diversiteit niet wegstoppen, maar ook op school een plaats geven en bespreekbaar maken. We ontwikkelen een diversiteitsbeleidsplan voor het personeel in al zijn facetten en koppelen hier acties aan. De resultaten van de DISCO-screening zijn voor dit plan o.a. een waardevolle parameter.

We hebben o.a. aandacht voor **interlevensbeschouwelijke dialoog** en visievorming rond preventie van radicalisering en polarisering in onderwijs. De school is immers de plaats bij uitstek waar kinderen en jongeren van verschillende levensbeschouwelijke, politieke en filosofische achtergronden elkaar leren kennen. (Wereld)burgerschap, leerlingenparticipatie, dialoog en aandacht voor duurzaamheid worden in de scholen actief gepromoot en ondersteund. In juni 2020 keurde de Gemeenteraad de aanpassing van de schoolreglementen van de stedelijke secundaire scholen goed, waardoor de scholen voortaan een juridisch correct beleid kunnen voeren, dat voortvloeit uit hun pedagogisch project.

We integreren **genderbewust** opvoeden, aandacht voor seksuele en genderdiversiteit en **intergenerationaliteit** (waarbij uitwisseling tussen de generaties voorop staat). Nog te vaak wordt gedacht in 'jongens versus meisjes' en vanuit een heteronorm; genderstereotypen die – vaak onbewust en onbedoeld – nog steeds de klas- en schoolpraktijk binnensluipen. Deze stereotypen houden een beeld in stand waarin vele jongeren zichzelf niet herkennen, waardoor ze zich niet begrepen voelen en de binding met de school verliezen. Dit kan gevolgen hebben op de schoolresultaten, op de schoolloopbaan – en dus ook op de toekomst van die jongeren. Daarom werken we in de scholen aan bewustwording rond genderbewust onderwijs en gendersensitieve klasprocessen en - praktijken die zullen leiden tot gelijke participatie van alle leerlingen, met aandacht voor de brede waaier van LGBTQIA+.

ACTIE

Samen met Schepen De Bruycker en de Dienst Welzijn en Gelijke Kansen zet het Stedelijk Onderwijs in op een stevig anti-discriminatiebeleid.
Twee voorbeeldacties:

- Het nieuw schoolreglement rond levensbeschouwelijke kentekenen betekent voor een aantal stedelijke secundaire scholen een wijziging in het beleid: voortaan zullen ook leerlingen die levensbeschouwelijke kentekens dragen dit ook op school kunnen doen. Gekoppeld aan deze wijziging zullen verschillende partners, waaronder Unia, de scholen hierbij begeleiden in het breder traject rond identiteit en waarden en normen.
- De Artevelde hogeschool biedt basisscholen die willen samenwerken rond gendersensitief opvoeden het **samenwerkingsverband 'Genderpro(o)f'** aan. Hierin

zoomt men o.a. in op gendersensitief communiceren en oog voor genderneutraal schoolmateriaal. We onderzoeken of we dit in meer basisscholen kunnen uitrollen.

In een superdiverse samenleving maken we tijd en aandacht vrij voor **talenbeleid** op school en ontwikkelen we een taalbeleidsplan. Het Nederlands is de voertaal op school en de instructietaal in de klas.

Als opstap om Nederlands te leren omarmen we ook andere thuistalen. We zetten in op leesbevordering, maken van begrijpend lezen een topprioriteit via begeleidingen op de klasvloer en vorming van leerkrachten. Ook in de niet-taal vakken hebben we aandacht voor taalverwerving. In de kleuterklassen zetten we met de pedagogische begeleiders intensief in op talige interactie en het talig inrichten van de klashoeken. We zetten in op heldere taal en blijven ons engageren om open en transparant, waardig, vaardig en aardig met elkaar te communiceren. Ook in de communicatie naar ouders trekken we deze lijn door en spelen tolken een belangrijke rol in de communicatie met anderstalige ouders.

Binnen het talenbeleid onderzoeken en evalueren ook de mogelijkheden om CLIL, of Content and Language Integrated Learning, binnen onze stedelijke scholen.

De Pedagogische Begeleidingsdienst ondersteunt leerkrachten en ontwikkelt samen met partners **tools** die de **scharniermomenten in de schoolloopbaan** van leerlingen makkelijker te overbruggen. We slaan bruggen met het hoger onderwijs en optimaliseren toeleiding naar de arbeidsmarkt. In dit kader past het ontwikkelen van de tool Tienerpas, in samenwerking met Digipolis en Imec. In deze digitale tool brengen leerlingen zelf hun talenten in kaart.

De zomervakantie veroorzaakt jaarlijks een leerverlies op vlak van wiskunde voor nagenoeg alle leerlingen en op vlak van begrijpend lezen vooral bij kwetsbare risicoleerlingen. De combinatie van zomervakantie en een daaraan voorafgegane lange Corona-periode leidt potentieel tot heel veel leerverlies. Voor het stedelijk onderwijs Gent hebben we experimenteel een **zomerschool** (Expeditie 9000) opgezet voor de lagere school en de OKAN klassen eind augustus 2020. Naast het inzetten op basisgeletterdheid en functioneel Nederlands is sociale binding tijdens een zomerschool een grote meerwaarde. Na een grondige evaluatie van dit experiment bekijken we hoe we met onze scholen aan de slag gaan op het gebied van preteaching, remediëring en doorgedreven differentiatie samen met externe partners zoals studieondersteuningsinitiatieven, Brede School en de andere onderwijsnetten in Gent.

5.6. Duurzaam onderwijs

Het Stedelijk Onderwijs Gent wil meebouwen aan een betere toekomst. We zetten in op de duurzaamheidsdefinitie in brede zin: duurzame processen zijn volhoudbare processen, nu en later, hier en elders: ‘genoeg, voor altijd, voor iedereen’. Daarom dragen we bij tot het scheppen van een lerende context rond dit thema. We zijn een belangrijke partner in het vormen van mensen die hun weg vinden in een diverse, multimediale samenleving en kennismaatschappij. We zetten mensen en middelen kwaliteitsvol, efficiënt en duurzaam in. We zorgen ervoor dat veranderingsprocessen en projecten in scholen verankeren binnen

hun reguliere werking. De pedagogische begeleiders volgden een intensieve opleiding om zich verder te bekwamen in duurzame procesbegeleiding.

Concreet betekent dit dat we verder bouwen aan ecologische duurzaamheid in onze organisatie. Initiatieven in scholen en instellingen rond burgerschapsvorming, milieu en klimaat, duurzame economie en ondernemen, vredeseducatie, buurtgerichtheid, 'whole school approach',… stimuleren we op een actieve en expliciete manier. We dragen dit ook uit naar de buitenwereld. We gaan de uitdaging aan om gebouwen, mensen en middelen zo efficiënt mogelijk in te zetten via Brede Schoolinitiatieven, cohabitatie van een schoolgebouw, talenten van medewerkers inzetten, fietsdeelsystemen , professionele leergemeenschappen in de regiowerkingen, K²O project.

We streven ernaar om een duurzaamheidstoets te (laten) ontwikkelen voor onze beleidsbeslissingen en zetten in op het creëren van meer kennis rond het duurzaamheidskader bij staf en personeel. Door vorming en het meer expliciet maken van de aanwezige kennis rond duurzaamheid, stimuleren we in onze beslissingen het multi-gebruik van roerende en onroerende goederen, zetten we in op digitalisering met ook duurzaamheid als doel en gaan we verspilling tegen van o.a. water, energie, voedsel en gebruiksmaterialen. Afvalpreventie, herbestemming, recyclage worden de norm. We stimuleren onze partners om in te zetten op duurzame energie in onze instellingen. We werken hiervoor samen met stadsdiensten en externe partners, zoals MOS Oost-Vlaanderen, buurtorganisaties, NGO's.

5.7. Gezondheidsbeleid op school

Een uitgesproken gezondheidsbeleid zet stappen vooruit in het aanbieden van gezonde en duurzame schoolmaaltijden waarbij we o.a. streven naar een zero waste policy, in samenwerking met Facility Management (Schepen Storms). We stimuleren fruit op school en gaan voor gezonde vieruurtjes. We weren frisdrank in de schoolgebouwen en zetten in op het drinken van water op school. Op donderdag zijn alle maaltijden vegetarisch in kader van Donderdag Veggiedag. We onderzoeken hoe we via proefprojecten duurzame en gezonde voeding kunnen aanbieden op maat van onze secundaire scholen. Hierbij denken we bijvoorbeeld aan salad bars.

Bewegen op school is een must en daarom stimuleren we zoveel mogelijk verplaatsingen met de fiets. We voorzien ook **fietslessen** voor alle kinderen, zetten in op het maken van de juiste verkeersinschatting en maken met externe partners werk van een fietshappening. We breiden, in samenwerking met Brede School, onze fietsvloten uit en zorgen voor degelijk onderhoud. Verschillende van onze scholen nemen deel aan One Mile a Day.
Omdat ruimte vaak een beperkende factor is in de stadsscholen, ijvert het SOG voor voldoende en veilige buitenspeelruimte in de buurt. In lijn met de GRAS-speelplaatsen in het basisonderwijs hebben we aandacht voor alternatieve inrichting van de buitenruimte bij andere onderwijsniveaus.

We hechten belang aan het **psychisch welbevinden** van zowel de leerlingen als het personeel. Om het welzijn van de leerlingen zo goed mogelijk op te volgen en te versterken, onderzoeken we diverse methodes. We werken actief aan het verhogen van de veerkracht

van jongeren en hebben daarbij nauw contact met andere stadsdiensten (vb. Dienst Welzijn en Gelijke Kansen) en andere organisaties op de sociale kaart van Gent.

5.8. Samen school maken via sterke samenwerkingsverbanden

We nemen tijd om duurzame netwerken tot stand te brengen met interne en externe partners (zowel leerlingen, personeel, ouders, stadsdiensten als externe organisaties).

Omdat onderwijs geen eiland is, moedigen we scholen aan om zoveel mogelijk ook over de schoolmuren heen te kijken en de brede school-gedachte te hanteren. Ouders zijn een heel belangrijke eerste partner. We versterken ook de samenwerking met diverse welzijnspartners en de Sociale Dienst. Om de voeling met de arbeidsmarkt zo sterk mogelijk te houden, blijven we inzetten op duurzame relaties met het Onderwijscentrum, met de hogescholen, Dienst Werk en VDAB en de andere stage-aanbieders.

Maar door de grote variëteit binnen het Stedelijk Onderwijs, willen we ook nóg meer leren van elkaar en over de scholen heen **samenwerken aan één doel:** kwaliteitsvol onderwijs aanbieden aan elke leerling en aan elke cursist. In onze scholen, academies, internaat en in het centrum voor volwassenenonderwijs beschikken we over heel veel en heel diverse expertise. We willen deze expertise ten volle erkennen, een platform geven om **maximaal aan kruisbestuiving** te doen. Met dit doel voor ogen, houden we onze organisatie tegen het licht.
Daarbij slopen we ook mogelijk muren tussen het buitengewoon onderwijs, het ondersteuningsteam en het regulier onderwijs zoveel in het belang van de leerling.

5.9. Stedelijk onderwijs als sterk merk met sterke teams

5.9.1. Stedelijk Onderwijs Gent als sterke werkgever

We schenken de nodige aandacht aan loopbaanbegeleiding en interne mobiliteit voor het personeel, vanuit ieders talent en binnen decretale regels. Hierbij maken we middelen vrij voor een talentgerichte instroom in rekruterings- en selectiebeleid en een duurzame doorstroom door begeleiding, coaching en vorming. We werken preventieve acties omtrent welzijn op het werk verder uit en beogen veerkrachtig personeel in een uitdagende stedelijke context. We beogen daarbij steeds een groeigerichte aanpak.

We willen onze troeven en kwaliteiten nog beter bekend maken en zien de personeelsleden als ambassadeurs voor het SOG. Om het DNA van het SOG nog beter in de verf te zetten, willen we ons digitaal ook beter profileren. Via de scholenwebsites ontwikkelen we een platform voor elke school om hun werking voor te stellen. Na de websites van het basisonderwijs en het secundair onderwijs, is het de beurt aan de drie academies en het CVO GENT. We creëren ook een sterke centrale identiteit aan de hand van een overkoepelende

website. In het kader van het lerarentekort is het een absolute must om toekomstige leerkrachten zo goed mogelijk te informeren over de troeven van het SOG. Het ontwikkelen van een transparant platform om onze openstaande vacatures te ontsluiten, sluit hierbij aan.

ACTIE

- We zetten een nieuw lerarenplatform voor het basisonderwijs op;
- Om voor vervangingen tijdens de coronaperiode kort op de bal te kunnen spelen, zetten we in op een eigen lerarenpool van leerkrachten met verschillende profielen;
- De Vlaamse regering plant de regelgeving met betrekking tot het evalueren van leraars en directies te wijzigen. De staf en de pedagogische begeleidingsdienst zullen de scholen en directies bij deze implementatie maximaal ondersteunen.

Om verder onze stempel te drukken blijven we aanwezig op jobbeurzen, jobinfodagen en organiseren we infomomenten voor laatstejaarsstudenten binnen de lerarenopleiding, voor toekomstige leerkrachten en zij-instromers. Om korte vervangingen mogelijk te maken, blijven we tot slot ook inzetten op het lerarenplatform.

5.9.2. Tijd en ruimte creëren voor verder professionaliseren van schoolteams

Het SOG beschikt over een eigen team van pedagogisch begeleiders. Om het schoolpersoneel verder te professionaliseren zet de pedagogische begeleiding in op procesbegeleiding en creëert het een opleidingsaanbod op maat en op vraag van de scholen. Het SOG faciliteert daarnaast ook collegiale visitaties onder leerkrachten en de uitwisseling tussen leerkrachten en stagiairs. Deze professionalisering beperkt zich niet tot leerkrachten maar geldt voor alle onderwijspersoneel. Meer specifiek willen we extra werk maken van de professionalisering van de begeleiders buitenschoolse opvang (BBO) en de kinderverzorgers. Voor de organisatie van de Buitenschoolse Opvang in het lager onderwijs, kan het IVA SOG rekenen op de inzet van de Begeleiders Buitenschoolse Opvang (BBO). Deze medewerkers geven het beste van zichzelf maar werken in moeilijke omstandigheden op vlak van ondersteuning, statuut en verloning. Op Vlaams niveau ontbreekt hiervoor het nodige kader en financiering.
We investeren in de **ondersteuning** en het **psychosociaal welbevinden** van de schoolteams. De driejaarlijkse welzijnsenquête gebruiken we als analysetool voor het psychosociaal welbevinden op personeelsniveau. We streven naar een goede balans tussen de draagkracht van het schoolteam en het belang van de leerling. We zetten extra in op begeleiding en professionalisering van onze leidinggevenden en het middenkader om niet alleen hun beleidsvoerend vermogen maar ook hun draagkracht te verhogen. We bouwen een weefsel tussen hen en met hen, onder andere door in te zetten op verbindende samenkomsten.

Met een doorgedreven **aanvangsbegeleiding** ondersteunen we startende leerkrachten op een duurzame manier. Dit geldt voor zowel startende leerkrachten als leerkrachten met een nieuwe taakinvulling, of in een vernieuwingsproces. We coachen procesmatig en gericht op de specifieke behoeftes van de leerkracht en brengen hen samen in collegagroepen om expertise, succesverhalen en struikelblokken te delen. We verruimen dit naar alle starters in het Stedelijk Onderwijs Gent.

In de eigen interne processen nemen we de toets van **planlast** altijd mee en streven we ernaar om de administratieve planlast zo haalbaar mogelijk te maken. Door dit kritisch in samenwerking met de scholen te bewaken, willen we de leerkrachten en directieteams zoveel mogelijk ontzorgen. We stellen ons Gents Kafkapunt, het meldpunt voor suggesties en klachten met betrekking tot administratieve vereenvoudiging, ook open voor ouders en scholen.

Tot slot organiseren we op verschillende manieren intervisie tussen leerkrachten en schoolteams, met als doel initiatieven te ontwikkelen die gericht zijn op werkbaar werk. Op informele ontmoetingsmomenten, via structurele intervisiemomenten, teambuildings-activiteiten en schooloverstijgende activiteiten bouwen we aan een sterke gemeenschap.

5.10. Zorg op maat binnen het stedelijk onderwijs

Het interstedelijk CLB (of iCLB) is het resultaat van een fusie van verschillende stedelijke centra voor leerlingenbegeleiding. Naast de Gentse stedelijke scholen, begeleidt het iCLB ook scholen in de brede rand rond Gent.

Het CLB (zie 4.5) heeft decretaal verschillende opdrachten of kernactiviteiten om samen met scholen en pedagogische begeleiding de beste leerlingenbegeleiding te realiseren. Binnen het zorgcontinuüm steven we naar een goede en werkbare afstemming tussen de verschillende betrokken actoren, zijnde de school, opvoedingsverantwoordelijken en het CLB om een zo sterk mogelijk zorgbeleid uit te bouwen.

Het CLB werkt gratis en stelt steeds het belang van de leerling voorop wat betekent dat het CLB onafhankelijk van de school moet werken maar er wel nauw moet mee samenwerken. CLB werkt in vertrouwen en is gehouden aan het beroepsgeheim. De medewerkers hebben diverse opleidingen genoten en zijn deskundig in één of ander deel van het begeleidingswerk; zij werken samen in teams om de cliënt de beste kwaliteit te bieden.

Het gegarandeerd aanbod van het CLB aan leerlingen, ouders en scholen situeert zich in vier begeleidingsdomeinen:

- Onderwijsloopbaan begeleiding
- Leren en studeren
- Preventieve gezondheidszorg
- Psycho-sociaal functioneren

In de huidige coronaperiode besliste de Vlaamse regering om de CLB ook verantwoordelijk te maken voor de contact tracing in de scholen, zodra er een besmetting wordt vastgesteld. Dit plaatste de werking van het iCLB danig onder druk, waarop we als stad beslist hebben de CLB's hierbij financieel te ondersteunen, zodat de CLB-medewerkers zelf het hoofd boven water zouden kunnen houden.

6. Op kop als kind- en jeugdvriendelijke stad

6.1. Inleiding

In 2014 behaalde Gent als een van de eerste Vlaamse steden het label Kindvriendelijke Stad. Dit was een blijk van erkenning voor het reeds geleverde werk, maar ook een stimulans om dag na dag verder te werken. In het beleid blijven kinderen dan ook een prominente plaats innemen en is er extra aandacht voor de allerzwaksten. In 2020 haalden we het label opnieuw binnen met heel wat felicitaties van de jury.

We beseffen ten volle dat het label geen eindpunt is, maar een eer die je elke dag moet verdienen: een verhaal dat nooit af is, maar waar je voortdurend aan verder schrijft. We schakelen nog een versnelling hoger en willen vooral tieners en jongeren de komende jaren meer in the picture zetten. Dit was immers de expliciete vraag van de Gentse jeugdraad.

Het team kind- en jeugdvriendelijke stad (K&JVS) werkt verder aan de uitbouw van kind- en jeugdvriendelijk Gent. Het blijft de ambitie dat alle diensten en beleidsmakers rekening houden met alle kinderen en jongeren en de visie rond kind- en jeugdvriendelijke stad mee uitdragen. De regie hiervan blijft bij de Jeugddienst. De Kerngroep K&JVS wordt verder uitgebouwd als motor van het K&JV verhaal waarin stad Gent en het middenveld elkaar vinden. Met diensten die in de vorige legislatuur minder betrokken werden, halen we de banden sterker aan, bv. politie, Mobiliteitsbedrijf, … Daarnaast geven we ook meer aandacht aan het thema welzijn/hulpverlening.

We willen onze voortrekkersrol op Vlaams en Europees niveau verder opnemen en waarmaken en engageren ons in bovenlokale netwerken. Zo zijn we actief in verschillende Europese netwerken (Child in the City, Eurocities, enz.) en zetten we in op internationale contacten. Gent stond trouwens mee aan de wieg van het Vlaams Netwerk Kind- en Jeugdvriendelijke steden en gemeenten en wil ook daar blijvend op inzetten.

In samenwerking met schepenen Watteeuw en De Bruycker (publieke ruimte en toegankelijke speelruimte) zetten we in op meer kind- en jeugdvriendelijke realisaties in de publieke ruimte. We brengen de stadsbrede initiatieven en realisaties voor kinderen en jongeren sterker in beeld via verschillende kanalen. We willen dat iedereen de kind- en jeugdvriendelijkheid in het Gentse DNA ziet, voelt, ervaart en mee uitdraagt.

We verankeren ook het opgebouwde draagvlak rond K&JV Gent en zetten hier verder op in. De groep ambassadeurs bouwen we uit tot een sterk en representatief netwerk, die K&JV Gent uitdragen en klankbord zijn voor het beleid. De Jong & Wijs Prijs krijgt een andere invulling. We organiseren een groot event om iedereen te erkennen en te bedanken die bijdraagt aan het kind- en jeugdvriendelijk verhaal.

6.2. Gent trekt de kaart van de jongere

Tieners en jongeren verdienen meer aandacht. We werken hieraan via 3 speerpunten:

- We stellen ons kandidaat als Europese Jongerenhoofdstad in 2024
- We breiden de capaciteit van het jeugdwerk uit en werken meer button up. Daarvoor passen we het erkennings- en subsidiekader voor jeugdwerk aan zodat nieuwe projecten van jongeren sneller opgepikt kunnen worden voor erkenning en ondersteuning.
- We hebben meer aandacht voor tieners en jongeren bij inspraak- en participatieprojecten.

6.2.1. Gent, Europese jongerenhoofdstad in 2024!

We hebben de ambitie om in 2024 Europese Jongerenhoofdstad (EYC – European Youth Capital) te worden en een 'Jaar van de Jongere' te organiseren. We geloven dat het traject naar deze titel een hefboom is om het beleid naar tieners en jongeren nog sterker uit te bouwen, maar ook hun betrokkenheid en eigenaarschap te bevorderen en te versterken.

Dit moet een stadsbreed en verbindend verhaal worden, in samenwerking met het voltallige college, de jongeren, het middenveld, de private sector en stadsdiensten, … We werken hiervoor bijvoorbeeld samen met verschillende bevoegdheden, waaronder cultuur (ism schepen Souguir, sport (ism schepen Bracke), welzijn, participatie (ism schepen De Bruycker), publieke ruimte (ism schepen Watteeuw),…

De inhoudelijke krijtlijnen zijn:

- de jongere als vrijwilliger
- ruimte voor tieners en jongeren
- welzijn
- burgerschap

Er zijn ook een aantal rode draden:

- ruimte voor co-creatie en experiment
- inspraak en participatie
- communicatie voor en door jongeren
- inclusiviteit en toegankelijkheid
- de Europese dimensie

ACTIE

Het jaar van de jongere wordt een mix van evenementen/eenmalige acties met de start of implementatie van duurzame beleidsinitiatieven rond de thema's. Eén van de highlights van het Jaar van de Gentse Jongere wordt de tijdelijke invulling, als voorbereiding op het Huis van de Jeugd op de Baudelosite. Dit moet de plek worden waar elke jongere zich thuis kan voelen. We werken hiervoor samen met schepen Storms (ikv Facility Management en tijdelijke invullingen).

Het internationale perspectief geeft tegelijk de kans om te investeren in internationale uitwisseling en zo de blik van jongeren op de wereld te openen en omgekeerd de wereld te laten kennismaken met de straffe jonge gasten uit Gent.

Via de projectsubsidie Alles Kan en het reglement rond experimenteel jeugdwerk ondersteunen we financieel en inhoudelijk jaarlijks tientallen projecten en initiatieven die jongeren zelf organiseren. Dat blijven we doen. Maar daarnaast helpen we jongeren extra bij het organiseren van evenementen en feesten. Papierwerk, wettelijke verplichtingen, verzekeringen, … maken het niet gemakkelijk om in Gent iets te organiseren. We zetten dan ook in op vorming, begeleiding op maat en belangenbehartiging. We gaan actief op zoek naar extra (evenement)ruimte voor jongeren in de binnenstad. We ondersteunen hen in het gebruik van het evenementenloket.

6.3. Sterk jeugdwerk

Gent kent een sterk en divers jeugdwerklandschap. Er zijn momenteel **151 gesubsidieerde jeugdwerkinitiatieven**. Het jeugdwerk levert een belangrijke bijdrage aan de ontwikkeling van kinderen en jongeren. Het is de plaats bij uitstek waar kinderen en jongeren elkaar ontmoeten, zich goed voelen en al spelend bijleren, en mee vorm geven aan de samenleving. Jeugdbewegingen, jeugdhuizen, speelpleinwerkingen zijn plekken waar jongeren zichzelf kunnen zijn, kunnen leren en experimenteren en “op hun bek gaan”, op maat en het tempo van die jongeren.

Omdat de stad groeit, zetten we in op meer aanbod en capaciteitsuitbreiding van het Gentse jeugdwerk met extra aandacht voor wijken met weinig of geen aanbod. Daarbij willen we toegankelijk jeugdwerk voor en door alle jongeren.

We erkennen en koesteren de verscheidenheid in het jeugdverenigingsleven. We moeten als stadsbestuur niet alles zelf organiseren, maar ook faciliteren van en katalysator zijn van deze organisaties.

De 70 Gentse jeugdbewegingen ondersteunen we door de ploeg stadsondersteuners van Chirojeugd Vlaanderen, Scouts en Gidsen Vlaanderen, FOS Open Scouting en KSA en de Jeugddienst. Zij werken samen verder aan sterke groepen en vrijwilligers. Als experts in jeugdwerkmethodieken en het ondersteunen van vrijwilligers zetten ze samen verder in op extra experimentele initiatieven voor en door jongeren. We slaan met hen de handen in elkaar om jeugdwerkingen toegankelijker te maken en te houden voor alle kinderen en jongeren, mits aandacht voor de draagkracht van elke vereniging. We doen dit door het aanbieden van vorming, begeleidingstrajecten, ed. Samen met expertiseorganisaties zoals Lejo en Overkop slaan we de komende jaren bruggen tussen jeugdwerk en welzijn, bijzondere jeugdzorg,…

We moedigen jeugdwerk aan om gebruik te maken van de UiTPAS, geven een toegankelijkheidstoelage aan jeugdverenigingen die extra inspanningen leveren om kinderen en jongeren in armoede of met een beperking te bereiken.

ACTIE

- We maken een beter subsidiemodel dat de (financiële) draagkracht van de kleine en startende jeugdwerkingen verhoogt, meer initiatieven van een erkenning genieten en administratief eenvoudiger is. We leggen ook de lat voor erkenning lager en willen ook initiatieven VOOR (en niet enkel DOOR) kinderen en jongeren ondersteunen. Buurtbewoners die een kookatelier voor kinderen organiseren of een groepje jongeren dat op een pleintje een aanbod doet, ook dat soort initiatieven is belangrijk en gaan we erkennen.
- Jongeren die zelf een jeugdwerkinitiatief willen opstarten krijgen vanaf nu ondersteunen door jaarlijks een budget van 25.000 euro te voorzien voor huursubsidies. Op deze manier kan men zelf infrastructuur huren als er geen geschikte stadsinfrastructuur voorhanden is. We hepen hen in die zoektocht.
- Het gesubsidieerd kampvervoer, waarbij jeugdverenigingen een vrachtwagen met chauffeur ter beschikking krijgen voor hun kamp, blijft een belangrijke service voor jeugdbewegingen. Maar gezien de stijgende vervoerskosten, willen we bekijken hoe dit efficiënter te organiseren.
- Ook andere initiatieven van jongeren die van onderuit ontstaan en zich niet laten vatten door een bepaalde werkvorm krijgen omkadering. De Alles Kan subsidie en het reglement voor experimenteel jeugdwerk spelen hierbij een belangrijke rol en voorzien een financiële impuls aan jongeren die een project of een jeugdinitiatief opstarten. We maken deze reglementen laagdrempeliger voor alle Gentse jongeren die een werking of project opstarten.
- We zetten in op actief opsporen en ondersteunen van nieuwe jeugd(cultuur) initiatieven, jongereninitiatieven en kleine (zelf)organisaties. We voorzien hiervoor extra peroneelsinzet op de Jeugddienst. We werken via het netwerk JETON met middenveldorganisaties aan een sterk ondersteuningsnetwerk voor jongeren die hun talenten ontplooien en projecten opstarten.
- Voor de jeugdhuizen blijft Formaat de partner die de ondersteuning opneemt. Samen met hen willen we een toekomstplan opmaken voor de zogenaamde “instuifwerkingen”. We werken aan een doorstart van jeugdhuis Chez Choseken in Mariakerke, jeugdhuis JOB in Oude Bareel Oostakker en de oprichting van een nieuw jeugdhuis in Wondelgem We zorgen ervoor dat de opstart van nieuwe jeugdhuizen gemakkelijker wordt door aanpassing van het reglement en we zetten Gentse middelen in om meer Vlaamse middelen te genereren door extra (personeels)subsidies voor vernieuwende jeugdhuizen en jeugdculturele werkingen die willen doorgroepen of die de opstap willen maken naar bovenlokale middelen in afstemming met de Dienst Cultuur. We stemmen opvolging en financiering af met de Cultuurdienst en schepen Souguir
- Hoewel de kwaliteit van de Gentse jeugdwerkinitiatieven hoog ligt, ervaren kinderen en jongeren in kwetsbare situaties te veel drempels. Het aanbod is vaak niet gekend, in sommige gevallen is deelname hoogdrempelig en niet voor alle ouders betaalbaar. We werken samen met de stadsondersteuners aan de toeleiding naar en toegankelijkheid van het jeugdwerk.
- Bijkomend slaan we vanuit het “reguliere” jeugdwerk linken met hulpverlening en welzijn en voorzien hierbij middelen voor bruggenbouwers (expertiseorganisaties) die de brug slaan tussen beide werelden.

6.4. **Jeugdwerk maakt sterk**

Jeugdwelzijnswerkingen streven ernaar om een “safe space” te zijn voor kinderen en jongeren in een maatschappelijk kwetsbare situatie en hebben bijzondere aandacht voor hun fysieke en psychosociale welzijn. Naast het vrijetijdsluik, nemen zij ook een welzijnsfunctie op, leggen zij de brug naar andere diensten en sectoren en staan zij in voor belangenbehartiging (signaalfunctie). Om op deze vier functies te kunnen inzetten, versterken we het jeugdwelzijnswerk.

We sluiten met hen samenwerkingsovereenkomsten af, met als belangrijke principes:

- bereikbaar zijn, nabij zijn en herkenbaar zijn voor kinderen en jongeren in kwetsbare situaties,
- de ruimte krijgen om te werken binnen de 4 functies met jongeren vanuit vertrouwen en op maat en het tempo van de jongeren en in samenwerking met partners uit de buurt.

De werkingen met een groot aandeel personeelskosten krijgen een aangepaste indexatie .

Maar het percentage kinderen in armoede wordt jaar na jaar meer divers en groter (stijging van geboorten in kansarme gezinnen van 12,9% in 2006 naar 22,8% in 2017). Hierdoor ontstaat er extra druk op het bestaande jeugd(welzijns)werk en is er een stijgende vraag naar meer aanbod voor kinderen en jongeren in kwetsbare situaties.

We zien daardoor ook een groeiende groep jongeren die zich niet aangesproken voelt door het huidige aanbod en zelf een werking of project uit de grond stampen. Daarom willen we sterker inzetten op de ondersteuning van deze grassroot en bottom-up initiatieven.

ACTIE

- We zetten daarom de komende jaren stevig in op het uitbreiden van het jeugd(welzijns)werk met focus op kwetsbare kinderen en jongeren. We realiseren hier een trendbreuk door naast de bestaande jeugdwerkorganisaties waarmee we al jaren goed samenwerken, (nieuwe) organisaties, die vaak van onderuit zijn ontstaan, de kans te geven om te professionaliseren.
- We maken o.a. een omslag wat betreft zelforganisaties. Tot voor kort was het voor hen moeilijk om een erkenning of subsidies te krijgen. Nochtans doen ze waardevol werk en ontwikkelden ze een waardevol aanbod voor kinderen en jongeren die nergens anders aansluiting bij vinden. Zelforganisaties die zich richten naar kinderen, tieners en jongeren in kwetsbare situaties krijgen de kans om te groeien en zich te versterken. We aanzien hen als volwaardige partners in het vormgeven van het jeugdbeleid in Gent. We stimuleren uitwisseling van expertise tussen hen en andere jeugdwerkorganisaties, onder andere binnen het Forum Jeugdwelzijnswerk.

We doen dit via een open call voor (jeugd)organisaties, waarin we op zoek gaan naar :

- mobiele jeugdwelzijnswerkers om kwetsbare tieners en jongeren te bereiken
- extra jeugdwelzijnswerkers
- partners met een vrijetijdsaanbod voor kinderen, tieners en jongeren

- verbindingen tussen jeugdhulp en jeugd(welzijns)werk, waarbij we expertiseorganisaties inschakelen om jeugd(welzijns)werk te coachen op vlak van welzijn en realiseren van het recht op vrije tijd binnen de bijzondere jeugdzorg.

Eind 2019 liep we samen met het middenveld een traject om te bekijken hoe organisaties beter (samen)werken. Dit leidde tot de opmaak van een charter met werkprincipes. Dit charter is de basis om het extra budget zo goed mogelijk in te inzetten. Samenwerking op wijkniveau, sterker ondersteunen van zelforganisaties en de verdeling van de middelen op basis van meer objectieve criteria, zijn principes waar alle partners mee akkoord gaan.

ACTIE

- Het Forum jeugdwelzijnswerk breiden we uit en moet de motor worden van samenwerking en afstemming en signalen naar het beleid toe over het thema kinderen en jongeren in kwetsbare situaties. We maken ook jaarlijks werkingsbudget vrij waarmee het Forum aan de slag gaat om gezamenlijke acties te ondernemen, politiserend te werken of hiaten in het aanbod aan te pakken.
- We willen alvast een ruimer aanbod, breder bereik en meer openingsuren van de werkingen in de wijken. Daarnaast zetten we meer in op vindplaatsgerichte en mobiele jeugdwerkers.
- Naast de extra inzet in de prioritaire wijken, zetten we ook in op die plaatsen waar een groot aantal kinderen en jongeren in armoede wonen en waar momenteel geen of te weinig jeugdwelzijnswerk aanwezig is zoals Scheldeoord, Sint-Bernadette, Watersportbaan, Moscou-Vogelhoek.
- Kinderen en jongeren bewegen zich niet enkel in de wijk waar ze wonen. Daarom zorgen we ook voor een aanbod op plekken waar veel jongeren samenkomen zoals de Zuid of het Keizerspark. We versterken met extra jeugdstraathoekwerkers op deze plekken.
- We zijn verantwoordelijk voor de opmaak en de opvolging van het masterconvenant met vzw Jong. Zo is er één aanspreekpunt, behouden we het totaaloverzicht en is er een betere afstemming tussen de verschillende diensten die een beroep doen op de vzw.
- We zetten ook sterker in op de samenwerking met de jeugdpreventiecoach en volgen mee het thema jeugdpreventie op. Verdere uitklaring en afstemming tussen het jeugdwelzijnswerk en de welzijns- en hulpverleningssector blijft een uitdaging en zien we als een vervolg van het reeds gelopen traject. Het Overkop-huis is een waardevolle partner en versterken we met een voltijdse jeugdwerker. Samen met de Artevelde Hogeschool starten we een onderzoek op om de link tussen jeugdwelzijnswerk en hulpverlening te versterken, vertrekkende vanuit noden van jongeren en basiswerkers.

6.5. Elk kind en jongere een stem

Stad Gent draagt inspraak en participatie hoog in het vaandel. We kiezen er niet alleen voor om in dialoog te gaan met de 55.000 Gentse kinderen en jongeren maar zien hen ook als actieve burgers die actor zijn en zelf initiatief nemen. Hierbij blijft het een uitdaging om ook minder mondige kinderen en jongeren te betrekken en jeugd uit kwetsbare doelgroepen kansen te geven om hun zeg te doen. Verzamelen van signalen en voorstellen is niet voldoende. We gaan hiermee actief aan de slag, volgen doorgegeven signalen op en bekijken met de juiste partners op welke manier we zaken kunnen realiseren.

Naast inspraak gelinkt aan concrete projecten en realisaties (o.a. rond aanleg van speelterreintjes, …) houden we de vinger aan de pols om te weten wat leeft bij de jeugd. Voor kinderen uit de basisschool biedt 'Thuis in 't Stadhuis' wekelijks de mogelijkheid om hun noden en ideeën te horen. Dit project bestaat 10 jaar en is een vaste waarde. Het spel is hervormd tot een interactief escape-spel.

ACTIE

- We besteden meer aandacht voor de doelgroep van tieners en jongeren en doen net als in het verleden (cf. mayor@your town) brede trajecten en bevragingen. We organiseren tweejaarlijks in een bepaalde buurt een deur-aan-deurbevraging bij jongeren over en thema waarover we hun mening willen horen. De Jeugdraad blijft voor deze doelgroep een belangrijke partner, die we blijven ondersteunen.
- Ook bij het organiseren van inspraakevenementen hebben we oog voor het betrekken van diverse tieners en jongeren (cf. het event "Wa Peisde" waarbij scholieren van de derde graad secundair onderwijs uitgenodigd worden in het Stadhuis om samen met de betrokken stadsdiensten na te denken over de beleidsnota's).
- Tijdens de corona-lockdown experimenteerden we voor de beleidsnota klimaat met een Instagram-campagne gelinkt aan een uitgebreidere online vragenlijst. Dit smaakt naar meer!

Er zijn al heel wat mogelijkheden om als kind of als jongere je stem naar het beleid te laten horen, gaande van het verzoekschrift, tot een vraag aan de burgemeester, contact met de jeugdraad, enz. Vaak zijn ze echter niet goed gekend. We gaan dit sterker promoten.

We stimuleren ook het middenveld, meer bepaald het jeugdwelzijnswerk, door binnen de subsidieovereenkomsten participatie en mede eigenaarschap als een belangrijk doel op te nemen. Er liggen ook veel kansen om de werkgroepen Jeugd , wijkgerichte overlegfora over kinderen en jongeren, in te zetten als 'draaischijf' voor wijkgebonden signalen van kinderen en jongeren, die we volop willen benutten.

Hetzelfde geldt voor signalen en inspraakresultaten. We zorgen ervoor dat de resultaten ervan vlot door iedereen kunnen geraadpleegd worden. We beperken ons niet tot het doorgeven van signalen aan diensten en beleidsmakers, maar gaan actief samen met de doelgroep aan de slag op een co-creatieve manier door projecten samen op te zetten. Hierbij leggen we de link met de nieuwe projectsubsidie Samen aan zet en de Wijkbudgetten

(Schepen De Bruycker). We werken op maat van kinderen en jongeren zodat ze hierop een beroep doen.

ACTIE

We zetten in op projecten en trajecten rond burgerschap (cfr. het project 'Onze Eeuw' naar aanleiding van de gemeenteraadsverkiezingen en het pilootproject Stemrecht 16+). We brengen jongeren rond dit thema samen en gaan in dialoog met hen. Het nieuw decreet lokaal bestuur zal maken dat er bij de lokale verkiezingen voor iedereen stemrecht is in plaats van stemplicht. Het federale regeerakkoord voorziet bovendien stemrecht vanaf 16. Daarom is het meer dan ooit belangrijk om deze doelgroep hierover te informeren. We werken hiervoor samen met de schepen bevoegd voor Burgerzaken.

De Jeugddienst blijft ook andere stadsdiensten aanzetten om, participatieprojecten en –acties op te zetten met de focus op jongeren. We zetten bijvoorbeeld in op de betrokkenheid van kinderen en jongeren bij de opmaak van de wijkmobiliteitsplannen en we werken ook mee aan een globaler participatiebeleid i.s.m. de Dienst Beleidsparticipatie in functie van de stadsbrede inspraakprojecten waar ook kinderen en jongeren een belangrijke rol spelen (onder bevoegdheid van schepen De Bruycker). We betrekken hierbij de expertise van de Jeugdraad.

7. De ruimte slim gebruiken

7.1. Inleiding

In een stad in groei moeten we een noodzakelijke ontwikkeling van voorzieningen realiseren. De plaatsen in onderwijs, kinderopvang en jeugdinfrastructuur moeten, op basis van concrete prognoses, op hetzelfde tempo meegroeien. Het inzetten op blinde vlekken en meervoudig gebruik van de infrastructuur zijn hierbij belangrijke principes.

7.2. Kwaliteitsvolle gebouwen

Of het nu kinderopvang of onderwijs betreft: elk kind heeft recht op een veilig, aangenaam, uitnodigend en toegankelijk (school-)gebouw. We streven steeds conformiteit na met alle geldende normen inzake brandweer en evacuatie, stabiliteit, toegankelijkheid, hygiëne, beheersing van legionella en voedselveiligheid. Extra aandacht gaat uit naar het beperken van geluidshinder en de luchtkwaliteit, zowel binnen als buiten de klaslokalen. Daarnaast hebben we, samen met schepen Storms, oog voor het recupereren van regenwater, het belang van bomen op de speelplaatsen en bouwen we steeds passief.

7.3. Brede sites

7.3.1. Gedeeld ruimtegebruik

De ruimte in Gent is schaars.

- **Slimmer en beter plannen is daarom een noodzaak.**
  We worden een vaste partner bij stadsontwikkeling.
- **Gedeeld gebruik is een basisprincipe.**
  We overwegen op elke site waar en in welke mate we ruimte delen. We doen dit niet enkel als er een behoefte is aan lokalen of buitenruimte. Bij nieuwbouw-projecten en renovaties hanteren we het delen van ruimte als een standaard in een bouwprogramma. Ook al is er vandaag geen behoefte, we willen niets uitsluiten voor de toekomst.

Kernwoorden voor gedeeld gebruik zijn dynamisch, aanpasbaar, multifunctioneel. We delen met respect voor de eigenheid van iedere partner. Delen van ruimte mag geen afbreuk doen aan eigenheid en de identiteit van iedere partner en de site. Deze identiteit komt vaak tot uiting in de inrichting van een ruimte. De ruimtes moeten

de identiteit van de vaste gebruiker of van de site uitstralen.

Gedeeld gebruik is een beleidskeuze en een maatschappelijke meerwaarde. Waar mogelijk creëren we een meerwaarde op vlak van inhoudelijke en pedagogische samenwerking, materiële meerwaarde of meerwaarde in de vorm van dienstverlening. Echter zijn dit geen voorwaarden om te delen. Delen is immers een basisprincipe.

Cruciaal voor het slagen van gedeeld gebruik is **mede-eigenaarschap** en een doordacht beheer van de sites. We formuleren heldere rollen en verantwoordelijkheden. Bij het clusteren van verschillende functies op één site moet een **beheermodel op maat** de gebruikers ondersteunen in het volledig proces van beheer. Deze ondersteuning is een voorwaarde om verweving van functies en delen van ruimte op een kwalitatieve manier mogelijk te maken.

Het verhuur van onze eigen infrastructuur optimaliseren we verder via het project zalenverhuur. Verder zetten we samen met schepen Storms en het Departement Facility Management in op het aanpassen van de infrastructuur aan de normen voor Publiek Toegankelijke Infrastructuur.

Delen van ruimte gaat verder dan het klassieke verhuur. We streven meer en meer naar **multifunctionele stadsgebouwen** waar meerdere functies samen inhuizen. Voor dergelijke stadsgebouwen is er nood aan een centraal beheer. Departement Onderwijs, Opvoeding en Jeugd zal binnen de stadsorganisatie een actieve gesprekspartner zijn om dergelijke modellen uit te werken.

We bekijken in welke mate we de buitenruimte van sites delen. Scholen, kinderdagverblijven en de buitenschoolse kinderopvang hebben heel wat buitenruimte waar kinderen een belangrijk deel van hun dag doorbrengen. Daar spelen en leren ze. Door hun buitenruimtes te vergroenen, kunnen we op meerdere terreinen winst boeken. In buurten met weinig openbaar groen kan het openstellen van schoolspeelplaatsen ook voor extra recreatie en ontmoetingsplekken zorgen.

Het vergroenen van de schoolspeelplaatsen wordt aangepakt met ruime participatie van leerlingen, ouders, directies, leerkrachten, medewerkers van de kinderopvang en -dagverblijven en andere betrokkenen. Momenteel hebben al 55 scholen een GRAS-project voor de vergroening van hun speelplaats afgerond en zitten er 29 in de concretiserings- en uitvoeringsfase. Daarnaast verkennen 15 scholen de mogelijkheid om hier mee in te stappen.

Samen met de Sportdienst onder de bevoegdheid van schepen Bracke, inventariseren we de in- en outdoor sportdomeinen op de scholen en faciliteren we het gedeeld gebruik van de sportinfrastructuur.

7.3.2. Geïntegreerd werken op sites

Leren en ontwikkelen gebeurt altijd en overal. Niet alleen in formele leerprocessen, maar ook in het samenspelen met leeftijdsgenoten, het praten over nieuwsgebeurtenissen dichtbij en veraf, het uitwisselen van verhalen over wat je in de privésfeer meemaakt... Leren

is geen van-halfnegen-tot-vier-kwestie. Dat principe vindt een vertaling in het beeld van een leeromgeving die is ingebed in de lokale gemeenschap, waarin vrijetijdsactiviteiten verbonden zijn met het curriculum en waarbij ook ouders en andere nabije mensen betrokken zijn.

Geïntegreerde EDUCARE sites

Maximale kansen bieden op de ontwikkeling van kinderen laten we beginnen op de leeftijd van de allerkleinsten door het organiseren van (stedelijke) kinderopvang & onderwijs. Het Vlaamse beleidsniveau maakt de keuze om de structuur & organisatie hiervan te splitsen in enerzijds kinderopvang (leeftijd 0 tot 2.5 jaar) en anderzijds onderwijs (vanaf 2.5 jaar). Voor deze jonge kinderen is de overgang van kinderopvang naar school dikwijls een ingrijpende gebeurtenis.

Voor kinderen vanaf 2.5 jaar worden de schoolse lestijden meestal georganiseerd tussen 08:30 en 16:00 en wordt dit op vele plaatsen aangevuld met een aanbod van buitenschoolse kinderopvang met ruimere openingsuren. Geïntegreerd werken op sites vraagt ook geïntegreerde infrastructuur. Binnen bestaande infrastructuur en nieuwe infrastructuur zal onderzocht worden hoe er nog meer geïntegreerd ontworpen en gebouwd kan worden. Er zal actief in gesprek worden gegaan met het Vlaamse Beleidsniveau van waaruit we subsidiëring genereren. We zoeken oplossingen om deze overgang, deze transities tussen kinderopvang & onderwijs, als drempel voor deze allerjongste groep van kinderen te verzachten. We willen daarom onderzoeken en verkennen welke bijdrage het organiseren van geïntegreerde EDUCARE sites waar zowel kinderopvang als onderwijsdiensten in elkaars nabijheid worden ingepland en georganiseerd, kunnen hebben op het welbevinden van kinderen en hun gezin.

Kinderopvang en scholen worden steeds vaker gezien als een brede ontwikkelomgeving waar we zowel kinderen als hun gezin bereiken. Meer betrokkenheid en afstemming tussen de leefwereld binnen en buiten school maakt een groot verschil in de ontwikkeling van een kind. Om de koppeling tussen de thuissituatie en leefomgeving van kinderen en hun gezin waar te maken kiezen we voor de samenwerking met maatschappelijke partners binnen de relevante domeinen.

Conclusies uit voorgaande projecten met betrekking tot het voorzien van een fysieke ‘familieruimte’ op de locaties van scholen en kinderopvang willen we verder implementeren in toekomstige (ver)nieuwbouwprojecten.

7.3.3. Rol van de site in de buurt

Infrastructuur voor Onderwijs, Opvoeding en Jeugd situeert zich steeds in een omgeving of wijk. Deze sites zijn geen eilanden maar zoeken naar een goede integratie in de buurt. Bij het creëren van ruimte voor onderwijs en opvoeding onderzoeken we hoe we de ambities en programmatische invulling van de brede site kunnen afstemmen op gebiedsontwikkeling.

Zo draagt een brede site met een goeie mix van functies bij aan de vitaliteit en de leefbaarheid van de wijk: buurtgerichte kinderopvang, brede school etc, af te stemmen binnen het integraal wijkbeleid. Om dit te realiseren worden we een vaste partner van stadsontwikkeling.

Het principe van 'brede sites' wordt als standaard gehanteerd bij de bouw van stedelijke projecten. Vanuit haar adviesrol wil de stad Gent ook impact te hebben op niet stedelijke onderwijssites. We plannen de advisering vanuit het Departement Onderwijs, Opvoeding en Jeugd hierrond te professionaliseren en op maat van de specifieke onderwijsvorm op te maken. De rol van een school of campus in een buurt hangt af van de specifieke onderwijsvorm. Een basisschool heeft een meer buurtgebonden karakter doordat de leerlingen over het algemeen dichtbij de school wonen. Voor secundair onderwijs en hoger onderwijs is het buurtgebonden aspect meer onontgonnen terrein. Net daarom is het belangrijk om ook voor deze onderwijsvormen in te zetten op de wisselwerking met de buurt. We streven ernaar dat bij iedere schoolontwikkeling advies hierrond wordt opgenomen in het gecoördineerd stedenbouwkundig advies.

7.4. Capaciteit voor kinderopvang

De Dekkingsgraad Kinderopvang (dit is de verhouding tussen het aantal opvangplaatsen en het aantal kinderen tussen 0 en 2 jaar) is in 2020 opnieuw lichtjes gestegen. Dat betekent dat er meer opvangplaatsen zijn voor het aantal kinderen tussen 0 en 2 jaar. Dit resultaat is het gevolg van een dalend aantal geboortes. Helaas daalde ook het aantal opvangplaatsen, vooral door het stoppen van onthaalouders.
Het aantal opvangplaatsen waar ouders volgens hun inkomen betalen is stabiel gebleven: 85% van de opvangplaatsen zijn inkomensgerelateerd. Vandaag de dag is er echter een tekort van 532 inkomensgerelateerde opvangplaatsen om voor elk kind een betaalbare opvangplaats te voorzien.

Globaal voor Gent is er wel voor elk kind met een opvangnood een plaats. In 4 wijken is er een groot tekort aan kinderopvangplaatsen. Andere wijken zitten nog onder de grens van 52%, waardoor ook in die wijken te weinig opvangplaatsen ter beschikking zijn. Dit volgens de normen van de Vlaamse overheid. Echter, zowel uit gegevens van het Kinderopvangpunt, als uit een recente HIVA-studie en vanuit het gegeven van een centrumstad, vermoeden we een hogere nood dan hetgeen Vlaanderen vooropstelt. Bovendien stellen we, op basis van de prognoses van de Vlaamse Overheid vast, dat met een stijgend aantal geboortes, we tegen 2024 561 bijkomende opvangplaatsen nodig. We blijven daarom verder investeren in de kinderopvang.

ACTIE

- We voorzien 2.6 miljoen euro om de subsidies van Vlaanderen voor de realisatie van 125 opvangplaatsen te versterken. Samen met de Vlaamse Overheid lanceert stad Gent een subsidieronde voor uitbreiding van de kinderopvang tussen 2021 en 2024. We focussen daarbij op die wijken met tekorten, zowel waar meer opvang moet komen, als waar er te weinig aanbod is waar ouders volgens inkomen kunnen betalen.
- Daarnaast nemen we ook het toekennen van opvangplaatsen volgens de afspraken van het Kinderopvangpunt Gent mee. Met die investeringen zetten we mooie stappen vooruit.
- We blijven ook pleiten bij de Vlaamse Overheid voor meer investeringen in de kinderopvang in Gent om effectief de nodige bijkomende opvangplaatsen te kunnen realiseren.

Stad Gent investeert de komende jaren in het uitbreiden van plaatsen in Kinderopvang via Stedelijke Kinderdagverblijven. Focus ligt op wijken in Gent waar de dekkingsgraad de Barcelonanorm van 33% niet haalt. Het Gents gemiddelde ligt op 51%.

ACTIE

- In de wijk Dampoort Sint-Amandsberg realiseren we 42 nieuwe plaatsen.
- We zetten in op een totaalrenovatie of vernieuwbouw van Kinderdagverblijf en STIBO Domino en kinderdagverblijf Sofie De Woelmuis om de plaatsen in de Bloemekeswijk en het Rabot te kunnen behouden.
- Een duurzame oplossing creëren we voor Kinderdagverblijf ’t Babeluutje in Nieuw Gent.
- Er komt 1 extra leefgroep in het nieuwe gebouw voor Kinderdagverblijf De Kereltjes in de wijk Ledeberg.
- In de wijk Stationsbuurt Noord maakt een nieuw stadsgebouw een nieuw Kinderdagverblijf met 28 plaatsen mogelijk.
- In de ontwikkeling Tondelier in de wijk Rabot – Blaisantvest komt een nieuw Kinderdagverblijf met 42 plaatsen.

7.5. Capaciteit voor onderwijs

Op 15 september 2018 werd de tweede Vlaams capaciteitsrapport afgerond met daarbij een Gents capaciteitsrapport[3]. Het rapport heeft een signaalfunctie dat moet bijdragen tot het tijdig vinden van oplossingen.

Zowel in het basis- als in het secundair onderwijs zagen we in het rapport een stijgende vraag tot 2030. Het Gentse capaciteitsrapport van 2018 gaf voor 2024-2025 volgende concrete

[3] *https://stad.gent/nl/onderwijs-kinderopvang/onderwijs-ondersteuning/ruimte-voor-onderwijs*

tekorten weer: 1.912 plaatsen voor het basisonderwijs en 4.268 plaatsen voor het secundair onderwijs.

Dankzij de capaciteitsmiddelen van de Vlaamse Overheid en de bijkomende inspanningen van de stad Gent en de andere onderwijsnetten, zien we ondertussen een verbetering van ongeveer 40% in het basisonderwijs (tekort van 1.912 naar 717) en een verbetering van 50% in het secundair onderwijs (tekort van 4.268 plaatsen naar 2.264 plaatsen). Dit maakt dat er nog steeds bijkomende inspanningen nodig zijn willen we de tekorten die we volgens de monitor van 2018 moeten verwachten in 2024-2025 volledig wegwerken. Recent maakte Vlaanderen een update openbaar, die de tekorten drastisch verkleinde, eind 2021 verwachten we een nieuwe versie van de capaciteitsmonitor.

ACTIE

In afwachting van de nieuwe capaciteitsmonitor, bouwen we voor het secundair onderwijs verder aan het uitbreidingen in onder andere: Bert Carlier (34 extra plaatsen), de Campus aan de Offerlaan (220 extra plaatsen) en ’t Groen Drieske (120 extra plaatsen). Daarnaast voorzien we ook nieuwe scholen aan De Tondelier, de Brugse Poort en de Fabiolalaan, samen goed voor 600 extra plaatsen.

7.6. Campus Offerlaan: het vlaggenschip van Stedelijk Onderwijs

De campus Offerlaan is vandaag een campus met een zeer divers onderwijsaanbod secundair onderwijs, buitengewoon onderwijs, volwassenenonderwijs en deeltijds kunstonderwijs. Daarnaast is er ook het aanbod van het KASK. We respecteren de eigenheid van elke school in deze brede waaier, maar willen in de toekomst nóg meer werken aan kruisbestuivingen om blijven innoveren in ons onderwijs.

ACTIE

We vernieuwen en bouwen nieuwe infrastructuur op de scholencampus aan de Offerlaan. Binnen het ruimer kader van het masterplan voor de bredere buurt, zullen de bouwwerken het gedeeld ruimtegebruik op de campus tot een ander niveau brengen. Bovendien zal de campus ook bijkomend plaats bieden aan 220 bijkomende leerlingen secundair onderwijs tegen 2024, waarmee we de verwachte capaciteitsdruk in het secundair onderwijs willen helpen ondervangen.

Voor de campus gaan we op zoek naar complementair inrichtingsplan voor de wijk en haar campus. Door een verbindende ruimtelijke invulling kan de campus een schakel vormen in haar buurt en mee de identiteit van de wijk rond de Watersportbaan bepalen. Samen met de scholen, andere gebruikers, buurtactoren (o.a. de wijkregie over de bevoegdheid van schepen De Bruycker) en bewoners bepalen we de ambities voor het publiek domein. Deze ambities bepalen en realiseren we vanuit twaalf centrale thema’s: leesbaarheid, toegankelijkheid, doorwaadbaarheid, erfgoed & identiteit, samenwerking, buurt & verhuur, ecologie, veiligheid, mobiliteit, patrimonium en ruimtegebruik binnen & buiten.

We optimaliseren de aanwezige infrastructuur door ze slim te delen, met elkaar en met de omgeving. Het collectief beheer van de Campus biedt ruimte aan feedback en participatie van de gebruikers. De ruimte en infrastructuur biedt opportuniteiten voor tijdelijke initiatieven en blijvende samenwerkingen, verbonden door gemeenschappelijke belangen en doelen. Het doel is om van deze campus een nieuw vlaggenschip voor het Stedelijk Onderwijs Gent te maken.

7.7. Ruimte voor onderwijs

Sinds 2018 werd een nieuwe Taskforce Vestiging Onderwijsvoorzieningen in het leven geroepen. Via deze Taskforce creëren we een uniek overleg gecreëerd waar zowel stadspartners als onderwijsverstrekkers terechtkunnen met ruimtelijke vragen en het aanbod daarrond, en dit in functie van het vestigen op een nieuwe locatie, uitbreiden van capaciteit of het behoud op een bestaande locatie. Deze Taskforce wordt gecoördineerd vanuit het Departement Onderwijs, Opvoeding en Jeugd. Betrokken stadsdiensten zitten mee rond de tafel: team Stadsbouwmeester, Strategisch Vastgoed, Stedenbouw en Ruimtelijke Planning, Programmaregie. De ambitie is om de werking van deze Taskforce verder uit te bouwen om nog meer oplossingen te kunnen aanbieden voor de ruimtevragen voor onderwijs die in deze stad leven. Via de unieke mailbox en website kunnen ruimtezoekers hun vragen blijven stellen.

Samen met de betrokken stadsdiensten en ontwikkelaars wordt verder werk gemaakt van het zoeken naar innovatie manieren om onderwijsruimte te creëren in deze stad. We willen verder denken dan de klassieke manier van bouwen en de subsidievormen die Vlaamse Overheid aanbiedt. De regierol van stad Gent bouwen we nog sterker uit om deze nieuwe ruimtemogelijkheden te creëren.

Daarnaast maken we werk van een **Masterplan 'Ruimte voor Onderwijs'** en een visie hierover. We maken een nota op voor de verdere ontwikkeling van onderwijsruimte in de stad met horizon 2050. In eerste instantie screenen we de bestaande onderwijsinfrastructuur. Vanuit de bestaande toestand bekijken we vervolgens naar mogelijke gebieden in de stad waar we onderwijs uitbouwen. Naast een algemeen structuurplan voor onderwijs werken we een aantal specifieke cases dieper uit. Dit masterplan helpt ons om keuzes te maken om op lange termijn voldoende onderwijsruimte te creëren in onze stad.

7.8. Slim gebruiken van de infrastructuur voor jeugd

Heel wat jeugdwerkinitiatieven hebben behoefte aan eigen lokalen waar ze hun werking realiseren, met o.a. activiteitenruimte, leidingslokaal, materiaalopslag, … .

ACTIE

- We bieden ondersteuning aan jeugdwerkinitiatieven in infrastructuurdossiers en doen dit door begeleiding van bouwprojecten, het zoeken naar geschikte ruimte (afhankelijk van noden en de aard van de activiteiten), het stimuleren van expertise-uitwisseling, toekennen van investeringssubsidies (elke erkende jeugdvereniging heeft recht op 115.000 euro per 9 jaar), ondersteuning bij gesprekken met eigenaars en buren, enz.
- Naast (brand)veiligheid zijn toegankelijkheid en duurzaamheid belangrijke vereisten voor jeugdlokalen, waarop we sterk inzetten. Daarom bieden we gratis energie- en asbestscans aan de eerstelijnswerking.

Ruimte wordt steeds schaarser en infrastructuur steeds duurder, daarom promoten en faciliteren we **gedeeld** en **meervoudig gebruik** binnen jeugdinfrastructuur en ondersteunen we jeugdwerkinitiatieven die hun lokalen aan derden ter beschikking stellen. We werken samen met scholen en andere (stedelijke) partners om te zoeken naar synergiën. We doen dit steeds met respect voor de eigenheid van jeugdwerkinitiatieven en letten op voor verdringing.

Voor deze legislatuur voorzien we volgende **(nieuw-)bouwdossiers** in eigendom van de stad Gent of Sogent: de jeugdinfrastructuur op de Offerlaan, een jeugdhuis in Wondelgem gekoppeld aan het nieuwe zwembad, jeugdinfrastructuur op de Porre in Gentbrugge, … .

ACTIE

We zetten verder in op investeringssubsidies voor jeugdverenigingen, waarmee ze zelf (ver)bouwen. We herbekijken het subsidiereglement hiervoor, zodat dit nog meer op maat van de noden van de verenigingen is.

Stad Gent gaat volop voor een nieuw complex in het Baudelopark, op de site van het huidige Stadslabo. We voorzien een multifunctioneel gebouw met onder andere het Huis van de Jeugd, een jeugdverblijfscentrum, een kinderopvang en de winternachtopvang voor dak- en thuislozen. We realiseren dit samen met tal van (jeugd-)partners zoals het OverKophuis en Chirojeugd Vlaanderen. Dit wordt in de toekomst ook de **nieuwe uitvalsbasis** voor de **Jeugddienst**. De komende jaren tekenen we het ontwerp verder uit. Door de tijdelijke huisvesting van de Basisschool de Triangel starten de afbraakwerken in 2025 om daarna met de bouwwerken te starten. We realiseren deze legislatuur de onderzoeksfase.

ACTIE

Voor de toekomstige nieuwe uitvalsbasis van de Jeugddienst in het Baudelopark voeren we het vooronderzoek uit om tot een concrete planning te komen.

Tijdelijke invullingen geven ons de kans om bijkomende ontmoetings- en experimenteerruimte te creëren voor jongeren. Naast de tijdelijke invulling in afwachting van het Huis van de Jeugd op de Nieuwlandsite volgen en ondersteunen we ook ander tijdelijk gebruik: Meubelfabriek, de gewezen Brandweerpost in Gentbrugge, … .

De polyvalente zalen (JOC Gentbrugge, Minus One, OCO Oostakker,..) ondersteunen we verder op maat. De zalen worden prioritair verhuurd aan erkende jeugd- en socio-culturele verenigingen uit de buurt. De Zulle in Wondelgem krijgt meer autonomie om zich als buurtgerichte polyvalente zaal te profileren.

De voorbije jaren bloeide en groeide de Minus One uit tot een sterke jeugdculturele en wijkgerichte ontmoetingsplaats voor jongeren.

ACTIE

We versterken JOC Minus One met extra middelen om dit verder uit te bouwen. De focus verschuift verder van louter verhuren van de infrastructuur naar het coachen van jongeren in het ontwikkelen van hun talenten en het organiseren van evenementen. Er zal ook outreachend gewerkt worden naar jongeren uit de buurt. De werking van Jong vzw verhuist van Minus One naar de Tondeliersite.

Daarnaast verhuren we ook de zalen van de Jeugddienst en bieden we via lab10 een **creatieve experimenteer- en werkplek** aan jongeren.

Jongeren hebben nood aan plekken waar ze hun 'ding' doen, een warme plek waar ze elkaar ontmoeten (laagdrempelig, veilig, inclusief,…). We stellen de bestaande wijkgerichte jeugdinfrastructuur meer open voor kinderen en jongeren en verenigingen in de buurt. Het moeten bruisende plekken worden waar verenigingen en -kinderen en jongeren hun stek vinden en activiteiten voor en door de jongeren plaatsvinden.

ACTIE

We verbinden ons ertoe in overleg met het jeugdwelzijnswerk en de jongeren in elke kwetsbare wijk een echte 'jeugdhub' te creëren. Ook voor de Zuid, dé transitieplek bij uitstek voor jongeren, zoeken we naar zo'n plek, gekoppeld aan een uitbreiding van het mobiel jeugdwerk daar.

7.9. Elke dag buitenspeeldag

In Gent moeten alle kinderen, tieners en jongeren zich welkom voelen in de publieke ruimte. Ze kunnen er elkaar ontmoeten en op ontdekking gaan. De publieke ruimte onderscheidt zich als spannend, creatief en is duurzaam ingericht. We gaan ervan uit dat een ruimtelijke ordening die rekening houdt met kinderen en jongeren, er ook een is die goed is voor alle bewoners.

We werken daarom volop mee aan een 'spannende stad'. Samen met andere diensten en schepenen Watteeuw en De Bruycker creëren we **extra speel-en ontmoetingsplekken** voor kinderen, tieners en jongeren in de parken en op de pleinen. Er komen meer speelkansen in de binnenstad, onder andere bij de heraanleg van straten en pleinen. Bij de heraanleg van Sint-Jacobs en de Peter Selle-as (Koophandelsplein tot Verloren Kost) bekijken we samen met schepen Watteeuw hoe we de noden van kinderen, jongeren en scholieren in de

ontwerpen kunnen implementeren. Deze legislatuur wordt de Zandberg heraangelegd tot een groenzone met ruimte voor ontmoeten en spel.

Speels bouwen wordt een vaste waarde voor Gentse kinderen. De speelcontainers blijven een **spelprikkel** in de binnenstad, bij leefstraten en schoolomgevingen, tegelijk zoeken we naar nieuwe manieren om tijdelijke spelprikkels te voorzien.

We blijven bestaande speelterreinen vernieuwen en bijkomende speelterreinen aanleggen. We doen dit in samenwerking met schepen De Bruycker. We zetten zowel in op klassieke speelterreinen als op avontuurlijke speelzones en speelbos. We leggen speelterreinen aan voor kinderen van verschillende leeftijden en hebben daarbij specifiek aandacht voor **tieners en jongeren**.

ACTIE

- We willen minstens 5 sport- en/of spelprikkels op grote knooppunten (o.a. aan de Zuid, Sint-Pietersstation,…). We starten met een proefproject aan het Casinoplein. Daar wordt op de helft van de parkeerplaatsen een ontmoetingsplek gecreëerd waar buurtbewoners en scholieren van Wispelberg, HTISA en KTa Mobi (coronaveilig) kunnen blijven hangen voor en na schooltijd.
- Speelpleinen zijn gezins- en kindvriendelijke plekken bij uitstek. In samenwerking met schepen De Bruycker streven we naar rookvrije speelpleinen door in te zetten op sensibilisering.

De Jeugddienst neemt een actieve rol op in het Urban Sports-beleid onder de bevoegdheid van de schepen van Sport en de ondersteuning van (tijdelijke) skateplekken (indoor/outdoor) ism de Sportdienst, de Groendienst en Dienst Preventie voor Veiligheid. Ook in 2024, het jaar van de Jeugd, wordt ruimte voor tieners en jongeren een belangrijk speerpunt. Samen met jongeren kiezen we voor innovatie en experiment in het publieke domein.

Speelstraten blijven een succesformule. In samenwerking met onderzoeksbureau Tridée doen we een grondige evaluatie om op basis hiervan bijsturingen te doen. Hierbij willen we o.a. onderzoeken hoe de implementatie in kwetsbare wijken beter kan, hoe we klachten kunnen voorkomen en het draagvlak bij alle bewoners versterken.

Stadsvernieuwingsprojecten, wijkstructuurschetsen en wijkmobiliteitsplannen bieden de mogelijkheid om, in samenwerking met andere diensten, de **visie rond ruimte voor kinderen en jongeren** concreet te implementeren. Deze visie wordt samen met diverse diensten en Kind en Samenleving herschreven. We hebben extra aandacht voor bepaalde doelgroepen en thema's, waaronder toegankelijk spelen, klimaatadaptatie, meisjes in de publieke ruimte en de noden van tieners. We werken samen met schepen Coddens en schepen Watteeuw de principes uit voor een kind- en ouderenvriendelijke ruimtelijke planning ('8-80-cities'). We promoten de visie en de principes bij planners en ontwerpers door vorming te organiseren, een voorbeeldenboek op te maken en als instrument bij adviezen te gebruiken. Daarnaast maken we speelweefselplannen gelinkt aan grotere stadsvernieuwingsprojecten op.

We gaan voor realisaties op lange termijn, maar zijn realistisch over de doorlooptijd van deze projecten. Waar mogelijk ondersteunen we **tijdelijke invullingen** door of voor kinderen en jongeren of voorzien we vanuit de stadsdiensten zelf een tijdelijk antwoord op vragen voor de publieke ruimte. Op die manier zetten we bijvoorbeeld de speelcontainers in, bekijken we met de Sportdienst waar skate-toestellen komen of voorzien we ontmoetingsplekken voor tieners samen met de Groendienst.

Op een **Groene Avontuurlijke Speelplaats** (GRAS) staan de beleving en het spelen van het kind centraal. Sleutelwoorden zijn uitdaging, natuurelementen en variatie. Samen met schepen De Bruycker blijven we inzetten op het vergroenen van scholen, kinderdagverblijven en buitenschoolse kinderopvang. De Jeugddienst neemt hierbij vooral het participatief luik op zich en biedt ondersteuning aan scholen met een kwetsbaarder publiek.

Elk kind moet zich veilig en/of zelfstandig door zijn of haar wijk verplaatsen, te voet of met de fiets. Samen met schepen Watteeuw betrekken we kinderen bij de wijkmobiliteits-plannen en het implementeren van een visie op **kindermobiliteit**.

8. De beste kansen in de eerste duizend dagen voor elk kind: kinderopvang voor baby's en peuters

8.1 Inleiding

Kwaliteitsvolle kinderopvang zorgt voor een goede start in het leven. De **ouders** zijn een belangrijke partner als eerste opvoeder. Kinderopvang is niet alleen onontbeerlijk voor een goede combinatie van werk en gezin. Maar zorgt voor alle kinderen voor een stimulerende omgeving waar ze kunnen openbloeien. Naast het economische belang (ouders moeten kunnen gaan werken, of de mogelijkheid hebben om een job te zoeken) plaatsen we ook het pedagogische en sociale belang van kinderopvang voorop door de toegang voor kansengroepen te waarborgen en te werken aan inkomens-gerelateerde kinderopvangplaatsen.

In Gent zijn er vele **aanbieders van kinderopvang** voor baby's en peuters. Zij werken binnen de kaders die de Vlaamse overheid voorziet. Die overheid ziet ook toe op de kwaliteit van de kinderopvang.

Stad Gent is al decennialang een belangrijke **aanbieder** van kinderopvang. Dankzij onze deskundige medewerkers op de vloer en de goede pedagogische begeleiding biedt stad Gent kinderopvang waar we fier op mogen zijn. We focussen op kinderopvang die toegankelijk is voor elke ouder. Zowel kinderen van tweeverdieners, ouders in opleiding als kinderen uit kwetsbare gezinnen kunnen er terecht. Als stad zetten we prioritair in op extra plaatsen in die wijken waar er te weinig betaalbare kinderopvang is én waar de kansarmoede-indicatoren op rood staan.

Daarnaast heeft Regie Kinderopvang Stad Gent de belangrijke taak om de dialoog tussen de verschillende aanbieders te organiseren via **het Lokaal Overleg Kinderopvang**. Van daaruit worden belangrijke beleidssignalen gecapteerd en bij de bevoegde overheid bepleit. Daarnaast voorziet stad Gent in diverse steunmaatregelen voor de private kinderopvanginitiatieven. Het Kinderopvangpunt Gent helpt ouders in het zoeken naar een opvangplaats. Naast online en telefonische begeleiding, is er nu ook een fysiek loket waar ouders terecht kunnen.

Enkel goede kinderopvang, waar kinderen en ouders thuis zijn, maakt het verschil. Om de toegang voor elk kind te verzekeren is **voldoende betaalbare kinderopvang** een must. Daarnaast werken we er aan dat elke ouder de kinderopvang kent en er voldoende vertrouwen in stelt om eraan deel te nemen.

8.2 De Gentse kinderopvang: ondersteuning, samenwerking en toeleiding van ouders

Ondersteuning kinderopvangsector

Sinds 2008 kwamen er 1.043 kinderopvangplaatsen in Gent bij. De dekkingsgraad (het aantal plaatsen ten opzichte van het aantal kinderen tussen 0 en 2 jaar) bedraagt 52%. Daarmee hebben we in onze stad voor 64% van de kinderen een opvangplaats, aangezien niet elk kind een voltijdse opvangplaats inneemt. Maar we mogen niet stilzitten en achterover leunen. Anders dreigen bestaande plaatsen overkop te gaan en bijkomend is een verdere groei en betere spreiding nodig. De plaatsen in de stad zijn ongelijk verdeeld, met nog 4 wijken onder de absolute minimumnorm. Er blijft dus een nood aan bijkomende opvangplaatsen. Ook meer opvangplaatsen waar ouders volgens hun inkomen kunnen betalen, blijven nodig. Daarnaast moeten we vermijden dat er opvangplaatsen verdwijnen omdat het financieel niet haalbaar is zonder de nodige subsidies.

ACTIE

- Daarom bouwt stad Gent de komende jaren verder aan de ondersteuning van onze partners uit de sector Kinderopvang. We reserveerden 2.6 miljoen euro, zowel voor nieuwe plaatsen als voor het organiseren van bestaande plaatsen aan een tarief waar ouders volgens hun inkomen betalen. Dit in aanvulling op de middelen vanuit de Vlaamse overheid. (zie hoofdstuk 7)
- We ondersteunen de sector via de starters – en investeringssubsidie. Het jaarlijkse beschikbare bedrag is met 40% opgetrokken tot 38.000 euro. En naast bestaande opvanginitiatieven kunnen nu ook starters intekenen op de subsidie.
- De kinderopvangsector heeft tijdens de coronacrisis een moeilijke periode achter de rug. Om het inkomensverlies van private organisatoren deels te compenseren en hen te helpen overleven, zorgt de stad Gent eenmalig voor een subsidie van 145.000 euro voor kinderopvang die geen subsidie inkomenstarief ontvangen. 10 onthaalouders ontvangen elk 1.000 euro, 42 organisatoren van kinderdagverblijven krijgen elk 160 euro per ingerichte plaats.
- Het gros van de initiatieven die stoppen zijn onthaalouders. Dit is zo in de rest van Vlaanderen en ook in Gent. Veel onthaalouders gaan op pensioen en ook het moeilijke statuut liggen aan de basis. We onderzoeken wat we als stad kunnen ondernemen en signaleren noden en mogelijke oplossingen om het dalende aanbod onthaalouders te stoppen aan de hogere overheden (zowel Vlaams als federaal). Daarbij pleiten we voor het werknemersstatuut voor onthaalouders.

Samen met partners

Het Lokaal Overleg Kinderopvang kent een lange traditie in Gent. We willen de goede samenwerking met de aanbieders ook de komende jaren verderzetten. We betrekken de leden van het LOK bij belangrijke beslissingen zoals de criteria voor het verdelen van zowel

Vlaamse als Gentse subsidies. Het Lokaal Overleg Kinderopvang neemt een belangrijke rol in in het vertolken van noden van de sector naar de lokale en bovenlokale overheid.

Binnen het LOK worden de afspraken vastgelegd voor de werking van Kinderopvangpunt Gent. Het Kinderopvangpunt Gent moet vermijden dat ouders via verschillende wegen een opvangplaats moeten zoeken en aanvragen. Om te werken aan een toegankelijke kinderopvang in onze stad, spraken de initiatieven af om op het zelfde moment een antwoord aan ouders te formuleren, nl. 9 maanden voor startdatum. We werken samen met de opvanginitiatieven om te vermijden dat ouders op verschillende tijdstippen antwoorden op hun opvangvraag ontvangen en te sterke druk ervaren om snel een opvangplaats te zoeken.

Ouders vinden de weg

De website van Kinderopvangpunt Gent is er sinds 2017. Het Kinderopvangpunt brengt alle opvangmogelijkheden in Gent samen. Op de website kunnen ouders opvangplekken zoeken of een gepersonaliseerde aanvraag indienen voor een opvangplek. Ze krijgen daarbij digitaal en telefonisch extra ondersteuning. Gaandeweg bleken heel wat ouders ook baat te hebben bij een fysiek aanspreekpunt, zowel voor het bekijken van het aanbod, het indienen van aanvragen als het helpen zoeken naar een opvangplaats. Daarom is er sinds september 2020 ook een fysiek loket.

Het Kinderopvangpunt Gent biedt ons ook interessante informatie over de opvangnood in onze stad. Zo weten we dat voor 70% van de kinderen uit eenzelfde geboortejaar een aanvraag werd ingediend via het Kinderopvangpunt Gent.

We ondervinden dat sommige kinderopvanginitiatieven opvangvragen van ouders rechtstreeks opnemen, naast de werking van het Kinderopvangpunt Gent. Daardoor ontstaan er dubbele circuits in de aanvragen. Om dit tegen te gaan, hanteert stad Gent bij uitbreidingsrondes voor subsidies het naleven van de afspraken binnen het Kinderopvangpunt Gent als criterium.

ACTIE

We evalueren de werking van het Kinderopvangpunt via een bevraging van toeleiders, ouders, en organisatoren. De resultaten van deze evaluatie zal ons weg wijzen om de werking nog te versterken.

8.3 Een goede start voor elk kind

Kwaliteitsvolle kinderopvang

Stad Gent blijft met haar stedelijke kinderdagverblijven voortrekker als het gaat over kwaliteit en innovatie in de opvang voor baby's en kleuters. We delen deze expertise en ervaringen met andere opvanginitiatieven. Een sterk project over de lijnen van K²O (doorgaande lijn) en een warme overgang tussen kinderopvang en school staan centraal.

We blijven onze eigen organisatie vernieuwen. Met het veranderproject DIKOMORFOSE zetten we in op zelfsturing binnen de opvangteams en het inzetten van personeel in hun sterktes. We digitaliseren de dispatch van de meer dan 800 medewerkers. We blijven inzetten op een sterk onthaal van nieuwe medewerkers en een vormingsbeleid tijdens de hele tewerkstelling via doorgedreven pedagogische begeleiding onder andere rond cultuur in de kinderopvang via Boekje Proef e.a. De pedagogische begeleidingsdienst van Dienst Kinderopvang maakt deel uit van het Vlaamse pedagogische netwerk Mentes en neemt voor initiatieven die geen subsidies voor inkomenstarief ontvangen, begeleidingen op zich. Ook subsidieert stad Gent via de Start- en investeringssubsidie vormingen die kinderbegeleiders volgen.

Groene duurzame kinderopvang

Groen en Duurzaam is binnen de stedelijke kinderopvang een belangrijke pijler. Buitenspelen in een groene omgeving is belangrijk voor de ontwikkeling van het j kind. De kinderen krijgen gezonde en duurzame vieruurtjes. Er worden nieuwe stappen gezet op vlak van de aangeboden maaltijden, buitenslapen en zetten we in op het principe van risicovol spelen.

Baby's en peuters in de kinderdagverblijven van stad Gent genieten van lekkere, gezonde en duurzame maaltijden. Voor de aanbesteding van deze maaltijden zet Dienst Kinderopvang, in samenwerking met Dienst Facility Management van stad Gent (schepen Storms) opnieuw stappen vooruit met nieuwe accenten in smaak, gezondheid en duurzaamheidscriteria.

Internationaal zijn de ervaringen met buitenslapen positief. Ook bij ons stijgt de vraag naar buitenslapen in de kinderopvang, zowel vanuit de kinderopvanglocaties als vanuit de ouders. De stad gaat in samenwerking met de VVSG aan de slag met de opmaak van een gids rond buitenslapen, die verwacht wordt in het voorjaar van 2021. Gezinnen en kinderopvanglocaties kunnen samen de keuze maken of ze de stap zetten naar het buitenslapen.

Stad Gent zet ook verder in op het vergroenen van buitenspeelruimtes voor kinderopvang. Daarbij ontwikkelen we initiatieven rond Risicovol spelen – REPLAY-toddler. Risicovol spelen biedt ontwikkelingsvoordelen voor kinderen. Het laat hen bijvoorbeeld toe om risico's beter in te schatten en er gepast mee om te gaan. Zowel in Vlaanderen als daarbuiten wint risicovol spelen aan belang. Spelen moet 'zo veilig als nodig' zijn, eerder dan 'zo veilig als mogelijk'.

Herbruikbare luiers in de kinderopvang: in de opvanglocaties van stad Gent, en bij verschillende private partners kunnen ouders gebruik maken van herbruikbare luiers. Vanuit de Milieudienst (Schepen Heyse) werkt men aan een subsidiereglement voor organisatoren om het gebruik van herbruikbare luiers in de kinderopvang te stimuleren.

Toegankelijke en betaalbare kinderopvang

Niet voor iedereen is deelname aan de kinderopvang evident. Nochtans is het grootste effect van kwaliteitsvolle kinderopvang het meest zichtbaar bij kinderen die thuis niet de nodige kansen tot ontwikkeling krijgen. Soms staat de kostprijs in de weg, andere keren is de drempel naar de kinderopvang te hoog. Niet elke ouder heeft het immers gemakkelijk om

vertrouwen te stellen in de kinderopvang. Op beide vlakken, zowel naar betaalbaarheid als naar toegankelijkheid, worden de komende jaren verdere stappen gezet.

- De kinderopvang van stad Gent zet sterk in op sociale inclusie via buurtgerichte kinderopvang. Deze kinderopvang is een ontmoetingsplaats voor alle gezinnen. Gezinnen worden uitgenodigd om actief te participeren in de opvang. Samenwerking met ouders en de buurt staat centraal. In 2020 viert de Dienst 25 jaar Buurtgerichte Kinderopvang. Ook de komende jaren wordt deze visie verder ontwikkeld en verspreid over de kinderdagverblijven.
- De medewerkers van Dienst Kinderopvang stad Gent zijn alert voor financiële moeilijkheden bij gezinnen. Sinds schooljaar 2020-2021 is het mogelijk om gezinnen automatisch rechten toe te kennen op kortingen. Gezinnen hoeven niet meer zelf voor bewijsstukken te zorgen. Dat verkleint de kans dat ze de korting mislopen waar ze recht op hebben.
- De Sociale Dienst zet, onder bevoegdheid van schepen Coddens, in op pro-actieve rechtentoekenning. De sociale Dienst werkt vanuit de outreachende onthalen pro-actief, onder andere in de kinderopvang. Waar er kinderopvang op dezelfde locatie is als de scholen waar momenteel een maatschappelijk werkers van 'Kinderen Eerst' aan de slag is, wordt er samen gewerkt.
- Een belangrijk element in het toegankelijk maken van de kinderopvang is de betaalbaarheid daarvan. Voor kwetsbare gezinnen zijn plaatsen met een inkomensgerelateerd tarief (IKT) daarom meer van belang. De Sociale Dienst kan een Individueel aangepast tarief toekennen, na maatschappelijk onderzoek. Voor 12,29% van de opvang in 2019 werd dit individueel verminderd tarief toegekend. De kinderopvanginitiatieven kunnen daartoe ouders toeleiden als ze signalen rond betaalbaarheid opvangen. Via het Lokaal Overleg Kinderopvang wordt de samenwerking tussen de kinderopvangsector en de Sociale Dienst georganiseerd.
- Via een samenwerkingsovereenkomst met VDAB en de Sociale Dienst behoudt Dienst Kinderopvang opvangplaatsen voor ouders in opleiding.
- Door het inzetten van de POP UP kinderopvang op jobbeurzen, e.d. laten we ouders kennismaken met het 'concept kinderopvang' en verlagen we de drempel naar kinderdagverblijven.

Kinderbegeleiders gezocht

De kinderopvang is tijdens deze coronacrisis tot dusver altijd open kunnen blijven. Kinderbegeleiders geven het beste van zichzelf, in moeilijke omstandigheden. Eerst tijdens de lockdown voor kinderen van ouders die in essentiële beroepen werken en voor kinderen uit kwetsbare gezinnen. Daarna opnieuw voor alle ouders met een opvangnood.

Kinderbegeleiders oefenen een prachtig beroep uit. Toch is er maatschappelijk te weinig waardering voor het belang van hun job. Kinderopvang is onmisbaar voor ouders in kader van tewerkstelling, opleiding of ondersteuning, als voor de ontwikkeling van het kind. Dat uit zich in uitdagingen op vlak van statuut en verloning.

Als gevolg hiervan heeft de kinderopvangsector het moeilijk om kinderbegeleiders te vinden. Niet alleen zijn er te weinig kinderbegeleiders op de arbeidsmarkt. Bepaalde opleidingen zijn beperkt in tijd. Diegene met de nodige kwalificatie hebben nood aan extra training op de

werkvloer om de job volledig onder de knie te krijgen. Opleiding doorheen de tewerkstelling is één van de bepalende factoren om aan kwaliteit in de kinderopvang te werken. Innovatieve oplossingen dringen zich op.

ACTIE

- Zowel binnen de stedelijke Kinderopvang als naar de partners zetten we stappen vooruit. Binnen de stedelijke kinderopvang werken we met tussentijdse medewerkers. Dit zijn kinderbegeleiders met de nodige kwalificatie, die moeilijk toegang krijgen tot de dienst via de reguliere selectieprocedures. Dienst Kinderopvang biedt deze medewerkers een tijdelijk contract aan, zodat ze hun vaardigheden op de werkvloer verder kunnen ontwikkelen en tegelijk kunnen deelnemen aan de selecties van stad Gent. Via deze actie mikken we op instroom van 65 medewerkers per jaar.
- Daarnaast zal Dienst Kinderopvang via een proefproject 30 Bachelors Pedagogie Van het Jonge Kind inzetten als kinderbegeleider in de leefgroepen. Deze instroom moet zorgen voor meer personeel op de werkvloer. Deze medewerkers kunnen hun kennis en expertise delen met de andere kinderbegeleiders. Na 2 jaar kunnen deze medewerkers via selectieprocedures doorstromen in de organisatie.
- In PACE+ konden ouders uit onze kinderopvang zonder werk beroep op een jobcoach om concrete stappen te zetten naar het vinden van een job (alle sectoren). We willen deze samenwerking structureel inbedden in de reguliere werking van zowel dienst kinderopvang als dienst werk (Werkpunten) (schepen Van Braeckevelt). In 2019 werden 32 ouders ondersteund.
- In ‘Routes naar werken’ konden ouders de stap zetten naar de opleiding Kinderbegeleider. 14 ouders doorliepen de voorbije jaren een traject. We rekenen op een subsidie vanuit ESF om dit project verder uit te bouwen en 40-tal ouders in opleiding te krijgen. We bereiden dit project uit naar andere aanbieders in de kinderopvang.
- In kader van het project ‘Routes naar Werken in de kinderopvang’ valideerde de VDAB het traject tot begeleider in de kinderopvang in de vorm van een ‘opleidingscontract’. Hierdoor konden de cursisten rekenen op voordelen zoals terugbetaling abonnement openbaar vervoer, kinderopvang en vrijstelling van de arbeidsmarkt (degressiviteit van de uitkering (bij RVA) werd gepauzeerd) tijdens de duurtijd van het contract. We bepleiten het erkennen van de opleiding ‘begeleider in de kinderopvang’ voor alle opleidingsvormen kinderopvang, zodat de drempel naar de opleiding wordt verlaagd.

Bijlagen

1. Definitielijst

- **Brede schooldag:** Brede School: Het basisidee van de Brede School is samenwerking van de school met andere instellingen, samenwerking tussen voorzieningen voor onderwijs, opvang en vrije tijd in de buurt met als opzet de ontwikkelingskansen van kinderen te verhogen. Een Brede schooldag is een dagindeling waarbij de dag van kinderen zo kwaliteitsvol mogelijk ingevuld wordt door schooltijd, opvang en vrije tijd te integreren.
- **Brugfiguren**: de brugfiguren, voornamelijk gevormd in welzijns- en maatschappelijk werk, hebben een drempelverlagende en bemiddelende rol tussen de school en de ouders
- **Buitenschoolse opvang**: verzamelnaam voor opvang buiten de schooluren (voor- en naschoolse opvang).
- **Brede sites:** een site waar buitenruimte en infrastructuur gedeeld wordt door school, kinderopvang, buitenschoolse opvang en jeugdwerking.
- **Breed leren**: het leren van competenties in onderlinge samenhang en binnen een concrete maatschappelijke context. Kinderen en jongeren kunnen zo competenties oefenen in een min of meer levensechte context, ontmoeten er andere mensen, invalshoeken, activiteiten, beroepen, leef-, werk-, woonsituaties,… en/of leveren een actieve bijdrage aan het leven rondom hen. Dit wordt toegepast binnen de brede schoolwerking, maar kan ook in de vrije tijd.
- **CLB**: Centrum Voor Leerlingenbegeleiding
- **De wereld van Kina**: Natuurmuseum voor kinderen - www.dewereldvankina.be
- **Digitaal aanmelden:** via het digitaal aanmeldingssysteem 'Meld je aan' kunnen ouders hun kinderen aanmelden voor een plaats in het kleuter- of lager onderwijs in Gent waardoor er geen wachtrijen zijn. https://meldjeaan.gent.be
- **DBFM** ('Design, Build, Finance en Maintain'): Een vorm van alternatieve financiering, waarbij het ontwerp, het bouwen, het financieren en het onderhouden worden uitbesteed aan één bedrijf voor een bepaalde duur.
- **E-inclusie:** ervoor zorgen dat alle groepen van de samenleving over voldoende digitale vaardigheden beschikken.
- **Flankerend onderwijsbeleid** (FLOB): Vanuit de regierol werken aan het optimaliseren van de randvoorwaarden voor onderwijs in Gent.
- **Gekwalificeerde uitstroom:** het onderwijs verlaten met een diploma op zak.
- **GRAS**: GRoene Avontuurlijke Speelplaatsen Een participatief initiatief waar de buitenspeelruimte wordt heraangelegd met uitdagende beplanting en variatie in ondergronden.
- **Gent, stad in werking** (Gsiw): een open partnerschap voor meer en beter werk, ondersteund door stad Gent. Het partnerschap werkt met actoren op en naast het werkveld die zich engageren om een gemeenschappelijke strategie uit te werken en initiatieven op te zetten. www.gsiw.be.
- **Huizen van het Kind**: een Huis van het Kind is een samenwerkingsverband, waarbinnen verschillende organisaties samen zorgen voor een multidisciplinair, geïntegreerd en afgestemd aanbod ter ondersteuning van gezinnen met kinderen en jongeren. www.huizenvanhetkind.be.

- **IBO**: Initiatief Buitenschoolse Opvang.
- **Learning outside the classroom:** gebruik maken van de omgeving om tot leerresultaat te komen.
- **Leerwinkel De Stap**: De Stap Studie Adviespunt is een open onderwijshuis voor gratis informatiebemiddeling met betrekking tot het onderwijslandschap met inbegrip van volwasseneneducatie. www.destapgent.be. Leerwinkels richten zich tot alle volwassenen die informatie en/of begeleiding wensen bij het kiezen van een opleiding, cursus of vorming.
- **Inclusie**: de integratie van kinderen met speciale noden in het gewoon onderwijs.
- **Kind & Gezin** (K&G): subsidieert en houdt toezicht op de gezondheid, de opvang en opvoeding van kinderen tot twaalf jaar. www.kindengezin.be.
- **Kinderdagverblijven**: of crèches, zijn locaties waar kinderen van 0 tot 3 jaar worden opgevangen.
- **LOGO**: Lokaal overleg gezondheidsopvoeding.
- **LOK**: Lokaal overleg kinderopvang.
- **Lokaal Overlegplatform (LOP) Basisonderwijs / Secundair Onderwijs:** Het LOP verzamelt alle onderwijsverstrekkers uit de regio én een breed gamma van lokale organisaties die van zeer nabij geconfronteerd worden met (on)gelijke kansen binnen het onderwijs. Het LOP heeft een onderzoeksopdracht, een adviesopdracht, een bemiddelende en een ondersteunende rol en dit voor alle scholen in het basis- of het secundair onderwijs.
- **MOS**: Milieuzorg op school – www.milieuzorgopschool.be
- **OverKop-huis:** in een OverKop-huis kunnen jongeren tot 25 jaar gewoon binnen en buiten lopen en allerlei leuke activiteiten doen. Het is een veilige plek waar men ook een luisterend oor vindt en beroep kan doen op professionele therapeutische hulp, zonder een label opgeplakt te krijgen.
- **Ouders**: met 'ouders' bedoelen we mama's, papa's en andere opvoedings-verantwoordelijken.
- **Outreachend werken**: het hanteren van een werkmethode waarbij actief ingezet wordt op het leggen van contact met de doelgroep, het onderzoeken van de vragen en het motiveren en verwijzen van de doelgroep naar vormen van hulpverlening en/of maatschappelijke opvang.
- **Opvoedingswinkel**: De Opvoedingswinkel beantwoordt vragen van ouders en versterkt hen in de opvoeding van hun kinderen.
- **STEaM** of 'Science, Technology, Engineering, Arts and Mathematics': Werkwijze om jonge mensen te motiveren om te kiezen voor exacte wetenschappen, technologie, het ingenieursvak of wiskunde. Hierdoor wordt gepoogd meer afgestudeerden in wetenschappelijke en technische richtingen te verkrijgen.
- **STIBO**: Stedelijk Initiatief Buitenschoolse Opvang
- **TOPunt vzw:** opgericht om jongeren die veranderen van school over de netten heen te volgen. Dit dient om zicht te krijgen op jongeren die zich uitschrijven zonder zich elders opnieuw in te schrijven.
- **'t Steunpunt Leerrecht-Leerplicht:** Ondersteunt CLB-medewerkers in het begeleiden van kneldossiers in het kader van leerrecht en leerplicht. - www.tsteunpunt.be
- **SES(-leerling):** leerling met een lage sociaal-economische status.
- **Sogent:** stadsontwikkelingsbedrijf. Sogent heeft een eigen rechtspersoonlijkheid en werkt binnen het kader van een beheersovereenkomst dat met de stad Gent werd vastgelegd.

- **Vzw Jong**: Gentse jeugdwelzijnswerkorganisatie voor kwetsbare kinderen en jongeren, werkzaam vanuit de rand van de stad. www.vzwjong.be